ANTI

mie monument op Curaçao

Ned. Antillen

DE NEDERLANDSE ANTILLEN

995.4

BIBLIOTECA NACIONAL ARUBA
3 0993 00342 907 3

VAN DE REGERINGSVOORLICHTINGSDIENST DER NEDERLAN

NEDE

ANTI
am.m-anti 985.4 CARI:1

NEDERLANDSE
De Nederlandse Antillen / Regerings Voorlichtings dienst der Nederlandse Antillen - Curaçao : R.V.D., 1958. - 109 p. : ill., foto's ; 22 cm

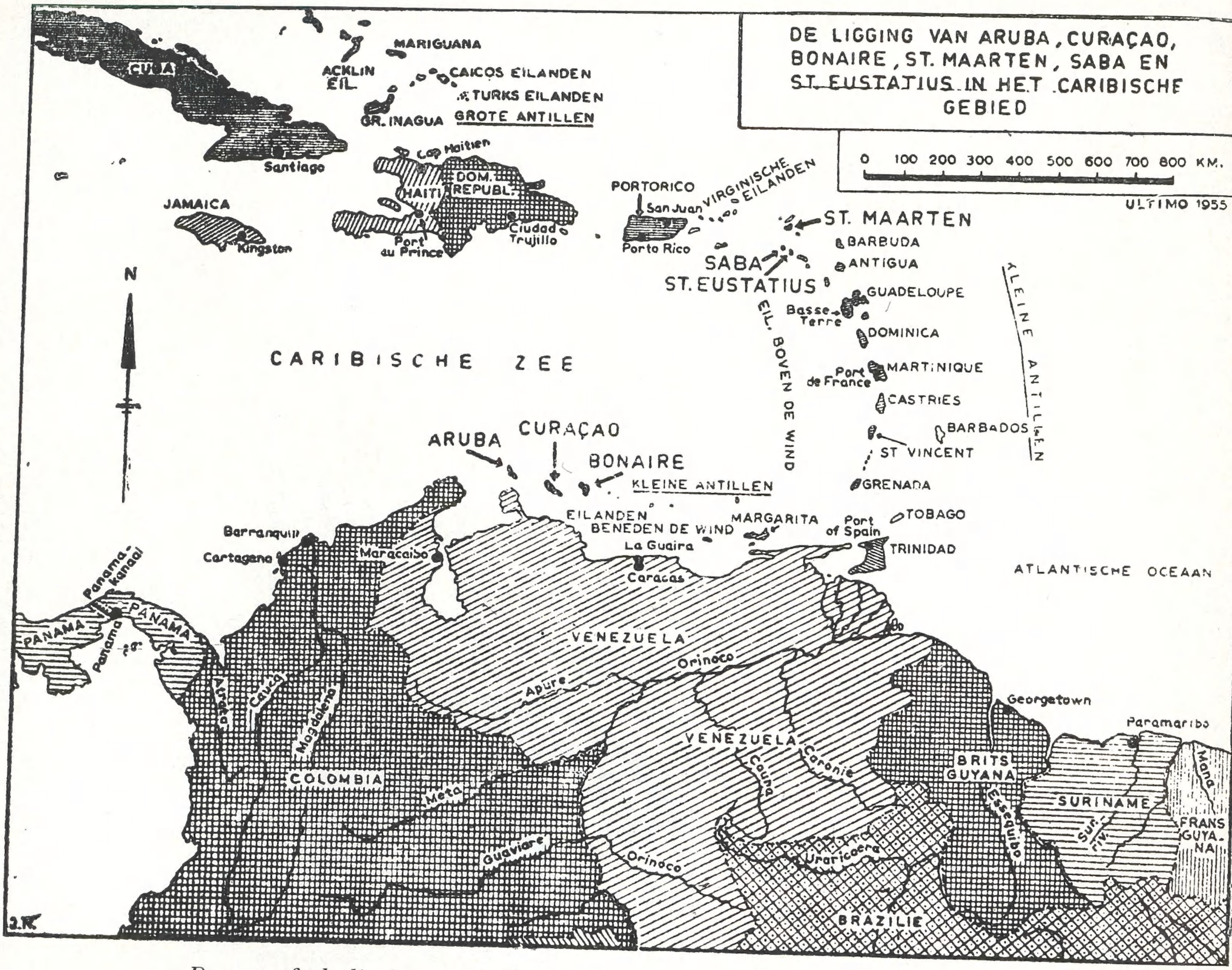
Landendocumentatie; Nederlandse Antillen (TW)

REGERINGS VOORLICHTINGS DIENST DER NEDERLANDSE ANTILLEN

De Nederlandse Antillen

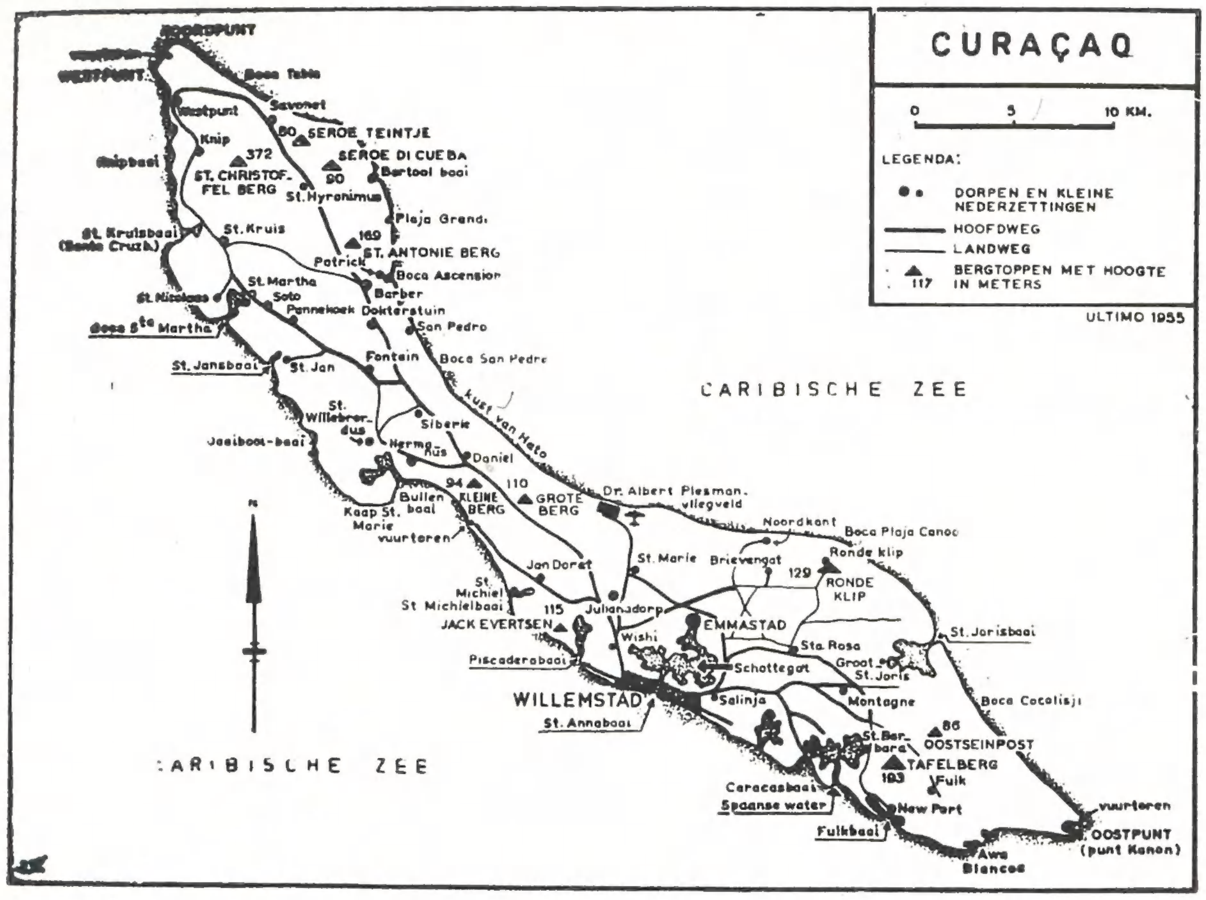
REGERING ARUBA
Biblioteca Nacional
CARI:I
APR 1986

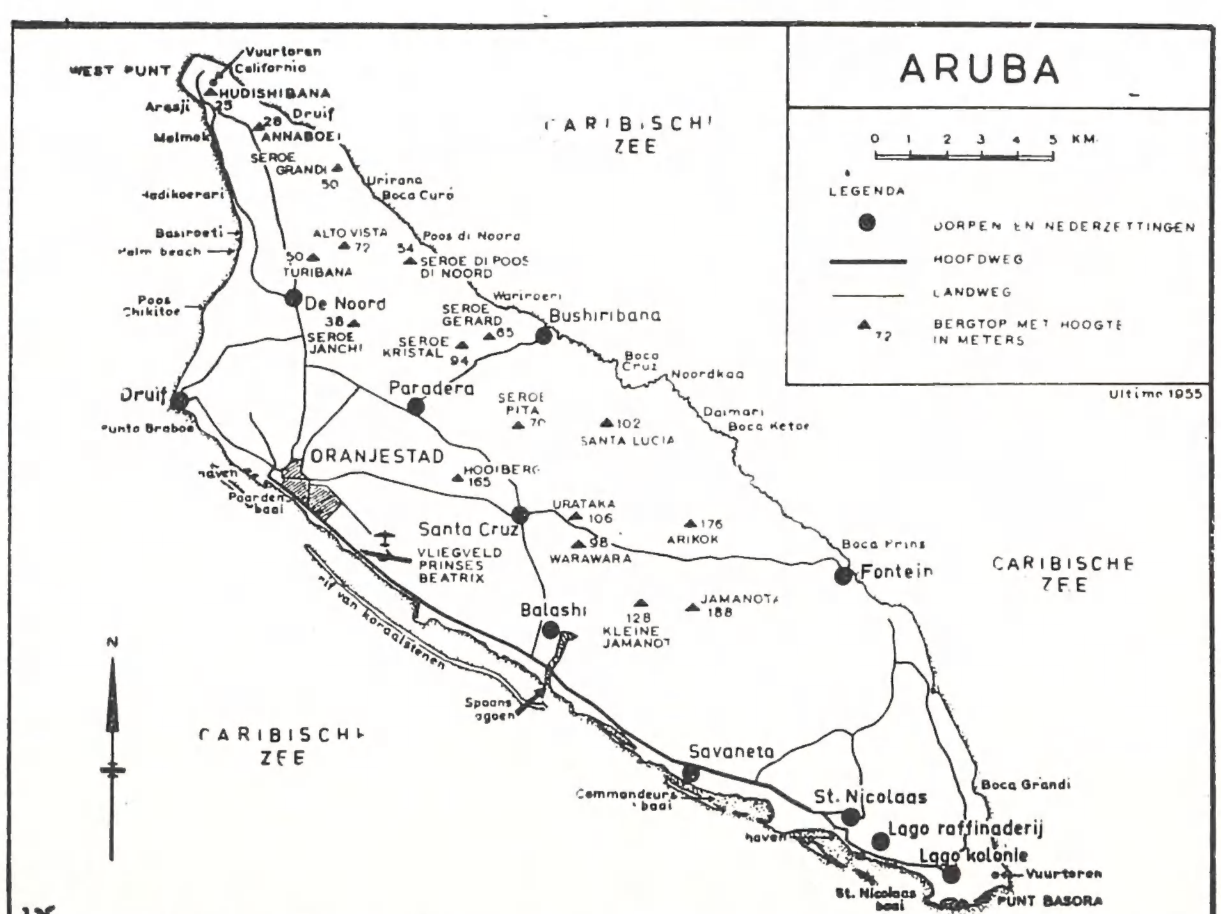
CURAÇAO – OKTOBER 1958

De geografische ligging van de Nederlandse Antillen in het Caraïbisch gebied

Inhoud

CURAÇAO
0 5 10 KM.
LEGENDA:
DORPEN EN KLEINE NEDERZETTINGEN
HOOFDWEG
LANDWEG
BERGTOPPEN MET HOOGTE IN METERS
117
ULTIMO 1955
CARIBISCHE ZEE
CARIBISCHE ZEE
NOORDPUNT
WESTPUNT
Westpunt
Savonet
Knip
SEROE TEINTJE
372
ST. CHRISTOF-FEL BERG
SEROE DI CUEBA
Bartool baai
St. Hyronimus
Plaja Grandi
St. Kruis
St. Kruisbaai
ST. ANTONIE BERG
Patrick
Boca Ascension
St. Martha
Soto
Barber
Pannekoek
Doktersiun
San Pedro
St. Jansbaai
St. Jan
Fontein
Boca San Pedro
St. Willebrordus
Siberie
Kust van Hato
Jeremi-baai
Hermanus
Daniel
94
110
Bullen baai
KLEINE BERG
GROTE BERG
Kaap St. Marie vuurtoren
Dr. Albert Plesman-vliegveld
Noordkant
Boca Plaja Canoa
Ronde klip
129
RONDE KLIP
Jan Doret
St. Marie
Brievengat
St. Michiel
St. Michielbaai
115
JACK EVERTSEN
Julianadorp
Wishi
EMMASTAD
St. Jorisbaai
Piscaderabaai
Sta. Rosa
Schottegat
Groot St. Joris
WILLEMSTAD
St. Annabaai
Salinja
Montagne
Boca Cocolisji
St. Barbara
86
OOSTSEINPOST
193
TAFELBERG
Fuik
Caracasbaai
Spaanse water
New Port
Fuikbaai
vuurtoren
OOSTPUNT (punt Kanon)
Awa Blancoe

ARUBA
0 1 2 3 4 5 KM.
LEGENDA
DORPEN EN NEDERZETTINGEN
HOOFDWEG
LANDWEG
BERGTOP MET HOOGTE IN METERS
72
Ultimo 1955
CARIBISCHE ZEE
CARIBISCHE ZEE
CARIBISCHE ZEE
WEST PUNT
Vuurtoren
California
HUDISHIBANA
Arasji
25
Druif
28
ANNABOEI
Malmok
SEROE GRANDI
50
Urirana
Boca Curo
Hadikoerari
ALTO VISTA
72
Poos di Noord
Basiroeti
Palm beach
50
TURIBANA
54
SEROE DI POOS DI NOORD
Poos Chikitoe
De Noord
Warimoeri
38
SEROE JANCHI
SEROE GERARD
65
Bushiribana
SEROE KRISTAL
94
Boca Cruz
Noordkaap
Druif
Paradera
SEROE PITA
70
102
SANTA LUCIA
Daimari
Boca Ketor
Punta Brabos
ORANJESTAD
HOOIBERG
165
haven
Paardenbaai
URATAKA
106
176
ARIKOK
Santa Cruz
98
WARAWARA
Boca Prins
VLIEGVELD PRINSES BEATRIX
Fontein
Rif van koraalstenen
JAMANOTA
188
Balashi
128
KLEINE JAMANOTA
N
Spaans lagoen
Savaneta
Boca Grandi
Commandeurs baai
St. Nicolaas
Lago raffinaderij
haven
Lago kolonie
Vuurtoren
St. Nicolaas baai
PUNT BASORA

I. *Overzicht van het grondgebied*

DE LIGGING, HET KLIMAAT, OPPERVLAKTE EN BEVOLKING, DE STAATSRECHTELIJKE STRUCTUUR EN DE ECONOMISCHE TOESTAND DER NEDERLANDSE ANTILLEN

Het grondgebied

Het grondgebied van de Nederlandse Antillen wordt gevormd door de volgende eilandgebieden:

a. het eilandgebied Aruba, omvattende het eiland Aruba;
b. het eilandgebied Bonaire, omvattende de eilanden Bonaire en Klein Bonaire;
c. het eilandgebied de Bovenwindse Eilanden, omvattende de eilanden Saba, Sint Eustatius en Sint Maarten, voor zoveel het Nederlandse gedeelte betreft;
d. het eilandgebied Curaçao, omvattende de eilanden Curaçao en Klein Curaçao.

De eilandgebieden genoemd onder *a*, *b* en *d* worden ook wel ter onderscheiding van de eilandengroep van de Bovenwindse Eilanden, genoemd de Benedenwindse Eilanden.

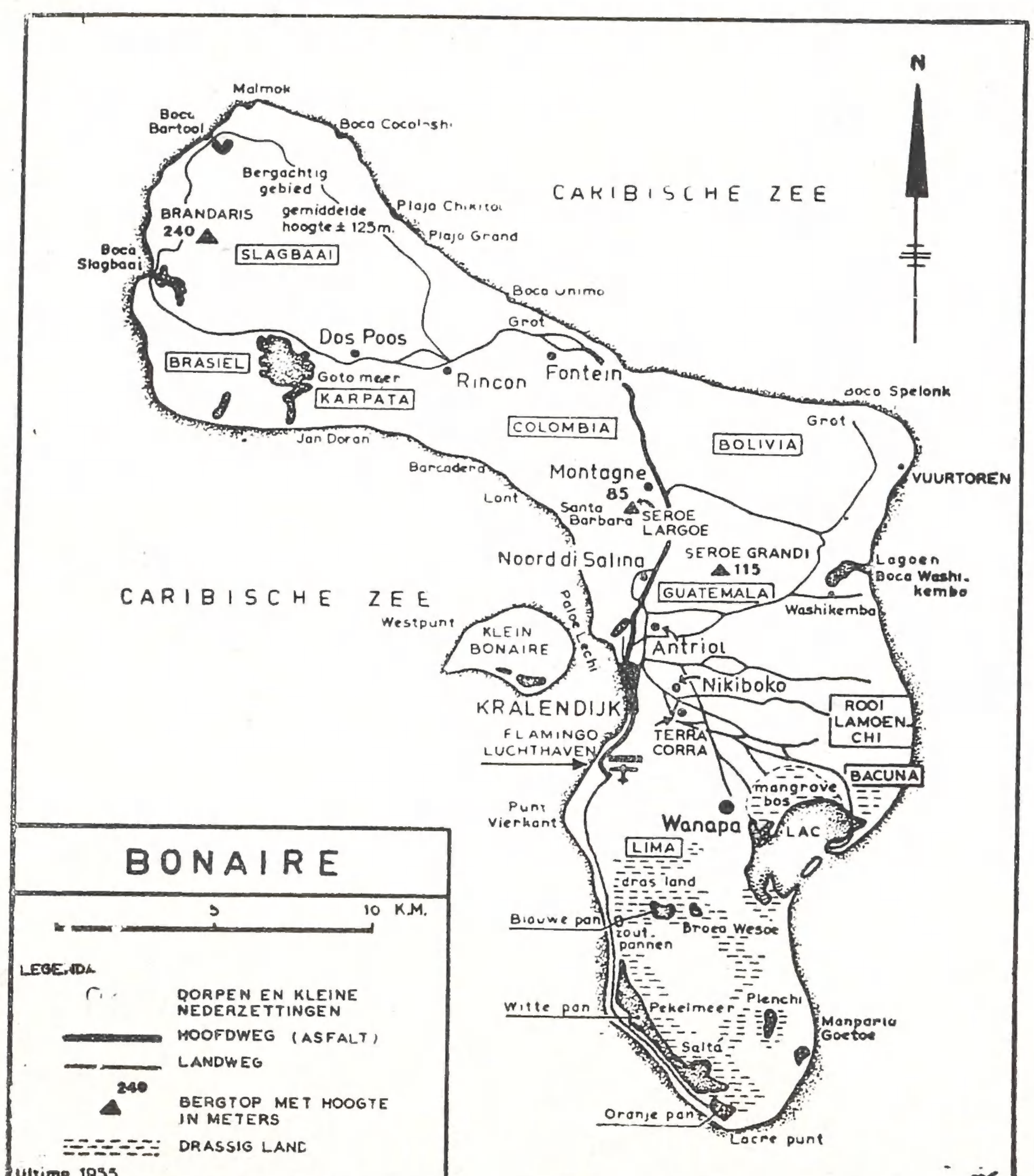
De ligging

De Benedenwindse Eilandengroep van de Nederlandse Antillen zijn gelegen ongeveer 60 km ten Noorden van Venezuela. De Bovenwindse Eilanden liggen ongeveer 900 km ten Noorden van de Benedenwindse Eilanden.
De afstand Nederlandse Antillen–Amsterdam bedraagt ongeveer 10.000 km. De afstand Nederlandse Antillen–Suriname is ruim 1600 km.

Het klimaat

De ligging van de Nederlandse Antillen brengt met zich mede, dat het klimaat tropisch is en de temperatuur bedraagt dan ook ge-

middeld 27,5 °C. De heersende wind is de N.O.passaat, die de tropische temperatuur dragelijk maakt.
Augustus en september zijn bekend als de „heetste” maanden, januari en februari als de „koelste”.
De gemiddelde regenval op de Benedenwindse Eilanden bedraagt 50 cm per jaar. De Bovenwindse Eilanden hebben ongeveer tweemaal zoveel regen en een ongeveer even hoge gemiddelde temperatuur. De verkoelende invloed van de winter op het Noordelijk halfrond is duidelijk merkbaar op alle zes eilanden (december–februari).
Het klimaat van de Nederlandse Antillen staat als gezond bekend.

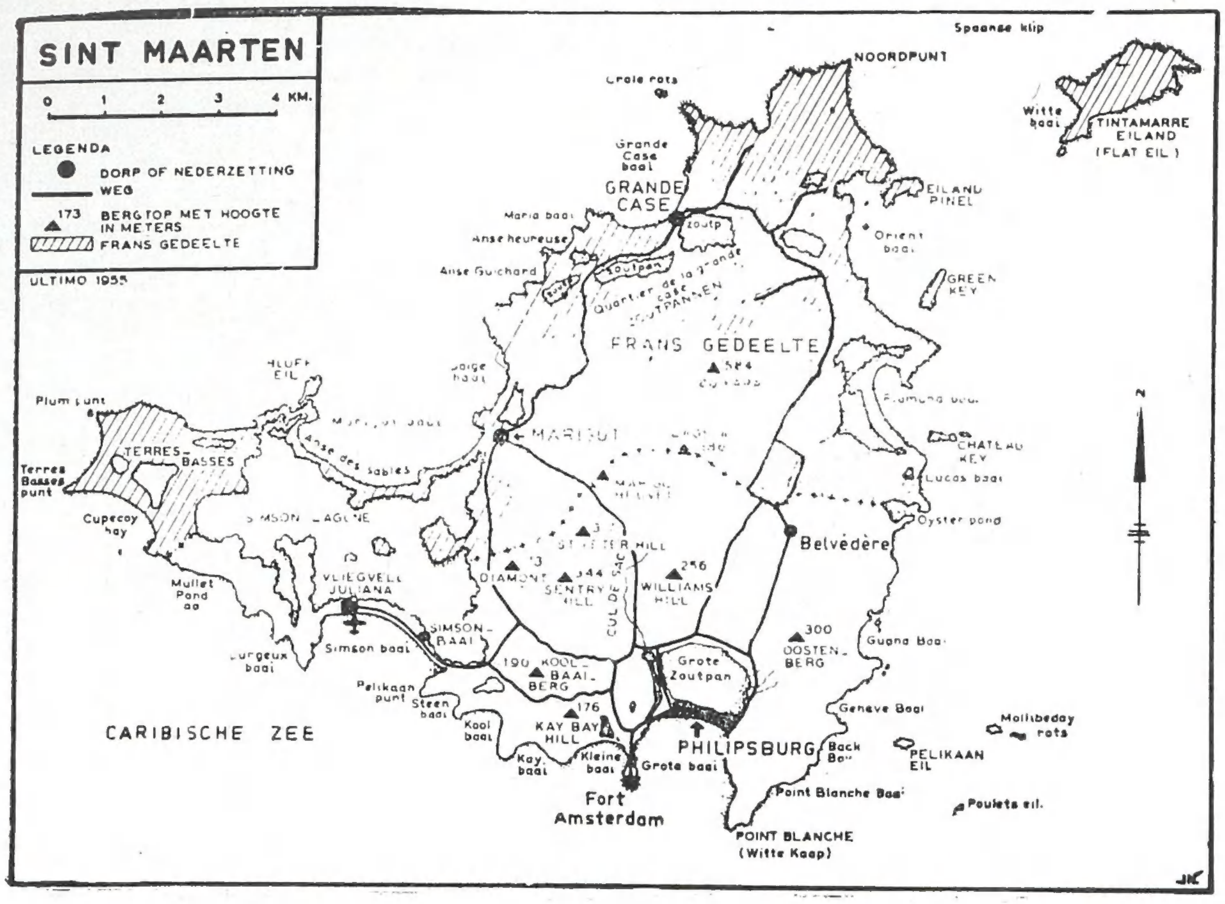

De schipbrug die de beide stadsgedeelten van Willemstad verbindt vormt een aantrekkelijkheid voor de vele toeristen

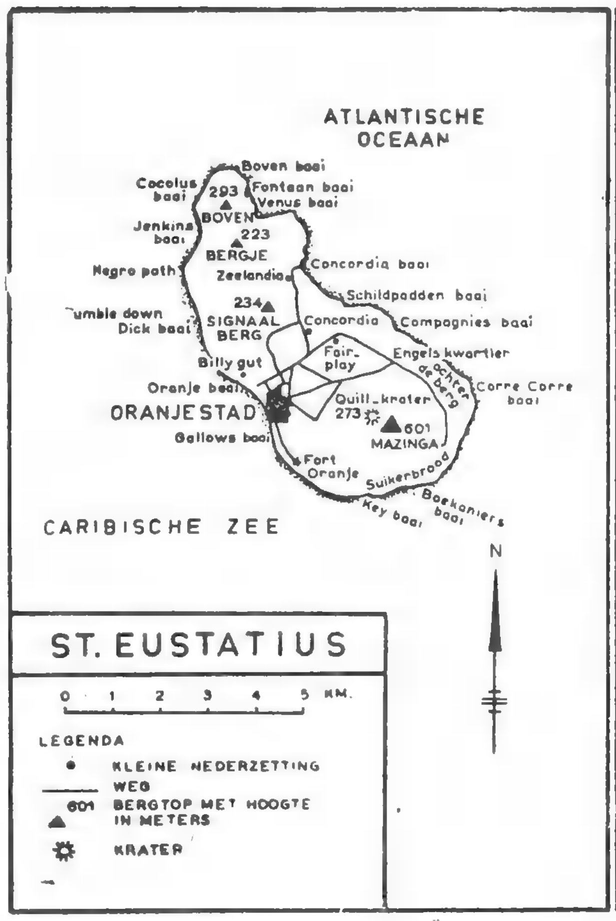
Oppervlakte en bevolking

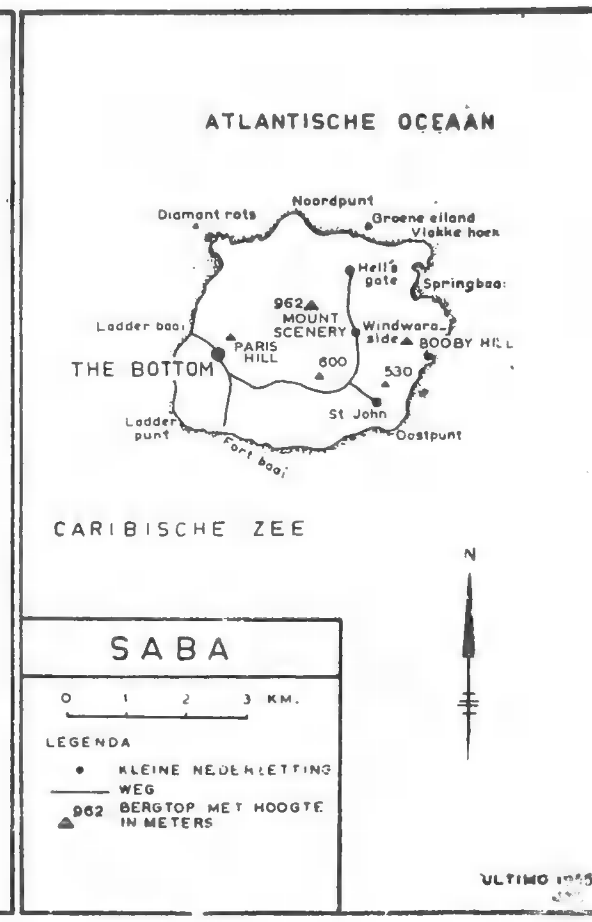
Hieronder volgt een overzicht van de oppervlakte der eilanden en van de sterkte der bevolking:

	Oppervlakte in km²	Bevolking op 1 januari 1958
Curaçao	442	124.340
Klein-Curaçao	1.2	–
Aruba (met inbegrip van het rif) . . .	190	57.213
Bonaire	281	5.663
Klein Bonaire	7	–
St. Maarten (Ned. gedeelte)	34	1.558
Saba	13	1.055
St. Eustatius	21	1.087
	989.2	190.916

Als gevolg van de vestiging van de olieraffinaderijen op Aruba en Curaçao moest uit het buitenland een grote massa werkkrachten worden aangetrokken. De bevolking op deze eilanden bestaat dan ook uit een belangrijk aantal vreemdelingen. Ook in de handel zijn de vreemdelingen vertegenwoordigd. Men treft dan ook ruim 50 verschillende nationaliteiten op deze eilanden aan. Door het zich steeds ontwikkelend technisch onderwijs op de Nederlandse Antillen konden echter de laatste jaren vele vreemde werkkrachten bij de Olieraffinaderijen door Antillianen worden vervangen.
Op alle eilanden zijn Rijksgenoten uit Nederland en Suriname aanwezig. In 1957 woonden er in de Nederlandse Antillen ruim 7.000 Surinamers en 12.800 uit Nederland afkomstige Rijksgenoten.
De officiële taal in de Nederlandse Antillen is uiteraard het Nederlands, dat door een groot deel van de bevolking – ook door sommige vreemdelingen – wordt verstaan en gesproken. De autochthone bevolking der Benedenwindse Eilanden spreekt echter als regel de landstaal, het Papiamento. De bevolking der Bovenwindse Eilanden spreekt het Engels. Van de Regering uitgaande proclamaties dienen als regel dan ook te worden gesteld in het Nederlands, het Papiamento en het Engels.

Op de Benedenwindse Eilanden is de bevolking overheersend Rooms-Katholiek, terwijl op de Bovenwindse Eilanden de meerderheid Protestant is.
Naast de Rooms-Katholieke Kerk en de verschillende Protestantse Gemeenten treft men op Curaçao nog twee Israëlitische gemeenten aan.

De staatsrechtelijke structuur

Sedert de totstandkoming van het Statuut op 29 december 1954, waardoor de nieuwe rechtsorde werd bevestigd, behartigen de Nederlandse Antillen, evenals Suriname en Nederland, hun eigen belangen, en hebben zij zich met Suriname en Nederland op voet van gelijkwaardigheid verbonden tot verzorging van de gemeenschappelijke belangen en tot wederkerige bijstand.
De Nederlandse Antillen, Suriname en Nederland vormen met Nederlands Nieuw-Guinea het Koninkrijk der Nederlanden.
De Regering van de Nederlandse Antillen wordt gevormd door de Gouverneur en de Raad van Ministers. De Raad van Ministers bestaat uit ten hoogste zeven Ministers, tenzij bij landsverordening anders wordt bepaald.

De Minister-President van de Nederlandse Antillen, E. Jonckheer ondertekent het Statuut in de Ridderzaal te Den Haag in tegenwoordigheid van Hare Majesteit Koningin Juliana en Zijne Koninklijke Hoogheid Prins Bernhard (15 december 1954)

De Ministers worden na overleg met de Staten, de Raad van Advies gehoord, benoemd door de Gouverneur.

De navolgende Ministeriële Departementen zijn ingesteld:

1. Algemene Zaken;
2. Verkeer en Vervoer;
3. Justitie, omvat mede de zorg voor de Politie en de Justitiële Jeugdzorg;
4. Onderwijs en Volksontwikkeling;
5. Financiën;
6. Economische Zaken;
7. Welvaartszorg, omvat mede de zorg voor de Technisch-Economische Raad van de Nederlandse Antillen;
8. Sociale Zaken;
9. Volksgezondheid.

Verschillende departementen worden door één Minister beheerd.
De Raad van Ministers kiest zijn voorzitter uit zijn midden. De Voorzitter van de Raad van Ministers wordt evenals in Nederland Minister-President genoemd. De Ministers zijn voor hun beleid verantwoording schuldig aan de Volksvertegenwoordiging, de Staten.
De tegenwoordige Regering van de Nederlandse Antillen is als volgt samengesteld:

GOUVERNEUR – Drs. A. B. Speekenbrink

Leden Raad van Ministers:

Minister-President en Minister voor Algemene Zaken – E. Jonckheer (Democratische Partij);
Vice Minister-President en Minister van Justitie – Mr. S. W. van der Meer (Democratische Partij);
Minister van Sociale Zaken, van Economische Zaken, van Onderwijs en Volksontwikkeling – C. D. Kroon (Democratische Partij);

Zijne Excellentie Gouverneur Drs. A. B. Speekenbrink

Minister van Financiën en van Welvaartszorg – J. E. Yrausquin (Arubaanse Patriottische Partij);
Minister van Volksgezondheid en van Verkeer en Vervoer – F. C. J. Beaujon (Arubaanse Patriottische Partij);
Secretaris van de Raad – Mr. F. P. de Vries.

De Raad van Advies vormt het adviserend college der Regering. Dit college bestaat uit ten minste vijf leden, waarvan een ondervoorzitter. De ondervoorzitter en de leden worden door de Gouverneur benoemd, geschorst en ontslagen.

De Staten van de Nederlandse Antillen bestaan uit 22 leden, van welke 12 op Curaçao, 8 op Aruba, 1 op Bonaire en 1 op de gezamenlijke Bovenwindse Eilanden worden gekozen. De leden worden door de kiezers rechtstreeks gekozen op grond van het algemeen mannen- en vrouwenkiesrecht, dat sedert 1948 bestaat.

In de Staten van de Nederlandse Antillen zijn de volgende politieke

De Raad van Ministers – Zittend (v.l.n.r.): Mr. S. W. van der Meer, E. Jonckheer (Minister-President) en J. E. Yrausquin; Staande (v.l.n.r.): C. D. Kroon, F. J. C. Beaujon en de Secretaris van de Raad, Mr. F. P. de Vries.

De leden van de Staten der Nederlandse Antillen

partijen vertegenwoordigd: Democratische Partij (5, regeringspartij) Nationale Volks Partij (5, oppositie); Arubaanse Patriottische Partij (5, regeringspartij); Arubaanse Volks Partij (2, oppositie); de Katholieke Volks Partij (1, oppositie); de Curaçaose Onafhankelijke Partij (1, oppositie); de Arubaanse Nationale Unie (1, oppositie); de Democratische Partij Bonaire (1, regeringspartij) en de Bovenwindse Progressieve Partij (1, regeringspartij).
De Nederlandse Antillen zijn in Nederland vertegenwoordigd door een door de Nederlands-Antilliaanse Regering benoemde Gevolmachtigde Minister, die deel uitmaakt van de Raad van Ministers van het Koninkrijk. Hij heeft zijn zetel te 's-Gravenhage in het Antillen Huis aan de Badhuisweg 175. De tegenwoordige Gevolmachtigde Minister is de Heer W. F. M. Lampe.
Sedert maart 1951 zijn de vier eilandgebieden, waaruit de Nederlandse Antillen bestaan zelfstandig ten aanzien van de verzorging

van hun eigen aangelegenheden, dat zijn alle onderwerpen niet genoemd in artikel 2 der Eilandenregeling. Niet tot de zorg van een eilandgebied behoren o.m.: de wetgeving inzake, alsmede de heffing en invordering van invoerrechten, uitvoerrechten, accijnzen, zegel- en registratierechten; de wetgeving inzake en de oplegging van de aanslagen in de inkomstenbelasting, de winstbelasting, de grondbelasting, de gebruiksbelasting en het successie- en schenkingsrecht; het politiewezen, de posterijen, het geld- en bankwezen, de arbeidswetgeving, de vestiging en exploitatie van bedrijven, etc.
Het bestuur van elk eilandgebied bestaat uit: de eilandsraad, het bestuurscollege en de gezaghebber. De eilandsraad vertegenwoordigt de gehele bevolking van het eilandgebied. De eilandsraden van de verschillende eilandgebieden zijn verschillend samengesteld, met uitzondering evenwel van die van Curaçao en Aruba, die elk uit 21 leden bestaan. De leden van de eilandsraad worden evenals die van de Staten, rechtstreeks gekozen op grond van het algemeen mannen- en vrouwenkiesrecht. De verkiezingen geschieden ook hier op de grondslag van evenredige vertegenwoordiging.
Het bestuurscollege is belast met het bestuur van het eilandgebied. Het bestaat uit de Gezaghebber, als lid, en enkele gedeputeerden. De bestuurscolleges van Curaçao en Aruba kunnen bestaan uit ten minste twee en ten hoogste vijf gedeputeerden. De bestuurscolleges van Bonaire en de Bovenwindse Eilanden bestaan respectievelijk uit twee en zes leden (St. Maarten, St. Eustatius en Saba elk 2 gedeputeerden).
Saba en St. Eustatius hebben elk een Administrateur, die op deze eilanden de Gezaghebber van het eilandgebied de Bovenwindse Eilanden in het uitoefenen van zijn taak bijstaat. De Gezaghebber zelf woont op Sint Maarten. De Gezaghebbers van alle eilandgebieden worden door de Koning benoemd en ontslagen. De administrateurs worden door de Gouverneur benoemd en ontslagen.

De economische toestand

Per 1 januari 1957 waren er 950 werkgevers op Curaçao, 480 op Aruba, 26 op Bonaire en 40 op de Bovenwindse Eilanden. Begin

De Alkalytische Unit no. 3 van de CPIM-raffinaderij

1956 waren er op Curaçao ruim 12.000 personen- en vrachtauto's; op Aruba bijna 6.000.
Sedert de industrialisatie van Aruba en Curaçao, die in de jaren rond 1925 haar beslag kreeg en hoofdzakelijk ligt op het gebied van de olieverwerking, is het nationaal inkomen er sterk gestegen, ook per hoofd van de bevolking.
De beide olieraffinaderijen t.w. de N.V. Curaçaosche Petroleum Industrie Maatschappij met de daarmede verbonden N.V. Curaçaosche Scheepvaart Maatschappij op Curaçao en de Lago Oil and Transport Co. Ltd op Aruba zijn dan ook de grootste werkgeefsters (per 1 januari 1957 resp. 10.643 en 5.944 werknemers).*

* Gedurende 1957 bracht de „olie" ruim Ant.*f* 83.000.000 op Curaçao in omloop, ten behoeve van lonen, salarissen, gages, contractwerken, locale aankopen, belastingen en andere verplichtingen. Voor Aruba bedroeg dit Ant.*f* 85.680.000.

Bij een van de toegangspoorten tot de terreinen van de CPIM-raffinaderij

De toegenomen betekenis van de functie der petroleumindustrie voor de wereldeconomie demonstreert zich o.a. in de waarde van de Antilliaanse gulden ten opzichte van de Nederlandse gulden. De verhouding bedraagt thans Ant.gld. 100 = Ned.gld. 202,50. De verhouding tot de Amerikaanse dollar is: Ant.gld. 100 = $ 53,25.
Ter voorziening in de behoeften aan consumptiegoederen zijn de inwoners vrijwel geheel aangewezen op invoer. In feite is men er sterk op de Verenigde Staten ingesteld, hoewel in de laatste jaren de invoer uit Nederland sterk is toegenomen.*
De voornamelijk uit Venezuela per tankschepen aangevoerde ruwe olie wordt tot verschillende producten geraffineerd. De raffinage van de olie vindt plaats op *Curaçao* bij de N.V. Curaçaosche Petroleum Industrie Maatschappij (CPIM, Kon. Shell Groep) op Aruba bij de Lago Oil and Transport Comp. Ltd (Standard Oil of N.J.). Duizenden mensen werken bij deze maatschappijen, die moeten worden gezien als de economische basis van het bestaan der bevolking. Er zijn echter nog andere grote en belangrijke ondernemingen, die vele werknemers in dienst hebben. Op *Curaçao* o.a. de Mijnmaatschappij Curaçao (ontginning van fosfaat), de KLM, de KNSM, de N.V. Combinatie Pletterij Nederhorst, de Nederlandse Maatschappij voor Havenwerken, de Overzeese Gas- en Electriciteitsmaatschappij, de

* In 1956 en 1957 bedroeg de invoer uit Nederland resp. *f* 67.000.000 en *f* 70.000.000 (Ant. Crt.).

De Ponton-brug, die de verbinding tussen de beide stadsgedeelten (Punda en Otrabanda) vormt, is zojuist opengedraaid en een van de vele schepen die dagelijks Willemstad aandoen, vaart de Sint Anna-baai binnen

Curaçaose Haven Maatschappij, S.E.L. Maduro & Sons Inc., de Curaçaose Handel Maatschappij, verschillende andere bouwbedrijven, etc.

De Amstel Bierbrouwerij zal nog dit jaar beginnen aan de bouw van een brouwerij op Curaçao.

Er is te *Willemstad* een belangrijke handel en handelsstand en als havenplaats is Willemstad een wereldhaven van grote betekenis tussen de Amerika's en Europa. Curaçao is tevens een knooppunt van wereldluchtverkeer. Het toeristenverkeer is belangrijk, in het bijzonder op dagen wanneer de z.g. „cruiseschepen" Curaçao aanlopen. Op *Aruba* zijn o.a. als grote ondernemingen aan te merken: de Arend Petroleum Mij (opslag/uitslag van olieproducten – Kon. Shell Groep); N.V. Electriciteits Maatschappij Aruba, de bouw-

Het moderne havencomplex te Oranjestad, Aruba

bedrijven, terwijl vele van de eerder genoemde bedrijven op Curaçao haar afdelingen op Aruba hebben.
Aruba en *Bonaire* brengen een product van eigen bodem, met een wereldnaam, voort, met name: de aloë, die aloëhars levert, welk product wordt geëxporteerd en vervolgens verwerkt in de pharmaceutische bedrijven. Op Bonaire is er een confectiefabriek, terwijl er voorts zout wordt gewonnen. Verder bestaat men van de geiten- en schapenfokkerij en de kleine landbouw. Doch ook het toerisme wordt op Bonaire bevorderd.
De Bovenwindse Eilanden zouden geschikt te maken zijn voor landbouw, veeteelt, tuinbouw en visserij. Kleine hoeveelheden worden uitgevoerd. Een visserijdeskundige van FAO onderzoekt hoe de visserijmethoden in de Antillen kunnen worden verbeterd. Het toerisme heeft op *Sint Maarten* zijn intrede gedaan sedert het in exploitatie nemen van het moderne hotel „Little Bay". Vele gezinnen op *Bonaire* en de *Bovenwindse Eilanden* ontvangen financiële steun van familieleden, die op Curaçao en Aruba werkzaam zijn.

Alles bij alles genomen, blijft de basis van de economische structuur smal. De Regering en de eilandelijke Besturen hebben zulks ingezien en pogingen worden aangewend om die structuur te verbreden.

1. Curaçao en Aruba hebben nieuwe ruime havens, waardoor de gedachte is opgewekt tot het instellen van „vrije zones" in de Nederlandse Antillen. In 1956 kwam er een Landsverordening (P.B. 1956 no. 63), die deze materie regelt, tot stand. Op Curaçao en Aruba zijn reeds „vrije zones" ingesteld.

2. Bij grote kapitaalsondernemingen (verzekeringsmaatschappijen, vermogenstrusts, e.d.) in Europa ontstond de neiging in een ander werelddeel een veilige haven te vinden, *een rustige plaats van vestiging*, waar overigens dezelfde voordelen zouden kunnen worden geboden als in bepaalde Europese landen. Daartoe werden de volgende voorzieningen getroffen:
   - de landsverordening op de winstbelasting werd gewijzigd (zie

Schepen in reparatie in een van de droogdokken op Curaçao

Hoofdstuk III *Vestiging van bedrijven* en Hoofdstuk V *De belangrijkste belastingen*);

- aansluiting werd gezocht bij de Nederlandse internationale verdragen ter voorkoming van dubbele belasting;
- in studie werd genomen een landsverordening op de Octrooiholding Maatschappijen en een landsverordening op de zgn. „Foreign Trade Co's";
- er kwam in 1953 een Landsverordening tot stand ter bevordering van industrievestiging en hotelbouw (P.B. 1953 no. 194);
- kort geleden werd een Landsverordening tot stand gebracht die aan zgn. pioniersbedrijven onder bepaalde voorwaarden bepaalde garanties geeft. Bepaald kan nl. worden dat een dergelijk bedrijf gedurende een maximale tijdsduur variërend van 10 tot 25 jaar het recht verkrijgt als enig bedrijf voor het voortbrengen, verwerken of bewerken van bepaalde soort van goederen in de Nederlandse Antillen werkzaam te zijn (zie hieromtrent Hoofdstuk III *Vestiging van bedrijven* art. 14a van de Landsverordening ter bevordering industrievestiging en hotelbouw 1953).

3. Bevordering van het toerisme. Een intensieve propaganda heeft tot resultaat gehad, dat tot op heden alleen de „één-dags" toeristen uit de V.S. van Noord-Amerika herwaarts komen. Het is duidelijk geworden, dat de aanwezigheid van moderne aantrekkelijke hotels een eerste vereiste is, om gasten voor langere tijd in ons midden te houden. Ter bevordering van de hier bedoelde hotelbouw (en industrievestiging) is in 1953 een Landsverordening verschenen ter bevordering van industrievestiging en hotelbouw, welke voor de duur van 10 jaar onder bepaalde voorwaarden vrijstelling verleent van:

a. de invoerrechten op materialen en goederen ten behoeve van de bouw en eerste inrichting van bedrijfspanden bestemd voor de uitoefening van een bedrijf;
b. de grondbelasting op de bedrijfspanden;

c. de gebruiksbelasting wegens het gebruiken van bedrijfspercelen;
d. de winstbelasting op winsten behaald met een bedrijf;
e. de inkomstenbelasting op opbrengsten uit een bedrijf en opbrengsten uit winstuitkeringen.

Onder de faciliteiten van deze Landsverordening zijn het hotel „Little Bay" met 20 kamers en 40 bedden te *Sint Maarten* en het hotel „El Curaçao", met 124 kamers gebouwd. Voorts een chocoladefabriek op Curaçao en de reeds in exploitatie zijnde confectiefabriek te Bonaire hiervoren genoemd.

Op *Aruba* is men bezig met de bouw van een modern hotel. Dit hotel zal de naam dragen „Aruba Caribbean Hotel".

4. NIEUWE WATERDISTILLATIEFABRIEKEN. *Aruba* en *Curaçao* zijn beide bezig aan het bouwen van nieuwe waterdistillatiefabrieken. Terwijl het bij Curaçao meer gaat om een vernieuwing en uitbreiding van de bestaande installaties, betreft het Arubaanse project het opzetten van een geheel nieuwe waterfabriek. Het project op Aruba zal ruim *f* 20.000.000 en dat van Curaçao ruim *f* 12.500.000 kosten.

Wanneer bovengenoemde werken hun beslag zullen hebben gekregen, zal de kostprijs van het water aanzienlijk verminderd worden, terwijl de dan vrijkomende electriciteit als bijproduct aan de particuliere electriciteitsmaatschappijen verkocht zal worden. Het Arubaans project voorziet echter ook in de levering van chemicaliën als bijproduct, hetwelk zal worden verkocht aan een op Aruba inmiddels opgerichte chemische onderneming.

Voor de financiering van deze (en nog enkele andere projecten) heeft de Centrale Regering een kortlopende lening van US $ 10.000.000 gesloten. Deze lening werd gegarandeerd door de Nederlandse Regering. Na twee jaar zal deze lening worden omgezet in een op lange termijn. De eilandgebieden Aruba en Curaçao kunnen bij de Centrale Regering op hun beurt leningen sluiten ter financiering van hun projecten tot respectievelijk US $ 6.000.000 en US $ 4.000.000 onder dezelfde voorwaarden als die waaronder de Centrale Regering het

De eerste oogst van de nieuwe „Hydroponics Farm" op Aruba werd verricht door H.K.H. Prinses Beatrix tijdens haar bezoek aan de Nederlandse Antillen

geld ontvangen heeft. Nederland heeft op zich genomen een gedeelte van de rente te betalen.
Andere projecten zijn nog de bouw van volkswoningen, de uitbreiding en modernizering van vliegvelden, terwijl op Aruba het vorig jaar de zgn. „hydroponics farm" tot stand kwam.

5. Welvaartsplannen voor Bonaire en de Bovenwindse Eilanden. De Centrale Regering heeft ook plannen uitgewerkt voor de economische verheffing van Bonaire en de Bovenwindse Eilanden. Deze eilanden ontvangen totnogtoe jaarlijks een bedrag van

ongeveer NA *f* 2.300.000 van de Centrale Regering ter dekking van hun begrotingstekort. Er zal thans een Welvaartsfonds voor deze eilanden worden opgericht waarin de Regering alvast een bedrag van NA *f* 1.000.000 zal storten. Ook de Nederlandse Regering zal bij wijze van bijstand in het fonds een gelijk bedrag storten. Het economisch ontwikkelingsprogram omvat o.m. de ontwikkeling van het toerisme (o.m. door nieuwe water- en electriciteitsinrichtingen te bouwen), de verbetering van de landbouw, veeteelt en visserij, etc. In het algemeen kan men echter zeggen, dat het levenspeil der bevolking van de Nederlandse Antillen en de koopkracht groter is dan bij de bevolking der andere Caraïbische eilanden.

De ruwe olie wordt zoals reeds gezegd, voornamelijk aangevoerd uit Venezuela (en in veel geringer mate uit Colombia). Er zijn verschillende speculaties gemaakt t.a.v. *het aantal jaren, dat deze grondstof nog in ruime mate ter beschikking zal staan van Curaçao en Aruba.*

Gezicht op Kralendijk, de hoofdstad van Bonaire

Philipsburg, de hoofdstad van Sint Maarten

Belangrijke factoren in deze zijn o.a. de toenemende verwerking van de aardolie in de producerende landen (o.m. te Punta Cardon en Amuay Bay in Venezuela) en de voorraad aardolie in de ondergrond van Venezuela en Colombia.

Recente cijfers omtrent dit laatste konden worden ontleend aan het Amerikaanse petroleumtijdschrift „World Oil", dat, met behulp van opgaven van petroleummaatschappijen en andere bronnen van informatie, de ondergrondse voorraden van ruwe olie in Venezuela in het midden van 1955 op 10.919.000.000 barrels schat, of ongeveer 7 % van de geschatte wereldvoorraad in de grond op dat tijdstip.

Alle Latijns-Amerikaanse landen tezamen zouden medio 1955 een ondergrondse reserve van 14.379.500.000 barrels bezitten, of ruim 9 % van de geschatte wereldvoorraad, terwijl die van het gehele Westelijke halfrond op 46.840.000.000 barrels of ruim 30 % van de totale wereldreserve wordt geschat. Op basis van de ruwe olieproductie in het Westelijk halfrond gedurende 1954 (3.304.867.000

Saba, het kleinste eiland van de Nederlandse Bovenwindse Eilanden

barrels), zouden de reserves in dit gebied voldoende zijn voor ongeveer 14 jaren. Bij deze globale becijfering is geen rekening gehouden met de waarschijnlijkheid, dat intussen nieuwe reservoirs zullen worden aangetoond.

„Statia", zoals Sint Eustatius in het Caraïbisch gebied genoemd wordt

II. *Toelating van personen*

A. Direct transito

1. Personen, die in de Nederlandse Antillen landen met de bedoeling binnen 24 uur met dezelfde gelegenheid door te reizen, behoeven geen formaliteiten te vervullen. Zij dienen zich evenwel te kunnen legitimeren.

2. Indien het oponthoud langer dan 24 uur duurt, zijn de bepalingen van punt B van toepassing.

B. Toelating tot tijdelijk verblijf

(doorreis met oponthoud van langer dan 24 uur c.q. doorreis met oponthoud van korter dan 24 uur doch met andere gelegenheid; toerisme, zakenreizen, familiebezoek, vacantie enz.).

3. De toelating tot tijdelijk verblijf wordt bij aankomst in de Nederlandse Antillen verleend door de Inklaringsambtenaar van de Vreemdelingendienst, op ieder eiland handelende namens het Plaatselijk Hoofd van Politie. Deze toelating tot tijdelijk verblijf kan zonder opgave van redenen worden geweigerd. Ieder, die toelating tot tijdelijk verblijf verlangt, dient in het bezit te zijn van:

a. een voor de Nederlandse Antillen geldig paspoort;
b. twee goedgelijkende pasfoto's;
c. een vaccinatiebewijs (tegen pokken) niet ouder dan drie jaren;
d. een retour- of doorgaande passage naar elders buiten de Nederlandse Antillen (in zeer bijzondere gevallen kan de Vreemdelingendienst genoegen nemen met storting van het vereiste depositobedrag);
e. alle documenten, nodig om de reis te kunnen voortzetten of in het land van herkomst te kunnen terugkeren (visa e.d.);
f. voldoende middelen om gedurende hun verblijf in de Nederlandse Antillen in hun onderhoud te kunnen voorzien.

4. Het is in het algemeen aan personen, die tot tijdelijk verblijf zijn toegelaten, niet toegestaan werk te aanvaarden.

5. Personen, die toelating tot tijdelijk verblijf verlangen, kunnen worden verplicht:

a. tot het laten nemen van vingerafdrukken;

b. bij een verblijf van langer dan 3 maanden tot het ondergaan van een geneeskundig onderzoek.

C. Toelating tot verblijf (vestiging)

6. Ieder, die toelating tot verblijf in de Nederlandse Antillen verlangt, dient bij aankomst in het bezit te zijn van een bewijs van toelating dan wel een landingsvergunning, afgegeven door de Vreemdelingendienst namens het Plaatselijk Hoofd van Politie van het eiland tot hetwelk toelating wordt verlangd.
Verzoeken om toelating dienen te worden gericht tot het Plaatselijk Hoofd van Politie van het eiland tot hetwelk men toelating wenst; in deze verzoekschriften dient te worden omschreven op welke wijze men in zijn levensonderhoud denkt te voorzien en waar huisvesting zal worden gevonden.
De toelating tot verblijf kan zonder opgaaf van redenen worden geweigerd.
De toelating is slechts geldig voor het eiland, vermeld op het bewijs van toelating of de landingsvergunning.

7. Indien men de vergunning tot vestiging in de Nederlandse Antillen heeft verkregen, dient men bij aankomst in het bezit te zijn van:

a. een voor de Nederlandse Antillen geldig paspoort;

b. zes goedgelijkende pasfoto's;

c. een door de bevoegde autoriteit van de laatste woonplaats afgegeven bewijs van goed gedrag, niet ouder dan één jaar;

d. een vaccinatiebewijs (tegen pokken) niet ouder dan drie jaren;

e. een geneeskundige verklaring, dat men niet lijdende is aan een besmettelijke of geestesziekte, afgegeven binnen dertig dagen voor de aanvang van de reis;

f. het vereiste depositobedrag.

g. voor wat betreft vrouwelijk huishoudelijk personeel: een officiële verklaring, waaruit blijkt, dat betrokkene ongehuwd is.

8. Personen, die toelating tot verblijf verlangen, kunnen worden verplicht:
a. tot het laten nemen van vingerafdrukken;
b. tot het ondergaan van een geneeskundig onderzoek.

D. Ontheffing van de verplichting tot het hebben van een bewijs van toelating

9. Het vermelde onder 3-d en 7-f is niet van toepassing op personen:
a. van Rijkswege uitgezonden;
b. die aangevoerd worden ten behoeve en onder garantie van de:
N.V. Curaçaosche Petroleum Industrie Maatschappij;
N.V. Curaçaosche Scheepvaart Maatschappij;
Lago Oil & Transport Company;
Arend Petroleum Maatschappij;
Koninklijke Luchtvaart Maatschappij;
Koninklijke Nederlandsche Stoomboot-Maatschappij;
Pan American Airways;
Esso Transportation Company Ltd.

10. Bovengenoemde personen behoeven evenmin in het bezit te zijn van het onder 6 bedoelde bewijs van toelating. Genoegen wordt genomen met een schriftelijk bewijs, dat zij van Rijkswege dan wel voor één der genoemde maatschappijen zijn uitgezonden.

E. De depositogelden

11. De depositogelden moeten worden gestort in guldens (Nederlands-Antilliaanse waarde).

12. De personen, die worden uitgezonden van Rijkswege en/of ten behoeve van de Nederlandse Antillen of een der eilandgebieden van de Nederlandse Antillen, behoeven niet in het bezit te zijn van het onder 9 bedoelde bewijs van toelating. Genoegen wordt genomen met een schriftelijk bewijs, waaruit van hun uitzending blijkt.

F. Enige algemene bepalingen

13. Personen, tot verblijf toegelaten, behoeven, wanneer zij naar het buitenland reizen en hun toelating niet wensen te beëindigen,

Op de achtergrond het „Waaigat", een binnenwater van Willemstad met rechts het Hoofdpostkantoor

een bewijs van terugkeer, namens het betrokken Plaatselijk Hoofd van Politie afgegeven door de Vreemdelingendienst.
Op vertoon van dit bewijs van terugkeer kunnen zij de Nederlandse Antillen wederom binnenkomen, althans wanneer de geldigheidsduur, vermeld op dat bewijs, niet verstreken is. Deze bewijzen van terugkeer zijn over het algemeen slechts voor één reis geldig.
Vertrek naar het buitenland zonder bewijs van terugkeer impliceert beëindiging van de toelating. Hetzelfde geldt voor het geval een bewijs van terugkeer de geldigheid verloren heeft.

14. Alle personen, die tussen de eilanden van de Nederlandse Antillen reizen, moeten zich te allen tijde tegenover de controlerende ambtenaren kunnen legitimeren.

G. De bepalingen genoemd onder A t/m F zijn niet van toepassing op:

15. Personen van Nederlandse nationaliteit, die binnen de Nederlandse Antillen zijn geboren.

16. Leden van het diplomatieke en consulaire corps en hun gezinnen van landen, waarmede diplomatieke en/of consulaire betrekkingen worden onderhouden, met uitzondering van honoraire consuls.

17. Uit Nederland, Nederlands Nieuw-Guinea of Suriname afkomstige en in dienst reizende ambtenaren.

* Een ontwerp-landsverordening houdende regelen betreffende de toelating en uitzetting is op 29 augustus 1956 ter goedkeuring bij de Staten ingediend.

III. *Vestiging van bedrijven*

(*f* = Ant. gld.)

Voor vestiging van een bedrijf is krachtens Landsverordening een *vestigingsvergunning vereist.* Al of niet verlening hiervan wordt afhankelijk gesteld van het algemeen belang.
Een vestigingsvergunning moet (voorlopig nog) voor Curaçao bij het Departement Sociale en Economische Zaken worden aangevraagd, voor de andere eilanden bij de Gezaghebbers (Aruba, Bonaire, St. Maarten), resp. Administrateurs (Saba, St. Eustatius), op gezegeld papier.

Voor het doen uitkomen van niet-Antilliaanse arbeidskrachten zijn bovendien *werkvergunningen* nodig. Al of niet verlening daarvan wordt afhankelijk gesteld van de beschikbaarheid van landskinderen voor het betreffende bedrijf.
Deze werkvergunningen moeten door de toekomstige werkgever voor Curaçao bij het genoemde Departement worden aangevraagd, voor de andere eilanden bij de Gezaghebbers, resp. Administrateurs, op gezegeld papier.

De *vestigingsvergunningsaanvrage* moet voldoen aan de eisen, gesteld bij de „Landsverordening van de eerste April 1946, houdende bepalingen betreffende de vestiging van ondernemingen waarin een bedrijf wordt uitgeoefend." (P.B. 1946 no. 43; gewijzigd P.B. 1951 no. 164).
Volledigheidshalve volgt hieronder de belangrijkste inhoud van deze

VESTIGINGSREGELING VOOR BEDRIJVEN:

Artikel 1

1. Onder zaak verstaat deze landsverordening en de ter uitvoering daarvan uitgevaardigde besluiten, elke onderneming, waarin enig bedrijf, door wie ook, wordt uitgeoefend.

2. Naamloze vennootschappen, bestuurders van naamloze vennootschappen, coöperatieve verenigingen, importeurs, agenten,

Het interieur van een zelfbedienings-levensmiddelenzaak, waarvan er verschillende in de Nederlandse Antillen te vinden zijn

tussenhandelaren, alsmede vennoten van een vennootschap onder een firma en van een vennootschap en commandite, met uitzondering evenwel van de commanditaire vennoot, worden steeds geacht een zaak in de zin dezer landsverordening te drijven.

3. Filialen, bijkantoren en andere nederzettingen van zaken worden ten aanzien van de bepalingen dezer landsverordening als afzonderlijke zaken beschouwd.

4. Een zaak wordt gevestigd, wanneer het bedrijf ten aanzien van het publiek aanvangt.

Artikel 2

Het is verboden zonder een daartoe strekkende vergunning:

a. een zaak te vestigen en te drijven of te doen drijven;
b. een zaak te doen vestigen en te drijven of te doen drijven;
c. een zaak over te nemen en te drijven of te doen drijven;
d. een zaak te doen overnemen en te drijven of te doen drijven;

e. een zaak voort te zetten of te doen voortzetten;
f. een zaak ten aanzien van het publiek te verplaatsen;
g. een zaak van aard te wijzigen;

1. Op *Curaçao*, te verlenen door het Hoofd van het Departement Sociale en Economische Zaken, na ingewonnen advies van de Procureur-Generaal en de Kamer van Koophandel en Nijverheid.
2. Op *Aruba* door de Gezaghebber, na ingewonnen advies van de Eilandsraad en de Kamer van Koophandel.
3. Op *Bonaire* en *St. Maarten* door de Gezaghebber, na ingewonnen advies van de Eilandsraad.
4. Op *Saba* en *St. Eustatius* door de Administrateur, na ingewonnen advies van de Eilandsraad.

Artikel 3

Geen vergunning is vereist voor één of meer van bovengenoemde handelingen ten aanzien van zaken:
a. toebehorende aan publiekrechtelijke lichamen;
b. welke uitsluitend uitgeoefend worden in of op openbare markten of als straatventerij op de openbare weg;
c. waarbij het bedrijf van land-, tuinbouw, veeteelt of visserij uitgeoefend wordt, al of niet samengaande met de verkoop van de producten in dat bedrijf voortgebracht, gewonnen of ontvangen;
d. toebehorende aan ambachtslieden, tenzij deze uitgeoefend worden met meer arbeiders dan voor elk bedrijf door de Gouverneur bij besluit zal worden bepaald;
e. toebehorende aan kleine handelslieden, die bij besluit van de Gouverneur daarvan zijn vrijgesteld.

Artikel 4

1. Het verzoekschrift tot het verkrijgen ener vergunning houdt zoveel mogelijk en zo nauwkeurig mogelijk in de opgaven, vermeld in de artikelen 5 t/m 12 van de Landsverordening van de 6de November 1944, regelende de instelling van een handelsregister in de Nederlandse Antillen (P.B. 1944 no. 203).

2. Indien inlichtingen in het buitenland moeten worden ingewonnen, komen de daarop vallende kosten ten laste van de aanvrager der vergunning en is deze desverlangd verplicht tot dat einde het bedrag van *f* 15,– voor te schieten.

Artikel 5

De vergunning kan worden geweigerd in het belang van de openbare orde en de publieke rust en voorts indien, respectievelijk naar het oordeel van het Hoofd van het Departement Sociale en Economische Zaken of de Gezaghebber c.q. de Administrateur het algemeen belang van het eiland, waarvoor de vergunning gevraagd is, zulks vordert.

Artikel 6

Bij het verlenen ener vergunning is het Hoofd van het Departement Sociale en Economische Zaken of de betrokken Gezaghebber c.q. de Administrateur bevoegd daaraan voorwaarden te verbinden betreffende de aard en de plaats van de zaak, alsmede betreffende de credietwaardigheid van de aanvrager en de financiering der zaak.

Artikel 7

1. De vergunning kan door hem, die haar verleende, worden ingetrokken:

a. in het belang van de openbare orde en de publieke rust;
b. indien de persoon of personen, aan wie de vergunning is verleend, niet kan (kunnen) aantonen, dat de voor de vergunning gestelde voorwaarden worden nageleefd;
c. indien zij verkregen werd door het opzettelijk verschaffen van een onjuiste of onvolledige opgaaf, zoals bedoeld in artikel 4;
d. indien gedurende drie achtereenvolgende maanden of langer de vergunninghouder zijn zaak voor het publiek heeft gesloten;
e. indien de persoon of personen, aan wie deze is verleend, zich in het buitenland vestigt(en). Een afwezigheid buiten de Nederlandse Antillen gedurende een periode van langer dan 12 achtereenvolgende maanden, al dan niet tussentijds onderbroken door een

tijdelijk verblijf binnen de Nederlandse Antillen van korter dan twee maanden, heft van rechtswege de vergunning op. Aan de personen voor wie de bepalingen van deze letters gelden, wordt een termijn van zes maanden na de inwerkingtreding van deze Landsverordening gegund om, rekening houdende met de bepalingen daarvan, zich wederom in Curaçao te vestigen, respectievelijk daarheen terug te keren.

2. Behoudens in gevallen, waarbij de vergunning werd verkregen door opzettelijk onjuiste of onvolledig verschafte gegevens, in welk geval intrekking van de vergunning plaats vindt, nadat een veroordeling terzake van het misdrijf genoemd in artikel 10, lid 3, in kracht van gewijsde is gegaan, zal de bevoegde autoriteit aan de intrekking der vergunning een redelijke termijn verbinden, waarbinnen de vergunninghouder zijn zaak zal kunnen liquideren. Na het verstrijken van deze termijn wordt de betrokken persoon niet geacht in het bezit ener vergunning te zijn.

Artikel 8

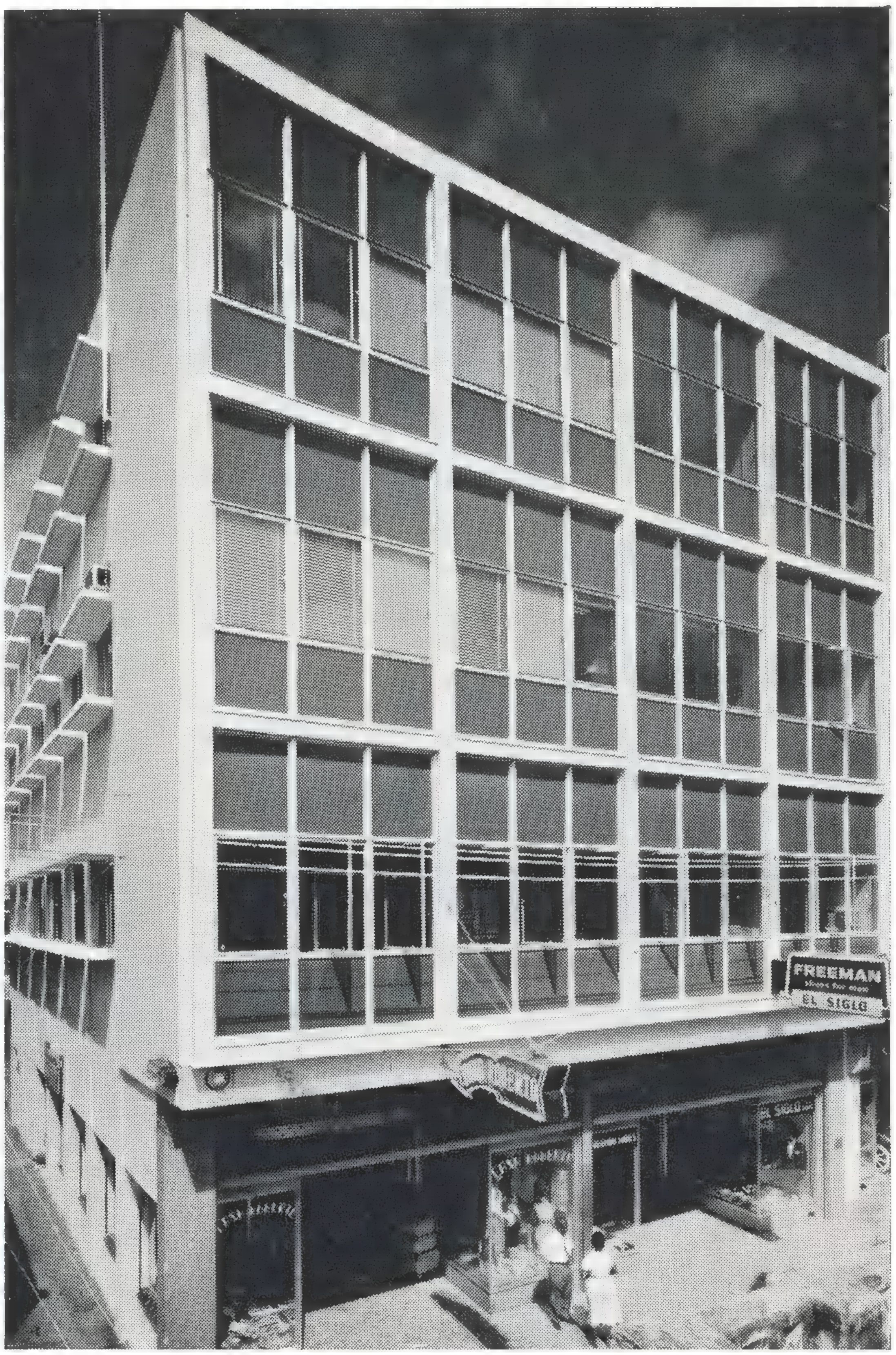
Verlening, weigering of intrekking ener vergunning heeft niet plaats dan nadat de Kamer van Koophandel en Nijverheid daarop is gehoord, indien er op het betrokken eiland een dergelijke Kamer is. De Kamer van Koophandel en Nijverheid is alsdan verplicht het advies zo spoedig mogelijk te verstrekken.

Artikel 9

1. Van iedere beschikking ingevolge deze Landsverordening door het Hoofd van het Departement Sociale en Economische Zaken, de Gezaghebber c.q. Administrateur gegeven, staat degene, wiens verzoek is afgewezen of wiens vergunning is ingetrokken, binnen veertien dagen na dagtekening der beschikking, zowel voor de partij als voor de Kamer van Koophandel, hoger beroep bij de Gouverneur open. Hangende het hoger beroep behoudt de beschikking van het Hoofd van het Departement Sociale en Economische Zaken, de Gezaghebber c.q. Administrateur volledige rechtskracht.

2. Het bezwaarschrift wordt ten burele van de betrokken autoriteit,

Een moderne manufacturenzaak in de Otrabandawijk van Willemstad

bedoeld in lid 1 van dit artikel, ingediend, die het zo spoedig mogelijk, van zijn advies vergezeld, aan de Gouverneur opzendt.

Artikel 16

Het bepaalde in artikel 2, sub e, is niet van toepassing ten aanzien van zaken, die bij het inwerkingtreden dezer landsverordening wettelijk werden bedreven.

Voor het voortzetten dezer zaken wordt, zonder dat zij vergunning behoeven aan te vragen, door de autoriteit aangewezen in artikel 2, een vergunning als daar bedoeld uitgereikt.

Artikel 17

Deze verordening is niet van toepassing op in het Staatsdeel geboren Nederlanders en Nederlandse onderdanen, die de leeftijd van 21 jaren hebben bereikt.

In artikel 4 van de bovengenoemde Vestigingsregeling wordt verwezen naar de artikelen 5 t/m 12 van de „Landsverordening van den 6den November 1944, regelende de instelling van een handelsregister in de Nederlandse Antillen" (P.B. 1944 no. 203). De artikelen 5 t/m 12 van deze HANDELSREGISTERVERORDENING zijn de volgende:

Artikel 5

1. Behoort de zaak aan een natuurlijk persoon, dan wordt opgegeven:

1e. zijn naam, voornamen en woonplaats; betreft het een gehuwde vrouw of een weduwe, dan worden mede opgegeven de naam en voornamen van de echtgenoot of van de overleden echtgenoot;

2e. de plaats en de dagtekening zijner geboorte; ligt die plaats buiten de Nederlandse Antillen, dan wordt mede opgegeven de naam van het land, waar die plaats ligt;

3e. zijn nationaliteit gestaafd door overgelegde stukken;

4e. de handelsnaam, waaronder hij zijn zaak drijft;

5e. het bedrijf of de bedrijven, dat of die hij uitoefent en waar het bedrijf of de bedrijven uitgeoefend wordt of worden;

6e. het district, de straat en het huisnummer, waar zijn zaak gevestigd is;

7e. de handtekening en de paraaf, die hij onder de stukken, de zaak betreffende, stelt.

2. Behoort de zaak aan meerdere eigenaren toe, dan wordt omtrent hen allen opgegeven hetgeen voorgeschreven is bij het eerste lid onder 1e, 2e en 3e en omtrent hen, die de zaak drijven, hetgeen aldaar is voorgeschreven onder 4e, 5e, 6e en 7e.

3. Heeft de eigenaar de leeftijd van 21 jaren niet bereikt, dan worden opgegeven de tijd en de wijze, waarop hij bevoegd is geworden verbintenissen aan te gaan en de bepalingen, die bij het verlenen van die bevoegdheid mochten zijn gemaakt.

4. Behoort de zaak aan een gehuwde vrouw, dan worden opgegeven de tijd en de wijze, waarop de man zijn toestemming heeft verleend, dat zij zelfstandig een bedrijf uitoefent, en de bepalingen, die hij daarbij mocht hebben gemaakt. Zolang de man niet de in-

trekking van zijn toestemming voor inschrijving in het handelsregister heeft opgegeven, kan hij zich niet daarop beroepen tegenover derden, die te goeder trouw verklaren, dat die intrekking hun onbekend was.

5. Is de eigenaar gehuwd onder huwelijkse voorwaarden, welke bepalingen behelzen, waarbij geheel of gedeeltelijk van de wettelijke gemeenschap van goederen wordt afgeweken, dan worden die bepalingen opgegeven.

Artikel 6

1. Is een vennootschap onder een firma aangegaan, dan wordt opgegeven:

1e. het tijdstip van aanvang en dat van het einde der vennootschap;
2e. de handelsnaam, waaronder de vennootschap optreedt;
3e. het bedrijf, dat de vennoten uitoefenen en waar het uitgeoefend wordt;
4e. het district, de straat en het huisnummer, waar de zaak gevestigd is;
5e. ten aanzien van iedere vennoot, al hetgeen in artikel 5, eerste lid, onder 1e, 2e en 3e is voorgeschreven;
6e. ten aanzien van iedere vennoot, die niet van de tekening der firma is uitgesloten, de handtekening en de paraaf, die hij onder de stukken, de zaak betreffende, stelt;
7e. en voorts in het algemeen, al hetgeen de overeenkomst van vennootschap bevat ter bepaling van de rechten van derden.

2. Ten aanzien van de vennoten vindt voorts het bepaalde bij het derde, vierde en vijfde lid van artikel 5 overeenkomstige toepassing.

Artikel 7

1. Is een vennootschap en commandite aangegaan, dan wordt omtrent de vennoten bij wijze van geldschieting opgegeven hun aantal, hun nationaliteit en het land hunner inwoning, benevens het bedrag der gelden, welke zij gezamenlijk hebben ingebracht.

2. Waar het geldt een commanditaire vennootschap op aandelen aan toonder, wordt, in plaats van het bij het eerste lid bepaalde,

opgegeven: het bedrag van het commanditaire kapitaal, het aantal en het bedrag der aandelen, waarin het verdeeld is en het bedrag van het geplaatste kapitaal, terwijl bij aandelen op naam het bepaalde in het eerste lid ten aanzien van de aandeelhouders tevens toepasselijk blijft. Het bedrag van het geplaatste kapitaal wordt eenmaal in de 6 maanden opgegeven, totdat blijkens opgaaf het kapitaal geheel is geplaatst.

Artikel 8

1. Behoort de zaak aan een naamloze vennootschap, coöperatieve vereniging, wederkerige verzekerings- of waarborgmaatschappij, een stichting of erkende vereniging, dan wordt opgegeven:

1e. de benaming en de plaats van vestiging en, indien de plaats van vestiging mocht zijn overgebracht van een of meer andere delen van het Koninkrijk der Nederlanden, ook de oorspronkelijke plaats(en) van vestiging met de datum(ta), waarop de overbrenging plaats vond;

2e. het bedrijf, dat wordt uitgeoefend en waar het wordt uitgeoefend;

3e. het district, de straat en het huisnummer, waar de zaak gevestigd is;

4e. ten aanzien van iedere bestuurder of commissaris voor zover zij niet geschorst zijn krachtens de bepalingen van het Besluit Rechtsverkeer in Oorlogstijd, al hetgeen in artikel 5, eerste lid, onder 1e, 2e, 3e en 7e is voorgeschreven;

5e. de dagtekening van de courant, die bestemd is om officiële mededelingen of stukken te publiceren, waarin de akte van oprichting is of de statuten zijn openbaar gemaakt.

2. Degene, die ter plaatse het register houdt, kan verlangen, dat bij de opgaaf de courant, die bestemd is om officiële mededelingen of stukken te publiceren, waardoor (in) de akte van oprichting is, of de statuten zijn openbaar gemaakt, of bij gebreke daarvan een authentiek afschrift dier akte of statuten, overgelegd wordt.

3. Behoort de zaak aan een coöperatieve vereniging, dan wordt ook opgegeven al hetgeen in de statuten ten aanzien van de aansprakelijkheid der leden voor de verbintenissen der vereniging is bepaald.

4. Behoort de zaak aan een wederkerige verzekerings- of waarborgmaatschappij, aan een stichting of aan een vereniging, niet onderworpen aan erkenning als voorgeschreven in art. 1666 van het Burgerlijk Wetboek voor de Nederlandse Antillen, dan wordt ook opgegeven de woordelijke inhoud van overeenkomst, statuten of reglement.

5. Wanneer voor wat betreft naamloze vennootschappen niet blijkens de akte van oprichting het maatschappelijk kapitaal geheel is geplaatst, wordt eenmaal in de zes maanden het geplaatste bedrag opgegeven, totdat blijkens opgaaf het kapitaal geheel is geplaatst.

6. Zijn eveneens voor wat betreft naamloze vennootschappen, niet volgestorte aandelen uitgegeven, dan worden opgegeven de namen, de beginletters der voornamen en de woonplaatsen der houders van zulke aandelen, met opgaaf tevens van het aandelenbezit van iedere houder en van het daarop gestort bedrag. Wijzigingen in deze opgaaf worden eenmaal in de zes maanden opgegeven.

Artikel 9

Behoort de zaak aan een vreemdeling, of aan een rechtspersoon, niet opgericht ingevolge de wetgeving van een der delen van het Koninkrijk, dan vinden de artikelen 5 en volgende tot en met 8 overeenkomstige toepassing.

Artikel 10

1. Wordt een zaak namens de eigenaar door een gevolmachtigde gedreven, dan wordt, wat deze betreft, opgegeven al hetgeen in artikel 5, eerste lid, onder 1e, 2e, 3e en 7e is voorgeschreven.

2. Heeft een zaak een procuratiehouder, dan wordt, wat deze betreft, opgegeven al hetgeen in artikel 5, eerste lid, onder 1e, 2e, 3e en 7e is voorgeschreven.

3. Beperkingen en intrekkingen der volmacht worden opgegeven.

4. Degene, die ter plaatse het Register houdt, kan verlangen, dat bescheiden worden overgelegd, waaruit de verstrekking ener volmacht, beperkingen daarvan of haar intrekking blijkt.

Een beeld van de drukke Breedestraat (Pundawijk) te Willemstad

Artikel 11

1. Heeft een zaak een filiaal of bijkantoor in de Nederlandse Antillen, dan worden opgegeven het district, de straat en het huisnummer waar het filiaal of bijkantoor gevestigd is.

2. Is een filiaal of bijkantoor gevestigd op een ander eiland van de Nederlandse Antillen dan waar de zaak gevestigd is, dan wordt al hetgeen de zaak zelve betreft ook aldaar opgegeven.

3. Bij de opgaaf van een filiaal of bijkantoor voor inschrijving daar waar het gevestigd is, wordt omtrent de beheerder opgegeven, al hetgeen in artikel 5, eerste lid, onder 1e, 2e, 3e en 7e is voorgeschreven.

4. Indien de zaak zelve buiten de Nederlandse Antillen is gevestigd, wordt het filiaal of bijkantoor ingeschreven in het handelsregister daar waar het filiaal of bijkantoor gevestigd is. Het eerste lid en het derde lid van dit artikel zijn van toepassing. Tevens wordt opge-

geven: de handelsnaam, waaronder de zaak wordt gedreven, het bedrijf in de zaak uitgeoefend en de plaats en het land, waar zij gevestigd is en bovendien al datgene wat ingevolge de wetgeving van dat land omtrent de zaak voor inschrijving in een handelsregister wordt opgegeven of op andere wijze openlijk bekend gemaakt wordt.

Artikel 12

1. Wordt een zaak gedreven met behulp van geleende gelden, verkregen door uitgifte van schuldbrieven, dan worden opgegeven het aantal en het bedrag van ieder der in omloop zijnde schuldbrieven en het onderpand en het bedrag ten honderd in het jaar van de verschuldigde rente.

2. Het aantal der in omloop zijnde schuldbrieven wordt eenmaal in de zes maanden opgegeven.

De „*Landsverordening ter bevordering industrievestiging en hotelbouw*" is opgenomen in het Publicatieblad 1953 onder no. 194 en bevat voorschriften met betrekking tot het verlenen van vrijstelling van belastingen voor industrievestiging en hotelbouw. Bij Landsverordening van de 7de mei 1958 (P.B. 1958 no. 53) werd zij gewijzigd.* De tekst luidt als volgt:

HOOFDSTUK I
ALGEMENE BEPALINGEN

Artikel 1

1. Onder „bedrijf" wordt voor de toepassing van deze landsverordening verstaan:

a. een onderneming waarvan geacht kan worden, dat zij zal bijdragen tot verbreding van de economische basis van de Nederlandse Antillen en waarvan de oprichting een investering vergt

* Een nieuw ontwerp-landsverordening, houdende bepalingen betreffende de vestiging van zaken, is bij de Staten van de Nederlandse Antillen in behandeling.
Dit ontwerp beoogt om de bevoegdheid tot het verlenen van vestigingsvergunningen toe te kennen aan de bestuurscolleges met mogelijkheid van beroep op de centrale regering.

van tenminste *f* 100.000 in de eilandgebieden Aruba of Curaçao, dan wel van tenminste *f* 50.000 in een der overige eilandgebieden en die zich de uitoefening ten doel stelt van een industrie, welke op 1 januari 1948 niet in de Nederlandse Antillen bestond noch ook is afgeleid van een op 1 januari 1948 in de Nederlandse Antillen bestaande industrie.

Van de genoemde minimum bedragen kan worden afgeweken, indien in het te vestigen bedrijf in de eilandgebieden Aruba of Curaçao regelmatig aan tenminste vijftig of op een der overige eilanden regelmatig aan tenminste vijfentwintig werknemers werk wordt verschaft.

b. een onderneming tot exploitatie van hotels en andere gelegenheden tot verblijf en ontspanning, welke gericht is op de bevordering van het vreemdelingenbezoek aan de Nederlandse Antillen, en welker bouw en eerste inrichting een investering vergt van tenminste *f* 500.000 in de eilandgebieden Aruba en Curaçao dan wel van tenminste *f* 50.000 in een der overige eilandgebieden.

2. Onder bouw en eerste inrichting bedoeld in het vorige lid sub b wordt mede begrepen uitbreiding, verbetering en/of vernieuwing.

3. De bedragen genoemd in dit artikel dienen binnen twee jaar na dagtekening van het landsbesluit, bedoeld in artikel 5, te worden besteed.

In bijzondere gevallen kan van voormelde termijn worden afgeweken.

4. Bij toepassing van artikel 14a geldt het verbod voor de daarbij genoemde bedrijven, ongeacht het daarin geïnvesteerde of te investeren kapitaal en het aantal werknemers, aan wie werk wordt verschaft.

Artikel 2

Bij deze landsverordening en met inachtneming van de bepalingen daarvan wordt vrijstelling verleend van:

1. de invoerrechten op materialen en goederen ten behoeve van de bouw en eerste inrichting van bedrijfspanden bestemd voor de uitoefening van een bedrijf;

2. de grondbelasting op de bedrijfspanden;
3. de gebruiksbelasting wegens het gebruiken van de bedrijfspercelen;
4. de winstbelastingen op winsten behaald met een bedrijf;
5. de inkomstenbelasting op opbrengsten uit een bedrijf en opbrengsten uit winstuitkeringen.

Artikel 3

De vrijstelling van belasting wordt verleend voor een tijdvak van tenminste tien en ten hoogste elf jaren, zoals nader in deze landsverordening voor de verschillende belastingen is bepaald.

Artikel 4

1. De Gouverneur verklaart, in overleg met het Bestuurscollege van het eilandgebied alwaar belanghebbende de in het verzoekschrift bedoelde onderneming wenst te vestigen, of die onderneming als een bedrijf in de zin van deze landsverordening moet worden aangemerkt.
2. Het verzoek daartoe dient door of namens belanghebbende schriftelijk tot de Gouverneur te worden gericht.

Artikel 5

De verklaring in het voorgaande artikel geschiedt bij landsbesluit.

Artikel 6

1. Het in het vorig artikel bedoelde landsbesluit kan in overleg met het Bestuurscollege en de belanghebbende gehoord, worden ingetrokken indien blijkt, dat:
   a. door of namens de belanghebbende onjuiste gegevens werden verstrekt, welke van invloed waren op de totstandkoming van het landsbesluit;
   b. door of namens de belanghebbende is gehandeld in strijd met de bepalingen van deze landsverordening;
   c. het bedrijf is gestaakt dan wel zodanig van aard is veranderd dat het niet meer voldoet aan de begripsbepaling van artikel 1.
2. Indien intrekking geschiedt op grond van het onder a gestelde

wordt de verklaring als bedoeld in artikel 4 beschouwd nimmer te zijn gegeven.

Artikel 7

1. Indien een onderneming, ten aanzien waarvan is verklaard dat zij als een bedrijf in de zin van deze landsverordening moet worden aangemerkt, door een ander persoon of lichaam dan de belanghebbende, in het betreffende landsbesluit genoemd, wordt overgenomen en voortgezet, wordt het landsbesluit op verzoek van de meest gerede partij dienovereenkomstig gewijzigd.

2. Voor de toepassing van deze landsverordening treedt de latere rechthebbende in de plaats van de vorige rechthebbende.

HOOFDSTUK II

VAN DE VRIJSTELLING VAN INVOERRECHT

Artikel 8

1. Materialen en goederen als bedoeld in artikel 2 sub 1 zijn vrijgesteld van invoerrechten, indien zij ten invoer worden aangegeven onder vermelding van de bestemming der goederen en van datum en nummer van het landsbesluit bedoeld in artikel 5.

2. De aangifte ten invoer dient in duplo te geschieden.

Artikel 9

1. De belanghebbende is gehouden de Inspecteur der Belastingen of door hem aangewezen ambtenaren, vrije toegang te verlenen tot de gebouwen en terreinen van het bedrijf, de daar aanwezige materialen en goederen te laten onderzoeken, inlichtingen dienaangaande te verstrekken en de hem gegeven aanwijzingen op te volgen.

2. De bepalingen van de Algemene Verordening I.U. en D. betreffende het betreden van gebouwen en terreinen zijn van overeenkomstige toepassing.

HOOFDSTUK III

VAN DE VRIJSTELLING VAN GRONDBELASTING

Artikel 10

Op de onroerende goederen, deel uitmakende van een bedrijf, wordt

gedurende tien jaar geen grondbelasting geheven na aanvang van de belastingplichtigheid.

HOOFDSTUK IV

VAN DE VRIJSTELLING VAN GEBRUIKSBELASTING

Artikel 11

Wegens het gebruiken van percelen, deel uitmakende van een bedrijf, wordt gedurende het jaar van ingebruikneming en de tien daarop volgende kalenderjaren geen gebruiksbelasting geheven.

HOOFDSTUK V

VAN DE VRIJSTELLING VAN DE INKOMSTEN- EN WINSTBELASTING

Artikel 12

1. De door een belastingplichtige als bedoeld in de artikelen 1 en 2 van de Landsverordening op de Inkomstenbelasting 1943 met een door hem uitgeoefend bedrijf behaalde zuivere opbrengst over het jaar van in gebruikstelling der bedrijfsinrichting en de tien daarop volgende kalenderjaren is vrijgesteld van inkomstenbelasting voor zover deze zuivere opbrengst een bedrag van *f* 10.000 voor een in de eilandgebieden Aruba en Curaçao uitgeoefend bedrijf en van *f* 5.000 voor een in de overige eilandgebieden uitgeoefend bedrijf te boven gaat. De hiervoor bedoelde zuivere opbrengst wordt berekend op de voet van de Landsverordening op de Inkomstenbelasting 1943.

2. In afwijking van het bepaalde in artikel 15 van de Landsverordening op de Inkomstenbelasting, mogen de op het einde van de vrijgestelde termijn nog niet verrekende verliezen, voortvloeiende uit een bedrijf, gecompenseerd worden met de winsten over de daarop volgende vijf jaar.

3. In afwijking van het bepaalde in artikel 4 van de Landsverordening op de Inkomstenbelasting worden verliezen voortvloeiende uit een in artikel 1 genoemd bedrijf niet verrekend met de overige in artikel 4 genoemde opbrengsten.

4. Overigens blijven de bepalingen van de Landsverordening op de Inkomstenbelasting 1943 op de belastingplichtigen en op de hier-

De Chocoladefabriek op Curaçao geniet de belastingfaciliteiten van de Landsverordening ter bevordering industrievestiging en hotelbouw

bedoelde opbrengsten onverminderd van toepassing. De vrijgestelde opbrengsten worden voor de bepaling van de kinderaftrek en het bedrag van de belasting geheel buiten beschouwing gelaten.

Artikel 13

1. De winst, door een lichaam als bedoeld in artikel 1 van de Landsverordening op de Winstbelasting 1940 met een bedrijf behaald in het boekjaar waarin de bedrijfsinrichting in gebruik is gesteld en de tien daarop volgende boekjaren, is vrijgesteld van winstbelasting. De hiervoor bedoelde winst wordt berekend op de voet van de Landsverordening op de Winstbelasting 1940.

2. Voor zover bij de bepalingen van deze landsverordening daarvan niet is afgeweken, blijven de bepalingen van de Landsverordening op de Winstbelasting 1940 op de lichamen en op de vrijgestelde winsten onverminderd van toepassing.

HOOFDSTUK VI

VAN DE VRIJSTELLING VAN DE INKOMSTENBELASTING OP WINSTUITKERINGEN

Artikel 14

De dividenden en andere winstuitkeringen aan aandeelhouders en houders van andere op deel van de winst rechtgevende bewijzen, waarvan ten genoegen van de Inspecteur der Belastingen wordt aangetoond, dat zij geheel afkomstig zijn van bedrijven en wel van winsten, welke van winstbelasting zijn vrijgesteld, zijn, mits uitgedeeld, binnen twee jaar na afloop van het boekjaar waarin de winst is gemaakt, vrijgesteld van inkomstenbelasting op de voet van de Landsverordening op de Inkomstenbelasting 1943. Zij worden bij de berekening van de kinderaftrek en het bedrag der belasting geheel buiten beschouwing gelaten.

HOOFDSTUK VI a

VAN MAATREGELEN TOT VERZEKERING VAN DE LEVENSVATBAARHEID VAN NIEUWE INDUSTRIEËN

Artikel 14a

1. Bij een met redenen omkleed landsbesluit, houdende algemene maatregelen, kan voor een bepaalde tijd worden verboden de vestiging van een bedrijf, dat zich ten doel stelt het voortbrengen, verwerken of bewerken van goederen.

2. Dit verbod kan slechts worden uitgevaardigd indien is voldaan aan de volgende voorwaarden:

a. dat de vestiging van een eerste bedrijf, zoals bedoeld in deze landsverordening, ten doel hebbende de voortbrenging, verwerking of bewerking dier goederen, in voorbereiding is;
b. dat die goederen tot dan toe in de Nederlandse Antillen niet worden voortgebracht, verwerkt of bewerkt;
c. dat in verband met het streven naar het aantrekken van nieuwe industrieën een verbod van bedrijfsuitoefening in het algemeen belang is;
d. dat de oprichting van het onder a genoemde eerste bedrijf een investering vergt van tenminste *f* 250.000 in de eilandgebieden

Aruba en Curaçao dan wel van tenminste *f* 100.000 in een der overige eilandgebieden.

3. De soort der goederen en zo nodig de wijze van voortbrenging, verwerking of bewerking worden in het landsbesluit omschreven.

4. De tijdsduur, waarvoor het verbod zal gelden, wordt gesteld op ten hoogste tien jaren, te rekenen vanaf de dag dat het eerste bedrijf met de werkzaamheid van voortbrenging, verwerking of bewerking der goederen zal zijn aangevangen.

5. De in het vierde lid genoemde tijdsduur, waarvoor het verbod zal gelden, kan op ten hoogste vijfentwintig jaar worden gesteld, indien de door een eerste bedrijf voortgebrachte, verwerkte of bewerkte goederen geheel of voor een belangrijk gedeelte kunnen worden aangewend als grondstof voor andere ondernemingen in de Nederlandse Antillen en indien de vestiging en uitoefening van zulk een bedrijf door het verschaffen van werkgelegenheid op ruime schaal van bijzonder belang is voor de economische ontwikkeling van de Nederlandse Antillen.

6. Het verbod kan, het bestuur van het eerste bedrijf gehoord, bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, worden ingetrokken, indien naar het uitsluitend oordeel van de Gouverneur:

a. het eerste bedrijf niet binnen twee jaar na de uitvaardiging van het verbod met de werkzaamheden van voortbrenging, verwerking of bewerking van goederen aanvangt;
b. het eerste bedrijf niet aan de behoefte van het plaatselijk gebruik kan voldoen en niet bereid of in staat is zijn onderneming zodanig uit te breiden dat het daaraan binnen redelijke tijd wel kan voldoen;
c. het eerste bedrijf zich niet langer bezig houdt met de in het verbod omschreven werkzaamheden.

HOOFDSTUK VII

SLOTBEPALINGEN

Artikel 15

1. De Gouverneur kan ook ten aanzien van een onderneming welke vóór de inwerkingtreding van deze landsverordening doch na 1 januari 1948 haar bedrijfsinrichting in gebruik heeft gesteld, en welke overigens aan de begripsbepaling van artikel 1 onder a of b voldoet, verklaren, dat zij als een bedrijf in de zin van deze landsverordening moet worden aangemerkt.

2. In de gevallen, dat het eerste lid van dit artikel toepassing vindt, wordt geen teruggaaf van betaalde invoerrechten verleend en vindt geen herziening plaats van de op de datum van het landsbesluit bedoeld in artikel 5 onherroepelijk vaststaande aanslagen, terwijl het bepaalde in artikel 3 voor het betreffende bedrijf niet geldt.

Artikel 16

Het is een ieder verboden hetgeen hem in zijn ambt, functie of taak bij de uitvoering van deze landsverordening of in verband daarmede, nopens de zaken of werkzaamheden van wie ook, blijkt of medegedeeld wordt, verder bekend te maken dan voor de toepassing van deze landsverordening of voor de heffing en invordering van enige in de Nederlandse Antillen geheven belasting nodig is.

Artikel 17

1. Hij die opzettelijk de bij artikel 16 opgelegde geheimhouding schendt, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste zes maanden of geldboete van ten hoogste zeshonderd gulden.

2. Hij aan wiens schuld schending van de geheimhouding te wijten is, wordt gestraft met hechtenis van ten hoogste drie maanden of geldboete van ten hoogste driehonderd gulden.

3. Geen vervolging wordt ingesteld dan op klachte van hem te wiens aanzien de geheimhouding is geschonden.

Artikel 17a

1. Hij die in de Nederlandse Antillen een bedrijf vestigt, waarvan de

vestiging krachtens het bepaalde in artikel 14a is verboden, wordt gestraft met een gevangenisstraf van ten hoogste zes maanden.

2. Een bedrijf, dat in strijd met zodanig verbod is gevestigd, kan in opdracht van de Minister van Welvaartszorg worden gesloten, zo nodig met behulp van de sterke arm, het bestuur of de bedrijfsleider daarvan gehoord of behoorlijk opgeroepen zijnde.

3. Indien de bij deze landsverordening strafbaar gestelde feiten worden begaan door of vanwege een rechtspersoon, wordt de strafvervolging ingesteld en de straf uitgesproken tegen de bestuurders en/of commissarissen en bij afwezigheid en ontstentenis van deze personen, tegen de vertegenwoordiger van de rechtspersoon in de Nederlandse Antillen.

4. Het bepaalde bij het vorige lid vindt overeenkomstige toepassing ten opzichte van rechtspersonen, optredende als bestuurders of vertegenwoordigers van een andere rechtspersoon.

5. Geen strafvervolging wordt ingesteld en geen straf uitgesproken tegen de bestuurders en/of commissarissen, buiten wier toedoen het feit begaan is.

Artikel 18

De bij deze landsverordening strafbaar gestelde feiten worden als misdrijven beschouwd.

Artikel 19

Deze landsverordening kan worden aangehaald als: „Landsverordening ter bevordering industrievestiging en hotelbouw" onder toevoeging van het jaartal van het Publicatieblad, waarin zij is geplaatst.

Artikel 20

Deze landsverordening treedt in werking met ingang van de dag volgende op die van haar afkondiging. (In werking getreden met ingang van 15 december 1953).

Teneinde de mogelijkheid te scheppen de *economische basis* van de

* Verschillende ondernemingen hebben onder vigueur van deze verordening vrijstelling van belastingen verkregen.

Nederlandse Antillen te *verbreden* werden enkele wijzigingen aangebracht in de Algemene Verordening In-, Uit- en Doorvoer 1908 (P.B. 1949 no. 26) bij landsverordening van de 9e april 1954, opgenomen in het Publicatieblad 1954 onder no. 41. De artikelen luiden als volgt:

Artikel 1
De Algemene Verordening I.U. en D. 1908 (P.B. 1949 no. 62), zoals gewijzigd, wordt nader gewijzigd als volgt:

1. Na artikel 197 wordt een nieuw artikel ingevoegd, genummerd en luidende:

„Artikel 197 A

1. Open entrepôts zijn entrepôts welke niet ambtelijk worden gesloten of bewaakt en welke bestemd zijn tot opslag voor onbepaalde tijd door de beheerder van het entrepôt van bij invoer al dan niet aan invoerrecht onderworpen accijnsvrije goederen van een of meer bepaalde daartoe door de administratie aangewezen soorten, met uitzondering van bier, wijn en tabaksproducten.

2. Voor het oprichten van een open entrepôt is een schriftelijke vergunning van de Inspecteur vereist.

3. Voor goederen in open entrepôt opgeslagen wordt ten genoegen van de Inspecteur zekerheid gesteld voor de Invoerrechten.

4. De opneming van goederen in een open entrepôt geschiedt zovele malen als de Inspecteur dit nodig oordeelt, voor het afsluiten van de rekening als bedoeld in artikel 213.

5. De artikelen 210, 214 en 215 zij mede van toepassing op de in het eerste lid bedoelde entrepôts."

II. Artikel 200 wordt als volgt gelezen:
„Bij gebleken misbruik van de gunst van particulier of open entrepôt is de Administratie bevoegd deze gunst in te trekken met gevolg, dat binnen drie dagen de in het entrepôt aanwezige goederen ten invoer moeten worden aangegeven of wel moeten worden overgebracht naar een gouvernements-entrepôt, bij gebreke waarvan de invoerrechten terstond zullen verhaalbaar zijn volgens schatting der goederen door de Administratie."

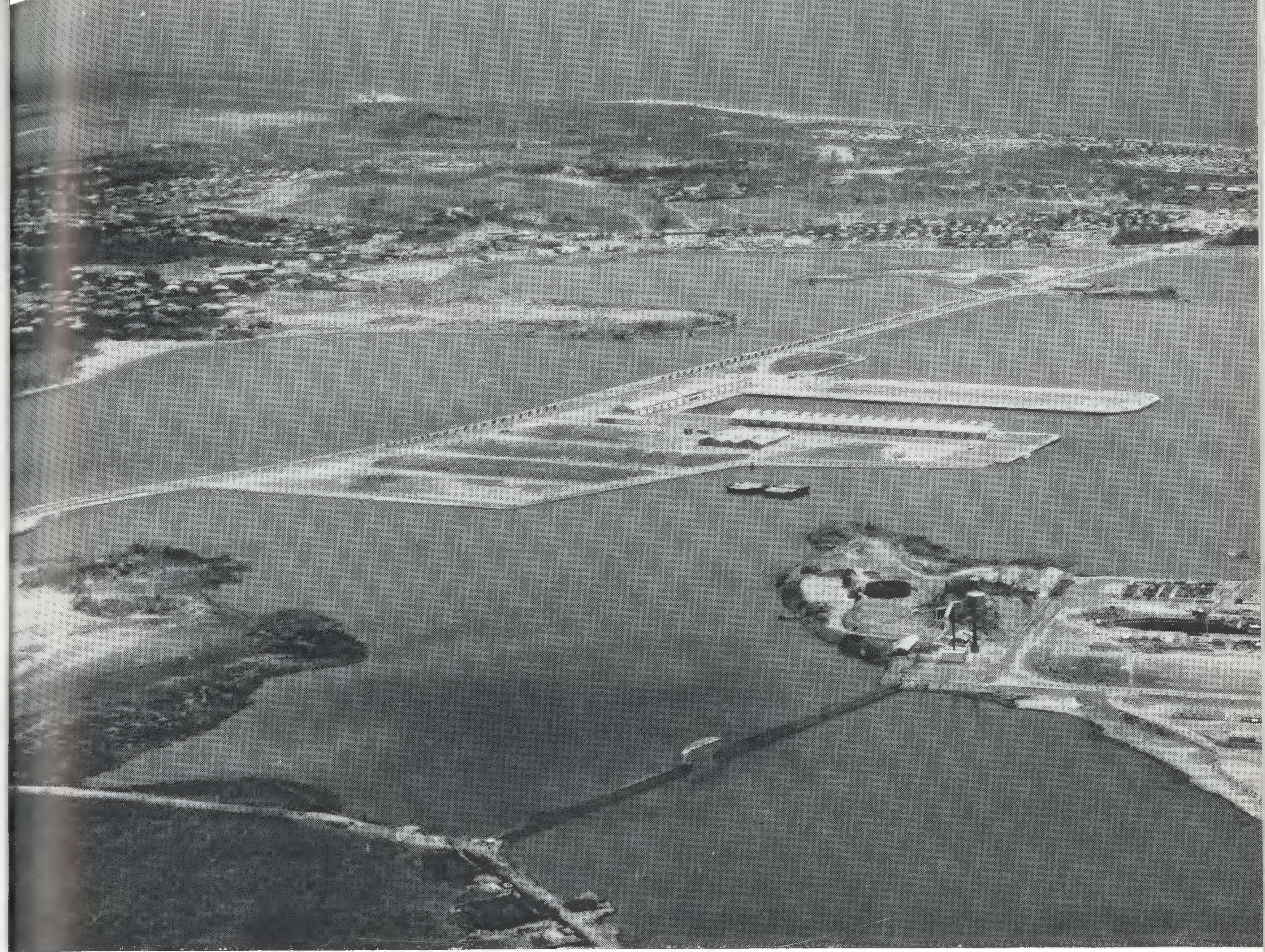
Artikel 2
Deze landsverordening treedt in werking met ingang van de dag na die harer afkondiging. (In werking getreden 2 mei 1954).

* * *

Vrije Zônes: Bij Landsverordening van de 13de juni 1956, opgenomen in P.B. 1956, no. 63, zijn regelen vastgesteld krachtens welke het mogelijk is in de Nederlandse Antillen vrije zônes in te stellen. Daarbij werd de vrije zône gedefinieerd als te zijn een afgescheiden en afgesloten terrein, waar goederen kunnen worden opgeslagen, verpakt, bewerkt, verwerkt, tentoongesteld en uitgeslagen volgens de in de landsverordening opgenomen, van de wettelijke regelen nopens in-, uit- en doorvoer en accijnzen afwijkende bepalingen.
Op goederen in een vrije zône in te slaan zijn, zolang die goederen daarin verblijven, geen invoerrechten noch accijnzen verschuldigd. Hetzelfde geldt als de goederen van uit de vrije zône naar het buitenland worden uitgevoerd.
De winst van N.V.'s welke in een vrije zône een bedrijf uitoefenen is, voor zover deze winst niet is verkregen uit verkoop naar het binnenland, tot 1 januari 1981, voor wat betreft de door de Nederlandse Antillen geheven belastingen, slechts onderworpen aan een tarief, gelijk aan $\frac{1}{3}$ van de algemeen geldende, onverminderd de bij andere verordeningen geregelde belasting-vrijstellingen.
Bij eilandsverordeningen zijn op Curaçao en Aruba vrije zônes ingesteld, voor wat Curaçao betreft bij die opgenomen in Afkondigingsblad 1957, no. 14 en voor wat Aruba betreft bij die opgenomen in Afkondigingsblad 1957, no. 2.

De volgende technische en juridische gegevens zijn van belang voor hen, die een bedrijf willen beginnen.

Gouvernementsgrond kan in huur of erfpacht verkregen worden op als zodanig aangewezen industrieterreinen; de canon wordt voor elk geval afzonderlijk bepaald. Op de Nederlandse Antillen ontbreekt vooralsnog een afzonderlijke Middenstandsbank, waardoor het ver-

Een luchtfoto van de Rijkseenheidboulevard (Curaçao) met rechts de Nieuwe Haven, waar de eerste vrije zône van Curaçao komt te liggen

krijgen van kredieten vaak moeilijk is. Wel is er de Curaçaosche Hypotheekbank en de Spaar- en Beleenbank, terwijl in januari 1956 de Landsverordening Bouwcredietbank 1956 is tot stand gekomen. Ingevolge deze laatste verordening werd door de overheid een *Bouwcredietbank* opgericht. De bouw van een eenvoudige loods met betonvloer, muren van betonsteen, ter plaatse vervaardigde spanten en eterniet-dakbedekking kost ca. *f* 100 per vierkante meter. De jaarhuur bedraagt 8 % à 10 % van de bouwkosten. In bepaalde gevallen zal het goedkoper zijn om een complete (of delen van een) prefabricated fabriekshal in te voeren; daarover dient advies van een locale architect of aannemer te worden ingewonnen. Een dergelijke fabriekshal moet voldoen aan de bepalingen van de Bouw- en Woningverordening (P.B. 1935 no. 64 geldende tekst P.B. 1952 no. 14).

Voor de bouw is een bouwvergunning vereist, te verlenen door het Bestuurscollege van het betreffende eilandgebied.
De electrische installatie dient aan de van Overheidswege vastgestelde voorschriften te voldoen en wordt vóór de ingebruikname gekeurd.
Bedrijven, die gevaar, schade of hinder kunnen veroorzaken, vallen onder de bepalingen van de Hinderverordening. In dat geval is een speciale vestigingstoestemming van het bestuurscollege nodig. De eilandgebieden Aruba en Curaçao hebben elk een Hinderverordening (eilandsverordening).
De ondernemer moet rekening houden met enige landsverordeningen op het gebied van arbeid en sociale voorzieningen (zie Hoofdstuk VII). Collectieve arbeidsovereenkomsten bestaan er op de Nederlandse Antillen bij de N.V. CPIM/CSM, de Mijnmaatschappij Curaçao en de Overzeese Gas- en Electriciteits Maatschappij. Kortgeleden kwam tot stand een landsverordening houdende regeling van de collectieve arbeidsovereenkomst (P.B. 1958 no. 60).
De Nederlandse Antillen hebben verschillende vakbonden. Zo treft men aan bonden voor de werknemers in de olie-industrie, voor de mijnwerkers, voor buschauffeurs, voor de havenarbeiders, voor de ambtenaren, voor de Gouvernementswerklieden, etc. 1 Mei is als „Dag van de Arbeid" een officiële vrije dag.
Voor salarissen, lonen, electriciteit-, gas- en watervoorziening, zie ad Hoofdstukken VI en XIV.
De bouwkosten per vierkante meter voor een woning bedragen *f* 160,– tot *f* 180,–.
Voor ná september 1939 gebouwde woningen is de toegestane jaarhuur (maximaal) 8 % van de bouwkosten, d.i. ca. f 16,– per *vierkante meter.*
Een woning van 100 vierkante meter kost dus ca. *f* 1.600,– per jaar aan huur (*f* 133,– per maand). Vele woningen zijn echter hoger in huurprijs doordat de omringende grond mede berekend wordt; vergelijk ook VIII.
Alle geldtransacties met het buitenland zijn onderworpen aan de goedkeuring van de Antilliaanse Deviezen-Commissie.

Tegen de betaling van ingevoerde goederen met buitenlandse deviezen wordt nimmer bezwaar gemaakt, maar alle andere transacties, waaronder de uitvoer van kapitaal, zijn aan restricties onderhevig. Volgens een overeenkomst tussen de Nederlandse en Antilliaanse Regeringen bestaat de mogelijkheid om bedrijfsbaten, verkregen op de Nederlandse Antillen (harde valuta), over te maken naar Nederland (in zachte valuta), ter beoordeling van de Deviezen-Commissie en krachtens jaarlijks te verstrekken vergunning. Tegen remise van (niet nader gespecificeerde) kleine bedragen bestaat in het algemeen geen bezwaar. Belegging in buitenlandse fondsen met harde valuta is toegestaan op een beperkte schaal, onder voorbehoud dat deze fondsen zich onder contrôle van of in bewaring bij een locale bank bevinden.

IV. *Nederlandse kapitaaluitvoer en reisdeviezen*

Nederlanders, die een vestigingsvergunning hebben gekregen voor henzelf en voor hun bedrijf, en kapitaal uit Nederland willen transfereren, kunnen een daartoe strekkend verzoek allereerst indienen bij de *Nederlandsche Bank*, Afd. Overzeese Rijksdelen, Damstraat 13–15, Amsterdam. Dit verzoek dient vergezeld te gaan van een gedocumenteerde uiteenzetting der investeringsplannen, aangezien in beginsel slechts kapitaalremise mogelijk is voor de uitoefening van een bedrijf. Daarna wende men zich tot de Afd. Emigratie van de Nederlandsche Bank (eveneens in de Damstraat gevestigd) voor een emigratieverklaring.
Voor aankoop van reisdeviezen voor een oriëntatiereis dient men zich allereerst te wenden tot de Nederlandsche Bank, Afd. Overzeese Rijksdelen, die in bepaalde gevallen haar beslissing uiteraard zal laten afhangen van het advies, afgegeven door de Gevolmachtigde Minister van de Nederlandse Antillen in Nederland te Den Haag. In het algemeen wordt door de Nederlandsche Bank aan emigranten toegestaan om per volwassene (15 jaar en ouder) Ant.*f* 1.000,– en per kind (tot 15 jaar) Ant.*f* 500,– uit te voeren.

Het kantoor en ambtswoning van de Gevolmachtigde Minister der Nederlandse Antillen, Badhuisweg 175, Den Haag

V. *De belangrijkste belastingen*

(f = Ant. gld.)

a. Invoerrechten

Invoerrechten en accijnzen zijn enkel verschuldigd op Aruba, Bonaire en Curaçao (dus niet op de Bovenwindse Eilanden), zo vaak de goederen op één dezer eilanden worden ingevoerd. *Vrij van invoerrecht zijn o.a.* (Volgens Publicatieblad no. 62 van het jaar 1949, zoals gewijzigd, het laatst bij Publicatieblad 1956 no. 71): zilveren en gouden munten, goud, platina en zilver in staven en baren; bankpapier;
boeken, tijdschriften, land- en zeekaarten, platen en prenten;
muziek in bladen, ingenaaid of gebonden, postzegels, verse vruchten.
Geen invoerrecht wordt voorts geheven van o.a. (art. 127): verhuisboedels (onder verhuisboedels wordt begrepen wat naar de stand en de omstandigheden der personen geacht kan worden daartoe te behoren; in geen geval worden daaronder proviand en handelswaren gerekend. De goederen moeten gebruikt zijn; over nieuwe goederen, die bij de verhuisboedel zijn, is wel invoerrecht verschuldigd);
machinerieën voor de landbouw, voor „artetische" putten (bedoeld zijn waterputten), dokken, fabrieksnijverheid en het mijnwezen;
gereedschappen voor land-, tuin- en bosbouw, vruchtenteelt, zoutwinning en zuivelbereiding; voorts gereedschappen, werktuigen en verder materieel, waarvan bij de invoer bewezen kan worden, dat zij bestemd zijn om gebezigd te worden in de uitoefening van een der hierboven genoemde bedrijven;
producten van plantaardige en dierlijke oorsprong, al of niet gemengd, alsmede mineralen, vitaminen en chemische verbindingen, kennelijk bestemd voor veevoeder; glaswerk voor medische doeleinden, optisch glas daaronder begrepen, uitsluitend bestemd om als zodanig te worden gebruikt;
goederen die worden ingevoerd om een bewerking, verwerking of herstelling te ondergaan en daarna te worden uitgevoerd; de bosproducten en ruwe delfstoffen, afkomstig van Saba, St. Eustatius en

St. Maarten (Ned. gedeelte), voortbrengselen verkregen door aldaar uitgeoefende jacht en visserij, voortbrengselen van aldaar gedreven landbouw, veeteelt, bosbouw, tuinbouw en zoutwinning, alle voor zover zij geen of slechts een ruwe voorbewerking hebben ondergaan, benevens nijverheidsproducten, afkomstig van die eilanden, voor zover die producten aldaar vervaardigd zijn uit grondstoffen en onderdelen, welke van erkend inheemse oorsprong, dan wel van invoerrecht vrijgesteld zijn.

De tarieven der invoerrechten, die sedert 1908 pas in 1956 een geringe wijziging ondergingen, zijn zo laag mogelijk gehouden. Dit laatste geldt in het bijzonder voor de producten van eerste levensbehoeften, die in het algemeen met 4,5 % van de waarde – het laagste tarief – belast worden.

b. Inkomstenbelasting

Hiervoor gelden sedert 1 januari 1956 de volgende tarieven:
Inkomens beneden de *f* 2.000,– zijn vrij van belasting.
De belasting bedraagt voor een gehuwde met een zuiver jaarinkomen van:

f 2.000,–	tot beneden	*f* 2.100,–	. . .	*f* 11,50
,, 2.100,–	,, ,,	,, 2.200,–	. . .	,, 14,50
,, 2.200,–	,, ,,	,, 2.300,–	. . .	,, 17,50
,, 2.300,–	,, ,,	,, 2.400,–	. . .	,, 20,50
,, 2.400,–	,, ,,	,, 2.500,–	. . .	,, 23,50
,, 2.500,–	,, ,,	,, 2.600,–	. . .	,, 26,50
,, 2.600,–	,, ,,	,, 2.700,–	. . .	,, 29,50
,, 2.700,–	,, ,,	,, 2.800,–	. . .	,, 32,50
,, 2.800,–	,, ,,	,, 2.900,–	. . .	,, 35,50
,, 2.900,–	,, ,,	,, 3.000,–	. . .	,, 38,50
,, 3.000,–	,, ,,	,, 3.100,–	. . .	,, 41,50

meer dan *f* 3.000,– en niet meer dan *f* 4.000,–:
f 41,50 + *f* 3,50 voor elke *f* 100,– inkomen boven *f* 3.000,–;
meer dan *f* 4.000,– en niet meer dan *f* 5.000,–:
f 76,50 + *f* 4,– voor elke *f* 100,– inkomen boven *f* 4.000,–;
meer dan *f* 5.000,– en niet meer dan *f* 7.000,–:

f 116,50 + *f* 7,50 voor elke *f* 100,– inkomen boven *f* 5.000,–;
meer dan *f* 7.000,– en niet meer dan *f* 9.000,–:
f 266,50 + *f* 8,– voor elke *f* 100,– inkomen boven *f* 7.000,–;
meer dan *f* 9.000,– en niet meer dan *f* 10.000,–:
f 426,50 + *f* 9,50 voor elke *f* 100,– inkomen boven *f* 9.000,–;
meer dan *f* 10.000,– en niet meer dan *f* 12.000,–:
f 521,50 + *f* 10,– voor elke *f* 100,– inkomen boven *f* 10.000,–;
meer dan *f* 12.000,– en niet meer dan *f* 15.000,–:
f 721,50 + *f* 12,– voor elke *f* 100,– inkomen boven *f* 12.000,–;
meer dan *f* 15.000,– en niet meer dan *f* 16.000,–:
f 1.081,50 + *f* 12,50 voor elke *f* 100,– inkomen boven *f* 15.000,–;
meer dan *f* 16.000,– en niet meer dan *f* 17.000,–:
f 1.206,50 + *f* 14,– voor elke *f* 100,– inkomen boven *f* 16.000,–;
meer dan *f* 17.000,– en niet meer dan *f* 18.000,–:
f 1.346,50 + *f* 15,50 voor elke *f* 100,– inkomen boven *f* 17.000,–;
meer dan *f* 18.000,– en niet meer dan *f* 19.000,–:
f 1.501,50 + *f* 17,– voor elke *f* 100,– inkomen boven *f* 18.000,–;
meer dan *f* 19.000,– en niet meer dan *f* 20.000,–:
f 1.671,50 + *f* 18,50 voor elke *f* 100,– inkomen boven *f* 19.000,–.
Voor grotere inkomens blijft de progressie stijgen.
Voor ongehuwden worden deze tarieven met 5 % verhoogd.
Onder inkomen wordt verstaan de algebraïsche som van hetgeen in geld of geldswaarde zuiver genoten wordt als opbrengst van: a. onroerende goederen; b. roerend kapitaal; c. ondernemingen arbeid; d. rechten op periodieke uitkeringen.
Als inkomen worden o.a. niet beschouwd: winst ontstaan door speculatie in fondsen en goederen, anders dan in de uitoefening van een bedrijf; winsten ontstaan door vervreemding van roerende of onroerende zaken, anders dan in de uitoefening van een bedrijf of beroep; hetgeen verkregen wordt uit erfenis of legaat, schenkingen en uitkeringen terzake van loterijen.
Om tot het zuiver inkomen te geraken, mogen van het (bruto) inkomen afgetrokken worden de verschillende persoonlijke lasten, z.a. lijfrenten, pensioenen en andere periodieke uitkeringen, altijddurende renten, renten van andere schulden, premiën voor levens-

verzekeringen, lijfrente of pensioenverzekering, giften aan binnen de Nederlandse Antillen gevestigde kerkelijke, charitatieve, culturele, wetenschappelijke en het algemeen nut beogende instellingen, mits deze giften met schriftelijke bewijsstukken worden aangetoond, indien en voorzover zij in totaal 1 % van het inkomen en tevens *f* 100,– te boven gaan, met dien verstande, dat het in mindering te brengen bedrag ten hoogste 3 % van het inkomen beloopt. Terzake onderhoud en opvoeding van kinderen, die de leeftijd van 25 jaren nog niet hebben bereikt, en in het buitenland een onderwijsinstelling, die niet op een der eilanden van de Nederlandse Antillen aanwezig is, bezoeken, is een aftrek toegelaten van *f* 600,– per jaar.
De door de binnen de Nederlandse Antillen wonende gehuwde personen verschuldigde belasting wordt voor ieder wettig, gewettigd of aangehuwd kind dat bij de aanvang van het belastingjaar of belastingtijdvak de leeftijd van achttien jaren nog niet heeft bereikt en geheel ten laste van de belastingplichtige is, verminderd volgens onderstaande schaal:

Zuiver inkomen	Vermindering van het belastingbedrag per kind met:
f 2.000,– tot beneden *f* 2.500,–	*f* 2,–
„ 2.500,– „ „ „ 3.000,–	„ 3,–
„ 3.000,– „ „ „ 3.500,–	„ 4,–
„ 3.500,– „ „ „ 4.000,–	„ 5,–
„ 4.000,– „ „ „ 4.500,–	„ 6,–
„ 4.500,– „ „ „ 5.000,–	„ 7,–
„ 5.000,– „ „ „ 5.500,–	„ 8,–
„ 5.500,– „ „ „ 6.000,–	„ 9,–
„ 6.000,– „ „ „ 6.500,–	„ 10,–
„ 6.500,– „ „ „ 7.000,–	„ 11,–
„ 7.000,– „ „ „ 7.500,–	„ 12,–
„ 7.500,– „ „ „ 8.000,–	„ 14,–
„ 8.000,– „ „ „ 8.500,–	„ 16,–
„ 8.500,– „ „ „ 9.000,–	„ 18,–
„ 9.000,– „ „ „ 10.000,–	„ 20,–

f 10.000,–	tot	beneden	*f* 11.000,–	,, 22,–
,, 11.000,–	,,	,,	,, 12.000,–	,, 24,–
,, 12.000,–	,,	,,	,, 13.000,–	,, 26,–
,, 13.000,–	,,	,,	,, 14.000,–	,, 28,–
,, 14.000,–	en meer			,, 30,–

Daalt het bedrag der verschuldigde belasting beneden f 5,– dan wordt geen aanslag opgelegd.
De inkomstenbelasting, die volgens de Antilliaanse tarieven, verschuldigd zou zijn op dàt gedeelte van het inkomen, dat in Nederland of Suriname belast is, wordt afgetrokken van het op de Antillen verschuldigde bedrag.
Wanneer in het inkomen winstuitdelingen zijn begrepen die reeds door de winstbelasting waren getroffen, wordt het volgens bovenvermeld tarief berekend belastingbedrag verminderd met $\frac{3}{4}$ van de winstbelasting die op die uitdeling rustte. Deze vermindering is aan een tweetal maxima gebonden. De uitkeringen van lichamen als bedoeld in de artikelen 14 en 14a van de Landsverordening op de winstbelasting 1940 zijn van deze verrekening uitgezonderd.

c. Een WINSTBELASTING wordt geheven van de winst van naamloze vennootschappen, commanditaire vennootschappen op aandelen, andere vennootschappen of verenigingen, waarbij het kapitaal geheel of gedeeltelijk in aandelen is verdeeld, die op de Nederlandse Antillen zijn gevestigd of er een bedrijf uitoefenen. Ter berekening van het winstbedrag worden de oprichtingskosten en kosten van uitbreiding van het kapitaal in mindering toegelaten overeenkomstig de aftrek volgens de boekhouding, met dien verstande, dat deze aftrek over de onderscheiden jaren totaal niet meer zal bedragen dan het bedrag dier kosten. Voorts wordt afgetrokken hetgeen wegens vermindering van gebruikswaarde moet worden afgeschreven.
Verliezen komen in mindering van de winst over de volgende vijf jaren. De belasting bedraagt 24 % over winsten tot en met *f* 100.000,– plus 30 % over het bedrag van de winsten boven de *f* 100.000,–. Beleggingsmaatschappijen, die hun zetel op de Nederlandse Antillen

hebben, betalen over hun winsten gemaakt op hun beleggingen slechts één tiende van de winstbelasting als boven berekend. De tekst van artikel 14 van de Landsverordening op de winstbelasting (P.B. 1955 no. 140) luidt ten dele: „... is van hetgeen door een naamloze vennootschap... welke... ten doel heeft de verkrijging, het bezit, het beheer en de vervreemding van effecten, zuiver wordt verkregen als opbrengst van effecten – met uitzondering van het voordeel verkregen uit waardeverandering of vervreemding – voor negen tiende geen belasting verschuldigd."
Met deze bepaling wordt voorkomen, dat buitenlandse beleggingsmaatschappijen bij vestiging op de Nederlandse Antillen dubbel belasting zouden betalen, namelijk op de Nederlandse Antillen en in het eigen land. De vestiging van zulke maatschappijen wordt derhalve hierdoor aangemoedigd.
Eenzelfde vrijstelling van 9/10 van de te betalen winstbelasting wordt verleend over winsten gemaakt door lichamen, welke uitsluitend of nagenoeg uitsluitend ten doel hebben het verkrijgen van opbrengsten voortvloeiende uit de vervreemding of het afstaan van het recht tot het gebruik maken van auteursrechten, octrooien, modellen, geheime procedé's of recepten, handelsmerken en soortgelijke zaken, alsmede royalties, daaronder begrepen huren, met betrekking tot films of terzake van het gebruik van nijverheids-, handels- of wetenschappelijke installaties of uitrusting en vergoeding voor het verlenen van technische hulp van buiten de Nederlandse Antillen.

d. Grondbelasting wordt geheven op onroerende goederen gelegen op Aruba, Curaçao en Bonaire. Grondslag is de gemiddelde opbrengst-waarde gedurende de drie jaren voorafgaande aan een vijfjarig tijdvak, berekend door vermenigvuldiging van de jaarlijkse opbrengst, gemiddeld over de drie bedoelde jaren, met een factor. Voor ongebouwde eigendommen geldt factor 16, terwijl deze voor gebouwde eigendommen schommelt van 6 tot $12\frac{1}{2}$ al naar gelang de gemiddelde bedongen of geschatte huurprijs over bedoelde drie jaren.

De belasting wordt voor vijf jaren vastgesteld. Tussentijdse wijziging der leggers kan alleen het gevolg zijn van:

a. eigendomsovergang;
b. het geheel of gedeeltelijk belastbaar worden van onbelastbare goederen en omgekeerd;
c. bij-, op- of aanbouw of gedeeltelijke vernieuwing;
d. gehele of gedeeltelijke afbraak;
e. gehele of gedeeltelijke vernieling door onvoorziene rampen en
f. splitsing of vereniging.

De belasting bedraagt voor gebouwde eigendommen 0,6 %, voor ongebouwde eigendommen 0,5 % van de belastbare waarde.
Belastingplichtig is hij, die het genot heeft van de onroerende goederen krachtens het recht van bezit of enig ander zakelijk recht.

e. Een GEBRUIKSBELASTING wordt geheven van de huurwaarde wegens het gebruiken van gebouwen, piano's en orgels. De belasting bedraagt 5 % van de belastbare huurwaarde, *f* 3,– voor iedere piano en *f* 5,– voor ieder orgel. Bij de Staten is aanhangig een ontwerp-landsverordening tot gedeeltelijke afschaffing van de gebruiksbelasting.

VI. *Salarissen en lonen*

(*f* = Ant. gld.)

Jaarsalarissen (inclusief duurtetoeslag) *van Landsambtenaren* (globaal variërend voor ongehuwd, gehuwd zonder kinderen, id. met kinderen:) *

	Min. ongehuwd	Max. gehuwd met meer dan 2 kind.
Directeur van een Dienst . .	*f* 16.608,–	*f* 23.532,–
Afd.hoofd van een Dienst . .	„ 11.376,–	„ 20.592,–
Ingenieur	„ 10.956,–	„ 19.056,–
Leraar.	„ 10.116,–	„ 18.288,–
Onderwijzer 1e klasse	„ 6.720,–	„ 15.744,–
Onderwijzer 2e klasse	„ 5.940,–	„ 12.516,–
Onderwijzer 3e klasse	„ 5.166,–	„ 10.524,–

Onderwijzer ambachtsschool:

a. belast met practische lessen	*f* 6.720,–	*f* 13.824,–
b. belast met theoretische lessen	„ 7.332,–	„ 15.744,–

Maandsalarissen Particuliere Werknemers: (gemiddeld)

Chef de Bureau	*f* 500,–	*f* 1.200,–
Procuratiehouder	„ 600,–	„ 1.500,–
Technisch employé . . . . . / Administratief employé (Grote Maatschappijen)	„ 525,–	geen max.
Secr.-Stenotypiste.	„ 400,–	„ 850,–
Typiste	„ 250,–	„ 645,–

* De volledige salarisschalen voor het landsoverheidspersoneel zijn te vinden in P.B. 1948 No. 152, zoals gewijzigd en aangevuld; de laatste gewijzigde regeling van de duurtetoeslag is opgenomen in P.B. 1958 No. 68.
Naast duurtetoeslagen worden ook kindertoelagen verstrekt.

Lonen van Werklieden (bij grote Maatschappijen):

Peon (ongeschoolde arbeider) . *f* 1,29–*f* 1,39 per uur.
Chauffeur . . . . ,, 1,36–,, 2,51 per uur.
Timmerman, metselaar . . . ,, 1,36–,, 2,51/2,81 per uur.
Monteur . . . . ,, 61,– tot *f* 127,– per week.

Maand- en daglonen van Antilliaans of Brits-Westindisch huispersoneel:

Vrouwelijke hulp voor dag en nacht *f* 50,––*f* 70,– per maand plus vrije kost en inwoning.
Dagmeisje (9–14 uur) *f* 40,––*f* 50,– per maand met vrije kost en vergoeding van eventuele vervoerskosten.
Wasvrouw *f* 3,– per dag plus vrije kost.

VII. *Sociale voorzieningen en sociale lasten Arbeidswetgeving*

Onder meer zijn thans de volgende wettelijke maatregelen van kracht.

Ongevallenregeling 1936 (P.B. 1946 no. 103, gewijzigd P.B. 1951 no. 133).

Alle bedrijven zijn uitkeringsplichtig en moeten zich – uitgezonderd diegenen, die toestemming hebben om het risico zelf te dragen – tegen de risico's, voortvloeiende uit deze landsverordening, verzekeren bij een naar het oordeel van de Gouverneur solide verzekeringsmaatschappij (De Nederlanden van 1845, De Nieuwe Eerste Nederlandse, Cia. Cubana de Fianzas).
De premie, die uitsluitend ten laste van de werkgever komt, en niet mag worden ingehouden van het salaris of loon van de werknemer, is afhankelijk van de gevarenklasse van de werknemers. Men raadplege het Tariefbesluit (P.B. 1938 no. 53); op het ogenblik zijn de tarieven 10 % lager.
Uitkeringen worden gedaan, indien ongevallen resulteren in tijdelijke of blijvende ongeschiktheid tot werken. In geval van overlijden wordt uitgekeerd aan de nabestaanden. De arbeider heeft recht op vrije geneeskundige behandeling en verpleging.

Ziekteregeling 1936 (P.B. 1946 no. 101; 1948 no. 10–no. 169; 1950 no. 18–no. 46; 1951 no. 133; 1953 no. 26; 1955 no. 38 en 61). De werkgevers zijn verplicht zich bij het Gouvernement te verzekeren tegen het risico, voortvloeiende uit deze landsverordening, met uitzondering van de bedrijven, die toestemming hebben om het risico zelf te dragen. Het Gouvernement draagt het volle risico, maar de N.V. De Nieuwe Eerste Nederlandse voert de administratie. De premie wordt jaarlijks door de Gouverneur vastgesteld en door het Gouvernement geïnd. In de jaren 1951–1957 bedroeg de premie *f* 47,– per *f* 1.000,– loon; deze komt uitsluitend ten laste van de werkgever.
Uitkeringen in geval van ziekte worden gedaan aan arbeiders, werk-

zaam in een onderneming, die minder dan *f* 20,– per dag verdienen. Zij hebben tevens recht op vrije geneeskundige behandeling en verpleging.

Huurcommissieregeling 1939 (P.B. 1948 no. 135);

Arbeidsregeling 1952 (P.B. 1952 no. 93), regelende de werktijden enz. van alle arbeiders. Wijziging van de Arbeidsregeling 1952 in P.B. 1954 no. 25 en P.B. 1958 no. 13. Geldende tekst P.B. 1958 no. 24.

Wijziging en aanvulling van het Burgerlijk Wetboek voor de Nederlandse Antillen (*Huur van dienstboden en werklieden*) P.B. 1940 no. 125, no. 126, no. 151).

Veiligheidslandsverordening 1958 (P.B. 1958 no. 14);

Gouvernements-Werkliedenverordening 1944 (P.B. 1944 no. 197 enz.; laatstelijk P.B. 1956 no. 155).

Gouvernements-Werkliedenreglement 1944 (P.B. 1946 no. 155 enz.; laatstelijk P.B. 1956 no. 148).

Stuwadoors-landsverordening 1946 (inzake havenarbeid) (P.B. 1946, no. 28, no. 71, no. 73, no. 87, no. 99); laatstelijk P.B. 1955 no. 91.

Regeling Havencentrale 1946 (P.B. 1946 no. 110, no. 133, no. 135, no. 136); de uitvoering is voorlopig opgeschort.

Landsverordening tot inschrijving van arbeidskrachten (P.B. 1945 no. 106; 1946 no. 1, no. 2, no. 44).

Arbeidsbureaulandsverordening 1946 (P.B. 1946 no. 109, no. 127, no. 132).

Arbeidsgeschillenlandsverordening 1946 (P.B. 1946 no. 119; 1946 no. 188; 1952 no. 30; 1956 no. 66).

Landsverordening collectieve arbeidsovereenkomst (P.B. 1958 no. 60).

Loonregeling 1946, Landsverordening houdende bepalingen tot het vaststellen van loongrenzen (P.B. 1947 no. 2, no. 26).

Voor de eilandgebieden Curaçao en Aruba zijn minimumlonen voor het winkelpersoneel als volgt vastgesteld:

voor personen van 14–16 jaar	*f* 82,50		
,, ,, ,, 16–17 ,, ...	,, 85,50	p.m.	
,, ,, ,, 17–18 ,, ...	,, 91,–		
,, ,, ,, 18 jaar en ouder . .	,, 96,50		

Vacantieregeling 1949 (P.B. 1949 no. 17; 1952 no. 166; 1956 no. 151). Artikel 2 (1): „De arbeider heeft voor ieder jaar, dat hij onafgebroken werkzaam is geweest in dienst van eenzelfde werkgever, aanspraak op vacantie van tenminste twaalf werkdagen met behoud van het loon, dat hij tijdens zijn vacantie met werken zou hebben verdiend."

Artikel 10 (1): „De werkgever betaalt de arbeider voor niet genoten vacantie, waarop bij het eindigen der dienstbetrekking aanspraak bestaat, een bedrag gelijk aan zijn in geld uitgedrukt, ten tijde van dat eindigen geldend loon over het aantal dagen der niet genoten vacantie."

Artikel 10 (2): „Voor de toepassing van het vorige lid en in afwijking van het bepaalde in artikel 2, eerste lid, wordt er geacht mede aanspraak te bestaan op vacantie van een werkdag voor elke volle maand gedurende welke de arbeider bij dezelfde werkgever onafgebroken in dienst is geweest, indien het diensttijd betreft van langer dan zes maanden, doch korter dan een jaar en de arbeider hierover geen vacantie heeft genoten."

Landsverordening Noodouderdomsvoorziening (P.B. 1955 no. 55). Volgens deze landsverordening wordt in het algemeen aan de manne-

Uitbetaling van het ouderdomspensioen

Een dagelijks tafereel: de verkoop van loten der Landsloterij. De helft van de uitgaven t.b.v. het ouderdomspensioen wordt door een speciale toeslag op deze loten gedekt

lijke, alsmede aan de ongehuwde vrouwelijke Nederlander, die de leeftijd van 60 jaar heeft bereikt, in de Nederlandse Antillen woonachtig is en gedurende de laatste zes jaar onafgebroken zijn woonplaats heeft gehad, op aanvraag een uitkering verstrekt overeenkomstig de bepalingen van de verordening. De uitkeringen variëren naarmate men gehuwd of ongehuwd is en het eilandgebied waarin men woonachtig is. Voor Aruba en Curaçao (ongehuwd) *f* 50,– p.m. en (gehuwd) *f* 80,– p.m. Voor Bonaire en de Bovenwinden (ongehuwd) *f* 30,– p.m. en (gehuwd) *f* 50,– p.m.
In verband met de gestegen kosten van levensonderhoud is met ingang van 1 januari 1958 op deze bedragen een toeslag van 5 % toegekend.
Er is een *Landsloterij*, die om de twee weken een trekking houdt. De eerste prijs bedraagt NA*f* 35.000,–. In de maand december wordt een extra-trekking gehouden met dubbele prijzen. De prijs per lot kost dan niet *f* 15,– doch *f* 30,–. De netto opbrengst der Landsloterij wordt jaarlijks verdeeld onder daarvoor aangewezen instellingen van algemeen nut. Voorts genieten de talrijke wederverkopers bij verkoop van elk lot een bedrag van *f* 2,50. Een ander belang van de Landsloterij is, dat de helft van de kosten der Noodouderdomsvoorziening betaald wordt uit een op de loten geheven zegelbelasting, welke belasting geïncorporeerd is in de verkoopsprijs.

VIII. *Kosten van levensonderhoud*
(f = Ant. gld.)

Vraagt men zich af welk inkomen in de Nederlandse Antillen *reëel* gelijk is aan een bepaald inkomen in Nederland, dan moet men allereerst bedenken, dat voor twee geografisch en klimatologisch zo verschillende gebieden een vergelijking der prijzen alleen niet voldoende is. Immers, men heeft in een tropisch klimaat andere levensgewoonten en zal zich andere artikelen aanschaffen dan in een gematigd klimaat; men moet dus niet slechts de prijzen, maar ook de mate van behoefte en behoeftebevrediging vergelijken.

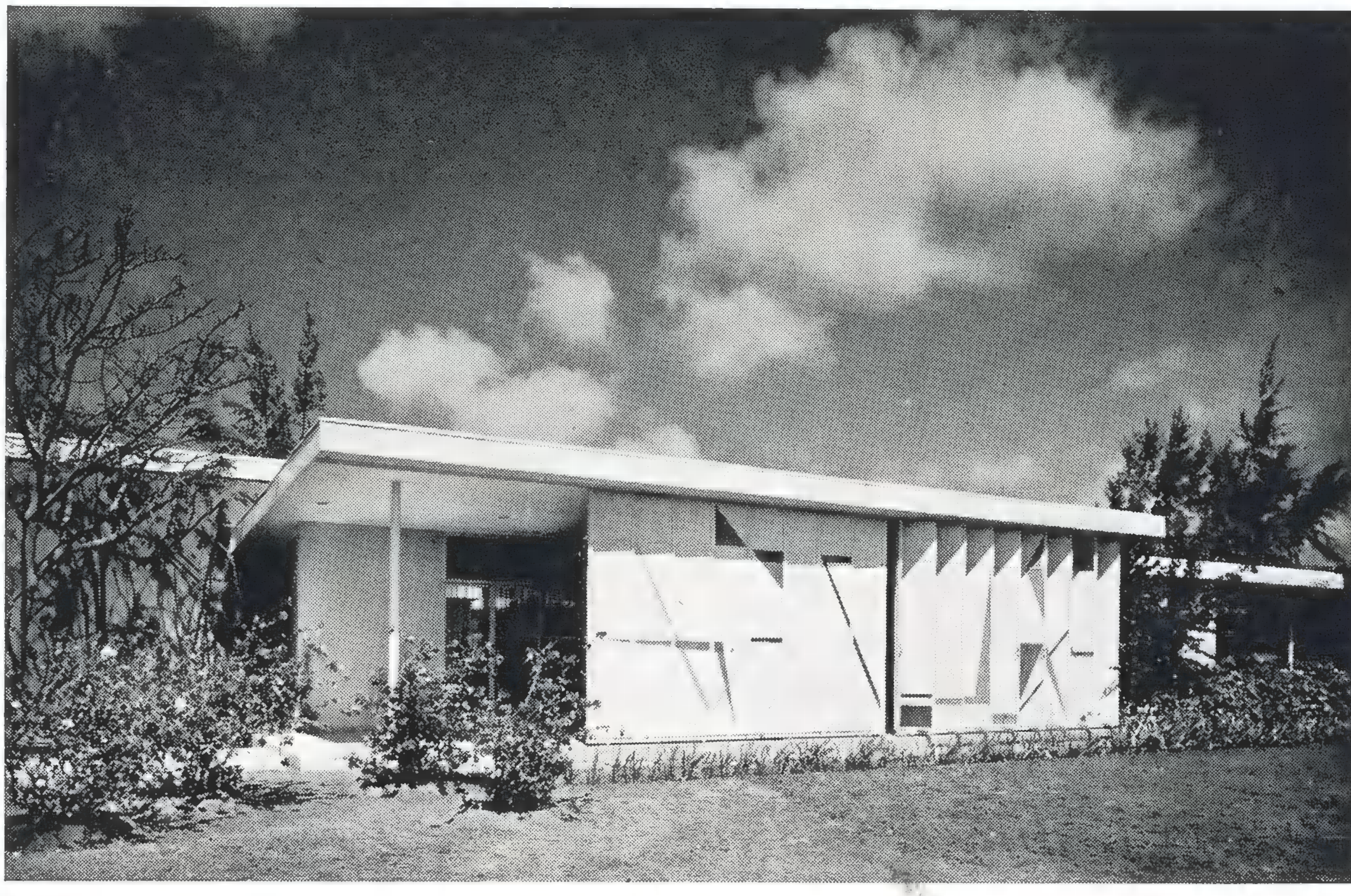
Bijvoorbeeld, wie in Nederland met een fiets zou volstaan, houdt doorgaans op de Antillen een auto. Dit ligt voor de hand, gezien het warme en winderige klimaat en het heuvelachtige terrein op deze eilanden. (Men kàn op Curaçao en Aruba echter gebruik maken van de goedkope stadsbussen en particuliere „busjes", die vastgestelde routes berijden). Een ander voorbeeld is de ijs- of koelkast, welke in Nederland als luxe geldt, doch in de tropen feitelijk onontbeerlijk is. Het bovenstaande in aanmerking nemende, kan gezegd worden, dat om reëel gelijk te zijn, een inkomen in Antilliaanse guldens in de Nederlandse Antillen ongeveer $1\frac{1}{2}$ maal zo hoog moet zijn als een inkomen in Nederlandse guldens in Nederland.

Men draagt de gewone tropenkleding d.w.z. de heren dragen katoen, palmbeach, drill of khakidrill. Voorts licht katoenen of aertex ondergoed; ook nylon overhemden. Voor heren geldt, dat men „shorts" uitsluitend als sportkleding draagt.

Dames dragen licht katoenen en goed en gemakkelijk wasbare stoffen. Hoeden worden door de dames slechts bij officiële gelegenheden gedragen en daarbij dan ook handschoenen en kousen.

De laatste tijd neemt het dragen van kunst-textiel (nylon, dacro en orlon) toe.

In het algemeen kan gezegd worden, dat kleding plaatselijk kan worden gekocht en gemaakt.

Moderne bouwstijl op de Nederlandse Antillen

Het *inrichten van een woning* met ter plaatse gekocht meubilair, stoffering en utensiliën (eet-, zit-, slaapkamer en keuken) wordt begroot op ca. *f* 4.000,–. Hierbij is begrepen ijs- of koelkast: de kosten van aanschaf daarvan op Curaçao of Aruba bedragen *f* 600,– tot *f* 800,–; men vermijdt dan de hoge vracht. Ook radio's kunnen beter ter plaatse worden gekocht en niet meegenomen worden uit Nederland.

Huishuren zijn op de Antillen belangrijk hoger dan in Nederland; voor een behoorlijke, vrijstaande en ruime woning *f* 150,– tot *f* 250,– per maand. De huur van een gemeubileerde kamer (met licht) en volledig pension bedraagt *f* 180,– tot *f* 225,– per maand, zonder pension ca. *f* 80,– per maand. De huur van een ongemeubileerde kamer (met licht) bedraagt ca. *f* 40,– per maand.
De huishuren voor CPIM-employés variëren tussen *f* 60,– en *f* 125,– per maand inclusief *f* 20,– p.m. voor water en electriciteit.
Het tropisch klimaat maakt het voor de huisvrouw soms wenselijk

over te gaan tot indienstneming van vrouwelijk dienstpersoneel, voor gewoon huishoudelijk werk en voor de was. Voor lonen zie Hoofdstuk VI. De sociale lasten van buitenlands personeel (premie voor de verzekering tegen ziekte en ongevallen) bedragen ongeveer *f* 100,– per jaar. Er moet worden rekening gehouden met de verplichte vakantie van 12 werkdagen per jaar voor het huispersoneel (deze verplichting geldt niet ten aanzien van niet-inwonend huispersoneel, dat minder dan zes dagen per week uitsluitend bij een werkgever werkzaam is.)
Voor electriciteit-, gas- en watervoorziening, zie Hoofdstuk XIV.

Hieronder volgen enige kleinhandelsprijzen en tarieven: 1 lb (pound) is ong. 454 gr.; 1 oz (ounce) is ruim 28 gr.

Brood	per kg	*f* 0,90
Rijst	,, ,,	,, 0,80
Rundvlees (lappen)	,, ,,	,, 3,20
Varkensvlees (carbonade)	,, ,,	,, 3,30
Kalfsvlees	,, ,,	,, 4,–
Schapenvlees	,, ,,	,, 3,50
Reuzel (1 lb. blik, Crisco.)	,, 1 lb.	,, 0,95
Boter (Ned. per pak van ½ kg)	,, ½ kg	,, 1,45
Melk, gecondenseerd, ongesuikerd, Friese Vlag	,, 170 gr.	,, 0,17½
Melk, gesteriliseerd	,, ltr.	,, 0,60
Kaas, Holl. volvet	,, kg	,, 3,–
Eieren, middelgroot	,, stuk	,, 0,17½
Koffie, Nescafé	,, 4 oz	,, 1,50
Thee, White Rose	,, $1^1/_8$ oz	,, 0,25
Suiker	,, kg	,, 0,50
Aardappelen	,, ,,	,, 0,40
Uien	,, ,,	,, 0,60
Bonen, bruine	,, ,,	,, 1,–
Doperwten in blik, merk Premier	,, 1 lb. 4 oz	,, 0,50
Spinazie, in blik, merk Premier	,, 4 oz	,, 0,50
Sperciebonen, in blik merk Premier	,, 8 oz	,, 0,30

Sinaasappelen	per stuk	f 0,12½
Bananen	„ stuk	„ 0,12½
Herencostuum (jas en broek, merk Rochester)	„ stel	„ 65,–
Overhemd, Van Heusden	„ stuk	„ 6,50
Pyama, Manhattan	„ „	„ 7,–
Onderbroek, Arrow katoen	„ „	„ 2,45
Onderhemd, Arrow	„ „	„ 1,75
Schoenen, Endicott Johnson	„ „	„ 14,50
Sokken, Phoenix	„ paar	„ 1,–
Zakdoeken, katoen, wit	„ stuk	„ 0,75
Katoenen huisjapon	„ „	„ 10,–
Blouse, rayon Marlene	„ „	„ 6,50
Onderjurk, rayon hele	„ „	„ 5,–
Nachtjapon, rayon Lady Edso	„ „	„ 6,–
Kousen, nylon, 51 gauge	„ paar	„ 2,75
Schoenreparatie, zolen en hakken	„ „	„ 6,–
Haarknippen heren	„ keer	„ 2,–
Scheren	„ „	„ 1,–
Dames permanent	„ „	„ 25,–
Dames watergolf	„ „	„ 6,–
Toiletzeep, gewone	„ stuk	„ 0,25
Tandpasta, merk Colgate giant size	gr. tube	„ 1,20
Wassen en strijken overhemd		„ 0,55
„ „ „ hemd, onderbroek		„ 0,25
„ „ „ damesjurk		„ 2,–
„ „ „ herenpak, wit		„ 1,50
„ „ „ palmbeach		„ 3,–
Courant	per mnd.	„ 3,–
Sigaretten, 20 stuks	„ pakje	„ 0,60
Bioscoop, 1e rang	„ keer	„ 1,50
Benzine, per gallon (3,785 liter)		„ 0,48
Doktershonorarium, consult ten huize van patiënt	f 5,–	f 7,50
„ consult op spreekuur	„ 3,–	„ 5,–
„ Specialist, consult	„ 10,–	„ 15,–

IX. *Reiskosten Nederland-Nederlandse Antillen en Inter-Caraïbisch gebied* *

Passagiers uit Nederland kunnen de Nederlandse Antillen het gemakkelijkst bereiken per schip van de Koninklijke Nederlandse Stoomboot Maatschappij of per vliegtuig van de Koninklijke Luchtvaart Maatschappij.
Het is mogelijk om via Genua, Napels en Lissabon naar de Nederlandse Antillen of omgekeerd te reizen met schepen van Italiaanse en Portugese lijnen. Inter-Caraïbisch worden verbindingen onderhouden door de K.N.S.M., de K.L.M. en door de „Antilia", een schip, dat eigendom is van de Nederlandse Antillen en dat geëxploiteerd wordt door Próspero Baiz & Co. Inc. op Curaçao.

A. Koninklijke Nederlandsche Stoomboot Maatschappij n.v.

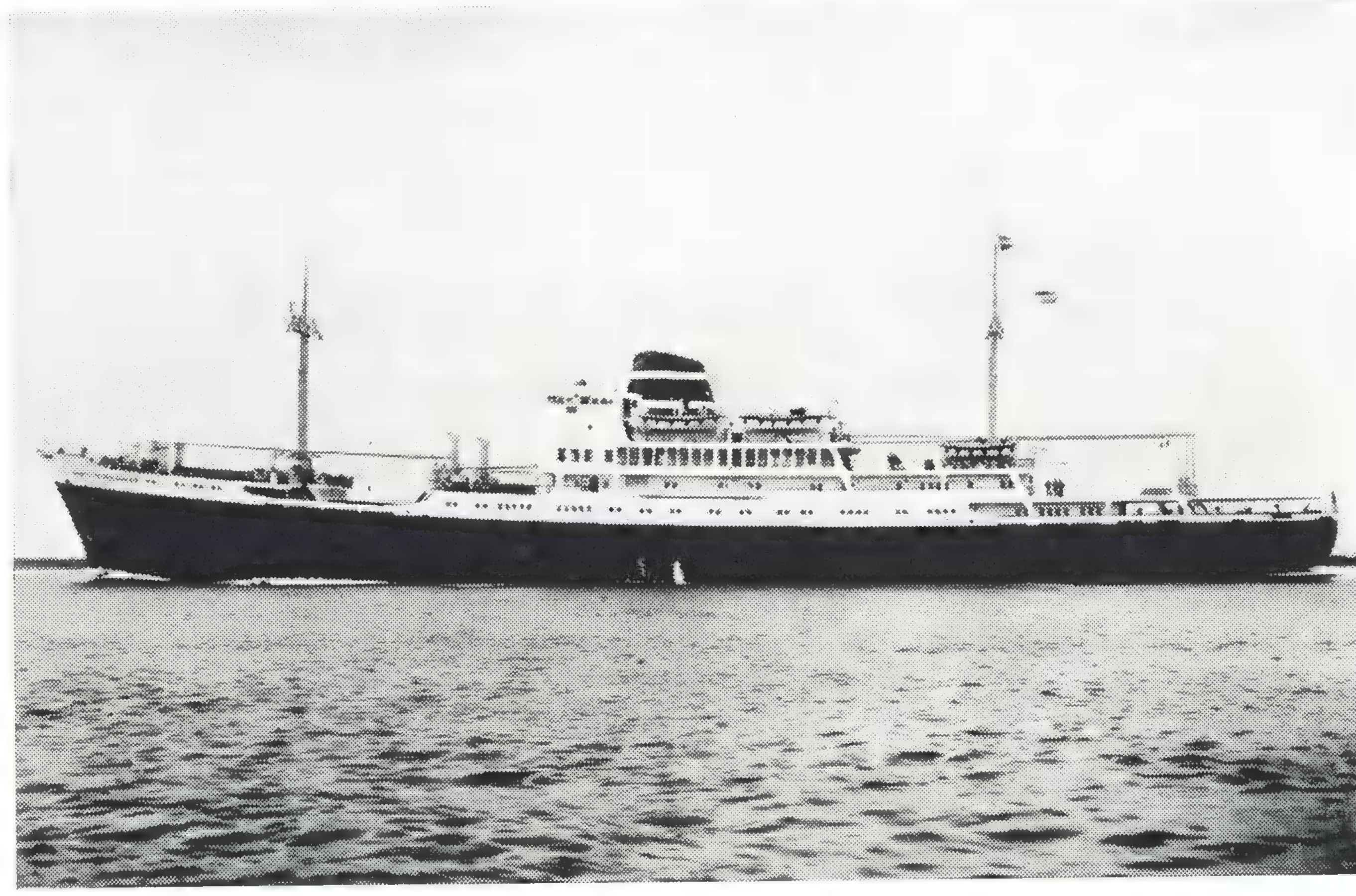
De KNSM-tarieven voor enkele reis passage van volwassenen van Amsterdam naar Curaçao/Aruba v.v. met de éénklasse passagiersschepen, m.s. „Oranje Nassau"/„Prins der Nederlanden", zijn hieronder aangegeven in U.S. dollars (1 US$ = Ned. *f* 3,80).

één, twee, drie en vierpersoonshutten met douche en toilet
van US$ 410.– tot US$ 500.–;

één, twee, drie en vierpersoonshutten zonder douche en toilet
van US$ 315.– tot US$ 420.–.

Het passagebedrag dat wordt berekend voor „open terugreisbiljetten" is voor gelijksoortige accommodatie identiek aan de passagekosten berekend voor uitreisbiljetten; deviezen – ingezetenen van Nederland kunnen de retourbiljetten, evenals de heenreisbiljetten – in Nederlandse courant betalen, mits dit geschiedt vóór de aanvang van de heenreis.
De „Oranje Nassau" en de „Prins der Nederlanden" maken iedere 4 weken een rondreis van Curaçao via Aruba, Cartagena, Pto.

* De opgegeven tarieven zijn uiteraard aan wijzigingen onderhevig.

De „Prins der Nederlanden", een der nieuwste aanwinsten der K.N.S.M.

Limon, Kingston, Santiago de Cuba (facultatief), Port au Prince (facultatief), Cd. Trujillo (facultatief) en terug via Aruba naar Curaçao. De duur van deze reis is ongeveer 14 dagen. De passagekosten bedragen US$ 195.– en US$ 235.– voor resp. hutten zonder en met douche en toilet.
Voor kinderen wordt 10 % van de passageprijs berekend voor elk volbracht levensjaar, b.v. een kind van 1 jaar: 10 % van het passagebedrag; een kind van 4½ jaar: 40 % van het passagebedrag. Een kind jonger dan 1 jaar reist gratis, voor elk volgend kind onder 1 jaar wordt 10 % berekend.
Volwassenen hebben recht op vrij vervoer van hutbagage, alsmede van een halve kub. meter ruimbagage. Voor kinderen is het vrij vervoer naar verhouding van het voor hen betaalde passagebedrag. Voor overvracht naar de Nederlandse Antillen berekent de KNSM US$ 30.– per kub. meter. Voor andere bijzonderheden betreffende KNSM passagemogelijkheden, vrachtvervoer en uitvoer van verhuisboedels raadplege men de door deze maatschappij uitgegeven „folders".
Behalve met bovengenoemde passagiersschepen kan de overtocht naar de Nederlandse Antillen eveneens geschieden met vrachtschepen van de KNSM, waarvoor de passageprijzen variëren van US$ 260.– tot US$ 385.–. Voor nadere inlichtingen wende men zich tot de KNSM te Amsterdam (Hoofdkantoor: Prins Hendrikkade 108–114, te Amsterdam) of tot een der agentschappen van deze maatschappij.

B. Koninklijke Luchtvaart Maatschappij

Naast de normale tarieven, die de KLM noteert, worden er speciale reducties gegeven in het zgn. rustige seizoen (van 15 oktober tot 1 april) voor meereizende echtgenote en/of kinderen tussen de 12 en 26 jaar. Deze kortingen gelden zowel voor enkele reis- als voor retour passages, waarbij wordt opgemerkt dat bij retour passages ook de terugreis van de gezinsleden in het zelfde of een ander seizoen moet plaats vinden. De terugreis van het hoofd van het gezin mag ook in een ander seizoen plaats vinden.
Retourbiljetten, zowel van de normale- als van de „Family Plan" tarieven zijn een jaar geldig.
Het voorheen bestaande 15-daagse retour werd m.i.v. 1 april 1958 opgeheven. Hiervoor in de plaats echter kwam de iets goedkopere „Economy class" mogelijkheid, die alleen voor reizen via de Noord Atlantic, dus via Montreal of New York geldt.

De Dr. Albert Plesman-luchthaven op Hato, Curaçao, is een van de modernste vliegvelden in het Caraïbisch gebied

De KLM-tarieven van Schiphol naar de Nederlandse Antillen zijn als volgt:

NAAR CURAÇAO EN ARUBA

a. De Luxe klasse:	1. Enkele reis normaal	N*fl.* 2.356,–
	2. Retourreis „	„ 4.241,–
	3. Enkele reis voor meereizende echtgenote en/of kinderen van 12–26 jaar in het goedkope seizoen	„ 1.767,–
	4. Retourreis daarvoor	„ 3.067,–
b. Eerste klasse:	1. Enkele reis normaal	N*fl.* 2.164,–
	2. Retourreis normaal	„ 3.896,–
	3. Enkele reis voor meereizende echtgenote en/of kinderen van 12–26 jaar in het goedkope seizoen	„ 1.577,–
	4. Retourreis daarvoor	„ 2.725,–
c. Touristenklasse:	1. Enkele reis normaal	N*fl.* 1.690,–
	2. Retourreis „	„ 3.042,–
	3. Enkele reis voor meereizende echtgenote en/of kinderen van 12–26 jaar in het goedkope seizoen	„ 1.182,–
	4. Retourreis daarvoor	„ 2.257,–
d. „Economy" klasse:	1. Enkele reis normaal	N*fl.* 1.567,–
	2. Retourreis „	„ 2.869,–
	3. Enkele reis voor meereizende echtgenote en/of kinderen van 12–26 jaar in het goedkope seizoen	„ 1.174,–
	4. Retourreis daarvoor	„ 2.277,–

NAAR ST. MAARTEN	NAAR BONAIRE	NAAR ST. MAARTEN	NAAR BONAIRE
a. 1. N*fl.* 2.649,–	*a.* 1. N*fl.* 2.396,–	*c.* 1. N*fl.* 1.983,–	*c.* 1. N*fl.* 1.730,–
2. „ 4.768,–	2. „ 4.313,–	2. „ 3.569,–	2. „ 3.114,–
3. „ 2.060,–	3. „ 1.807,–	3. „ 1.475,–	3. „ 1.222,–
4. „ 3.594,–	4. „ 3.139,–	4. „ 2.784,–	4. „ 2.328,–
b. 1. N*fl.* 2.457,–	*b.* 1. N*fl.* 2.204,–	*d.* 1. N*fl.* 1.860,–	*d.* 1. N*fl.* 1.607,–
2. „ 4.426,–	2. „ 3.896,–	2. „ 3.396,–	2. „ 2.941,–
3. „ 1.870,–	3. „ 1.617,–	3. „ 1.467,–	3. „ 1.214,–
4. „ 3.252,–	4. „ 2.797,–	4. „ 2.803,–	4. „ 2.348,–

Tegen de tarieven genoemd onder b. en d. kan men reizen:
Schiphol–Glasgow–Montreal–New York–Curaçao–enz.
Schiphol–New York–Curaçao–enz.

Tegen de tarieven genoemd onder a. en c. kan men reizen:
zoals bovengenoemd en:

Schiphol–Genève–Lissabon–Salt Island–Paramaribo–Caracas–Curaçao–enz.
Schiphol–Nice–Madrid–Lissabon–Azoren–Caracas–Curaçao–enz.
Schiphol–Brussel–Lissabon–Azoren–Curaçao-enz.
Schiphol–Frankfort a/M.–Zürich–Lissabon–Azoren–Caracas–Curaçao–enz.

De dienst Montreal–Curaçao is opgeheven. Daarvoor in de plaats is in oktober 1957 een viermaal wekelijkse dienst New York–Curaçao geopend. Tussen Montreal en New York moet dus van een buitenlandse maatschappij worden gebruik gemaakt, hetgeen in bovengenoemde route mogelijkheden, zonder prijsverhoging, is opgenomen.

Tevens bestaat de mogelijkheid, zonder extra tariefkosten, de reis in verschillende plaatsen te onderbreken, evenals de mogelijkheid in sommige gevallen een kleine omweg langs andere steden te maken. Maaltijden en bijbehorende dranken, benevens tussentijdse verversingen, zijn in het tarief inbegrepen, met dien verstande dat eventueel gewenste alcoholica, sigaretten e.d. door passagiers in de *touristenklasse* moeten worden gekocht, en in de „*Economy*" *klasse* in het geheel niet te krijgen zijn, terwijl in deze beide klassen de maaltijden minder uitgebreid resp. slechts uit „sandwiches" bestaan. Ingezetenen van Nederland kunnen zonder vergunning in Nederlanse valuta betalen. Alle passagiers, behalve babies onder de 2 jaar, hebben recht op vrij vervoer van bagage tot 30 kg p.p. in de eerste- en de Luxe klasse, en van 20 kg p.p. in de touristen- en „Economy" klasse.

Kinderen van 2 tot 12 jaar betalen 50 % van de van toepassing zijnde tarieven; kinderen van 0 tot 2 jaar 10 %, mits begeleid door een volbetalende passagier (per volbetalende passagier kan niet meer dan één baby voor 10 % worden vervoerd).

Binnen het Caraïbisch gebied gelden o.a. de volgende tarieven:

		Enkele reis:	*Retour:*
Curaçao–Aruba		US$ 14,40	US$ 25,90
Dag-weekend retour			„ 20,20
Curaçao–Bonaire		„ 10,40	„ 18,80
2 Daags-weekend retour			„ 15,60
Curaçao–St. Maarten		„ 77,–	„ 138,60
Curaçao–Paramaribo	(eerste klasse)	„ 116,–	„ 208,80*
	(touristenklasse)	„ 104,–	„ 187,20*
150-daags retour	(touristenklasse)		„ 156,80*
Curaçao–Trinidad	(eerste klasse)	„ 61,–	„ 109,80
	(touristenklasse)	„ 51,–	„ 91,80
Curaçao–Caracas	(touristenklasse)	„ 25,–	„ 45,–
via Aruba	(„)	„ 35,–	„ 63,–
Curaçao–Maracaibo	(„)	„ 36,–	„ 64,80
Curaçao–Barranquilla	(eerste klasse)	„ 71,–	„ 127,80
	(touristenklasse)	„ 57,–	„ 102,60
Curaçao–Lima	(eerste klasse)	„ 258,–	„ 465,–
	(touristenklasse)	„ 211,–	„ 379,80
Curaçao–Mexico	(eerste klasse)	„ 193,–	„ 353,90
	(touristenklasse)	„ 162,–	„ 291,60
Curaçao–Cd. Trujillo	(eerste klasse)	„ 58,–	„ 104,40
	(touristenklasse)	„ 47,–	„ 84,60
Curaçao–Port-au-Prince	(eerste klasse)	„ 64,–	„ 115,–
	(touristenklasse)	„ 51,–	„ 91,80
Curaçao–Kingston	(eerste klasse)	„ 90,–	„ 162,–
	(touristenklasse)	„ 72,–	„ 129,60
Curaçao–Havana	(eerste klasse)	„ 126,–	„ 226,80
	(touristenklasse)	„ 100,–	„ 180,–
Curaçao–Miami	(eerste klasse)	„ 138,–	„ 248,40
	(touristenklasse)	„ 115,–	„ 207,–
Curaçao–New York	(eerste klasse)	„ 173,–	„ 311,40
	(touristenklasse)	„ 137,–	„ 259,40

* Niet geldig via Caracas.

Een K.L.M.-vliegtuig landt op het Dr. Albert Plesmanvliegveld te Willemstad

Voor verdere inlichtingen wende men zich tot de erkende reisbureaux-agenten der KLM of tot één der KLM-kantoren te Amsterdam (Leidseplein), 's-Gravenhage (Hofweg) of Rotterdam (v. Oldebarneveldtstraat 18, hoek Coolsingel).

C. „Antilia", geëxploiteerd door Próspero Baiz & Co. Inc. Curaçao

De „Antilia" (471 Bruto Register Ton) maakt maandelijks een trip van twaalf dagen: Curaçao–Aruba–Bonaire–St. Maarten–Saba–St. Eustatius–St. Kitts en langs dezelfde eilanden in omgekeerde volgorde terug. Deze rondreis kost NA*f* 225,– per volwassen persoon in de eerste klasse. Ter nadere oriëntatie diene, dat b.v. de prijzen tussen elk der bovengenoemde eilanden onderling in de eerste klasse respectievelijk p.p. bedragen: *f* 20,–; *f* 33,–; *f* 87,50; *f* 16,–; *f* 16,–, alles in NA courant.

Verder worden tweemaal per maand reizen gemaakt van Curaçao via La-Romana en/of Boca Chica naar Ciudad Trujillo (Santo Domingo) en terug. Deze trip in combinatie met de bovengenoemde twaalf-daagse trip (totale duur ± 20 dagen) kost in de eerste klasse NA*f* 429,–.

Enkele reis Curaçao of Aruba naar Santo Domingo in de eerste klasse US$ 65,–, in de toeristenklasse US$ 45,–.

Er zijn vijf twee-persoons-eerste klasse hutten, een tweepersoons „luxe-hut" en ± 50 slaapgelegenheden voor toeristenklasse passagiers.

Voor passage in de „luxe hut" wordt 25 % meer betaald dan in de eerste klasse. Van en naar elke haven, die wordt aangedaan, wordt vracht medegenomen, ook koel- en vrieskamer-lading. Voor nadere inlichtingen wende men zich tot Próspero Baiz & Co. Inc. op Curaçao.

X. *Onderwijs, Eredienst en Cultureel leven*

Onderwijs

Er bestaan in de Nederlandse Antillen instellingen voor:

1. Voorbereidend onderwijs (onderwijs aan kleuters);
2. Lager onderwijs (gewoon lager onderwijs, buitengewoon lager onderwijs, uitgebreid lager onderwijs en meer uitgebreid lager onderwijs);
3. Middelbaar onderwijs;
4. Nijverheidsonderwijs.

Ad 1. Aantallen der scholen voor Voorbereidend onderwijs

	Openbaar	Rooms-kath. bijzonder	Protestants bijzonder	Neutraal bijzonder
Curaçao	9	25	2	3
Aruba	6	8	2	–
Bonaire	1	3	–	–
St. Maarten	–	1	1	–
Saba	–	2	1	–
St. Eustatius	–	1	1	–

Ad 2. a. Aantallen der scholen voor Gewoon Lager Onderwijs

	Openbaar	Rooms-kath. bijzonder	Protestants bijzonder	Neutraal bijzonder
Curaçao	4	30	–	–
Aruba	4	16	1	–
Bonaire	1	2	–	–
Saba	1	2	–	–
St. Eustatius	1	1	–	–

b. Aan één openbare school op Curaçao en aan één openbare school op Aruba is een afdeling voor buitengewoon lager onderwijs ver-

Teneinde de schooljeugd meer begrip bij te brengen van de betekenis van het Statuut wordt telkenjare tegen 15 december (Koninkrijksdag) op alle scholen een boodschap van de Minister-President voorgelezen. Bovenstaande foto toont ons de voorlezing op een der scholen

bonden. Op Curaçao bestaat één school voor Rooms-katholiek bijzonder buitengewoon lager onderwijs.

c. Op Bonaire bestaat één Rooms-katholieke bijzondere jongensschool voor uitgebreid lager onderwijs; op St. Maarten bestaan één openbare en één Rooms-katholieke bijzondere school voor uitgebreid lager onderwijs.

d. *Aantallen der scholen voor meer uitgebreid lager onderwijs*

	Openbaar	Rooms-kath. bijzonder	Protestants bijzonder	Neutraal bijzonder
Curaçao	6	22	3	2
Aruba	4	7	2	–

e. Op Aruba bestaat één Amerikaanse Highschool met voorbereidende klasse aan de Lago Oil and Transport Company.

Ad 3

Op Curaçao is er één openbare hogere burgerschool, het „Peter Stuyvesant College". Deze heeft een literair-economische, een wis- en natuurkundige en een literair-paedagogische afdeling. Rooms-katholiek bijzondere middelbare scholen op Curaçao zijn:

1. het „Radulphus College" hogere burgerschool voor jongens. Deze heeft een wis- en natuurkundige afdeling, literair-economische en een literair-pedagogische afdeling.

2. het Rooms-katholiek Instituut „Maria-Immaculata" voor meisjes met een afdeling middelbare meisjesschool en een literair-pedagogische afdeling.

De eindgetuigschriften A en B der hogere burgerschool en de eindgetuigschriften der middelbare meisjesschool zijn gelijkgesteld met die van de gelijksoortige Nederlandse scholen.

Ad 4

Er zijn:

a. een ambachtsschool „St. Jozef" op Curaçao, opleidende tot automonteur, machinebankwerker, electriciën, loodgieter en timmerman;
b. een bedrijfsschool der N.V. C.P.I.M. op Curaçao voor opleiding tot geschoolde arbeiders;
c. een vakschool te Scherpenheuvel op Curaçao, onder leiding van de Fraters van Tilburg;
d. een Rooms-katholiek werkkamp „Huize Don Bosco" op Curaçao, dat gelegenheid geeft aan niet-schoolgaande jeugd tot praktisch onderricht in het timmer- en bankwerkersvak en in plantagewerk;
e. een ambachtsschool, de Arubaanse Technische school, op Aruba;
f. een ambachtsschool op Bonaire voor opleiding tot bankwerker en automonteur.

Het Peter Stuyvesant College een van de drie Middelbare scholen op Curaçao

Antilliaanse jongens en meisjes staan op het punt naar Nederland te vertrekken met een studiebeurs van de Regering of van de Eilandsbesturen

Er zijn verder leergangen voor machineschrijven en stenografie, alsmede voor de opleiding van administratieve en douaneambtenaren. De opleiding voor hulponderwijzer geschiedt aan een landsleergang op St. Maarten.
De opleiding voor onderwijzer geschiedt op Curaçao, nl. aan de 3 scholen voor middelbaar onderwijs, t.w. op de literair-pedagogische afdeling en aan een Rooms-katholiek bijzondere leergang.
Het schoolgeld voor het Lager Onderwijs (inclusief leermiddelen enz.) bedraagt *f* 63,30 tot *f* 131,10 per jaar, afhankelijk van het leerjaar.
Het schoolgeld voor het Middelbaar Onderwijs bedraagt *f* 96,– per jaar voor een belastbaar inkomen van *f* 5,000,– of minder per jaar; voor elke *f* 1.000,– inkomen per jaar meer stijgt dit schoolgeld met *f* 12,– tot een maximum van *f* 396,– per jaar.

Studietoelagen

Jaarlijks worden zowel door het land als door de eilandgebieden aan Antilliaanse jongelieden studietoelagen toegekend voor het volgen van een opleiding in Nederland. Daarnaast stelt de Nederlandse Regering jaarlijks zes studietoelagen ter beschikking van de Antilliaanse Regering. Ook wordt in bepaalde gevallen aan hen, die hun studie in het buitenland zelf bekostigen, op verzoek overtochtskosten verleend.
Zo werden in 1957 door het eilandgebied Curaçao, het eilandgebied

Aruba en door het Land toegekend respectievelijk 67, 43 en 48 studietoelagen, terwijl daarnaast nog 6 andere jongelieden naar Nederland vertrokken met een door de Nederlandse Regering beschikbaar gestelde studietoelage. De opleidingen betreffen zowel middelbare opleidingen als opleidingen aan Nederlandse Universiteiten. Daarnaast zijn ook studiebeurzen verstrekt voor opleiding tot onderwijzer, vroedvrouw, verpleegster, maatschappelijk werker, assistent-accountant, lerares-huishoudschool, diploma Gemeente-administratie en Gemeente-Financiën, muziekopleiding, beeldende kunsten, apothekers-assistent, Spaans en Engels MO., etc.

Kerkgenootschappen

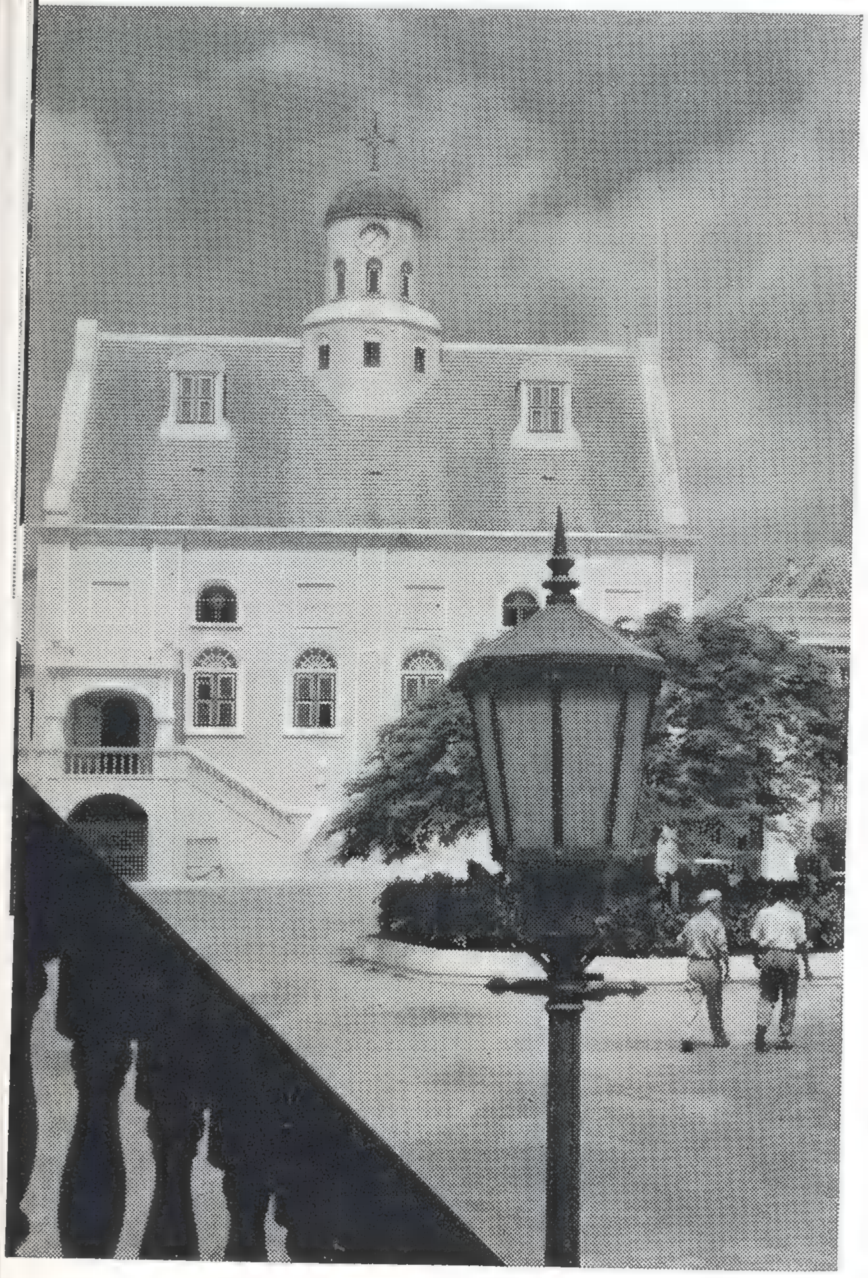
Het Rooms-katholiek kerkgenootschap heeft op de Nederlandse Antillen de meeste lidmaten. De geestelijke leiding berust bij een Apostolisch Vicaris. Het Apostolisch Vicariant zal spoedig worden verheven tot een Bisdom.

De belangrijkste Protestantse gemeenten zijn:

1. de Verenigde Protestantse Gemeente op Curaçao, die als afdeling kent de United Protestant Church;
2. de Protestantse Gemeente te Emmastad (Curaçao);
3. de Protestantse Gemeente op Aruba;
4. de Protestantse Gemeente op Bonaire;

Een Rooms-katholieke kerk in Willemstad

De oude Protestantse kerk in het Fort Amsterdam te Willemstad

5. de Gereformeerde kerk van Curaçao (de predikant bezoekt ook Aruba);
6. de Evangelische Broedergemeente op Curaçao (de predikant bezoekt ook Aruba);
7. de Evangelical Church op Curaçao;
8. de Anglicaanse Gemeente op Curaçao, Aruba en Saba;
9. de Methodisten Gemeenten van Curaçao, Aruba, St. Maarten en St. Eustatius;
10. Het Apostolic Faith-genootschap op Aruba;

Er zijn drie Israëlitische Gemeenten op Curaçao:

1. de Nederlandse Portugees Israëlitische Gemeente „Mikve-Israël" en
2. de Nederlands Hervormd Israëlitische Gemeente.
3. De Askenazische Israëlitische Gemeente.

Op Curaçao is ook nog gevestigd een afdeling van het Leger des Heils, dat ten behoeve van zeevarenden een Zeemanshuis in stand houdt. Het R.K. Zeemanshuis te Willemstad valt onder de R.K. missie.

Een Joodse synagoge

Het Curaçaosch Museum

Cultureel leven

Het *Curaçaosch Museum*, waarvan kort geleden het 10-jarig bestaan werd herdacht, is ondergebracht in een gebouw, dat een typisch voorbeeld is van de oude Hollandse architectuur op Curaçao. Gedurende de afgelopen jaren zijn er in dit museum tentoonstellingen gehouden van werken van zowel Antilliaanse als buitenlandse kunstenaars. Het Museum wordt gesubsidieerd door de overheid.

Curaçao en Aruba hebben elk een *Philharmonisch Orkest*, dat elk jaar enkele concerten uitvoert. Jaarlijks worden op de Nederlandse Antillen door buitenlandse musici uitvoeringen gegeven.

Aruba telt een *Volksmuziekschool*, die financieel door het eilandsbestuur van dat eiland wordt gesteund. Men is op ditzelfde eiland thans bezig aan de bouw van een Schouwburg.

Curaçao en Aruba hebben elk enkele toneelgezelschappen.

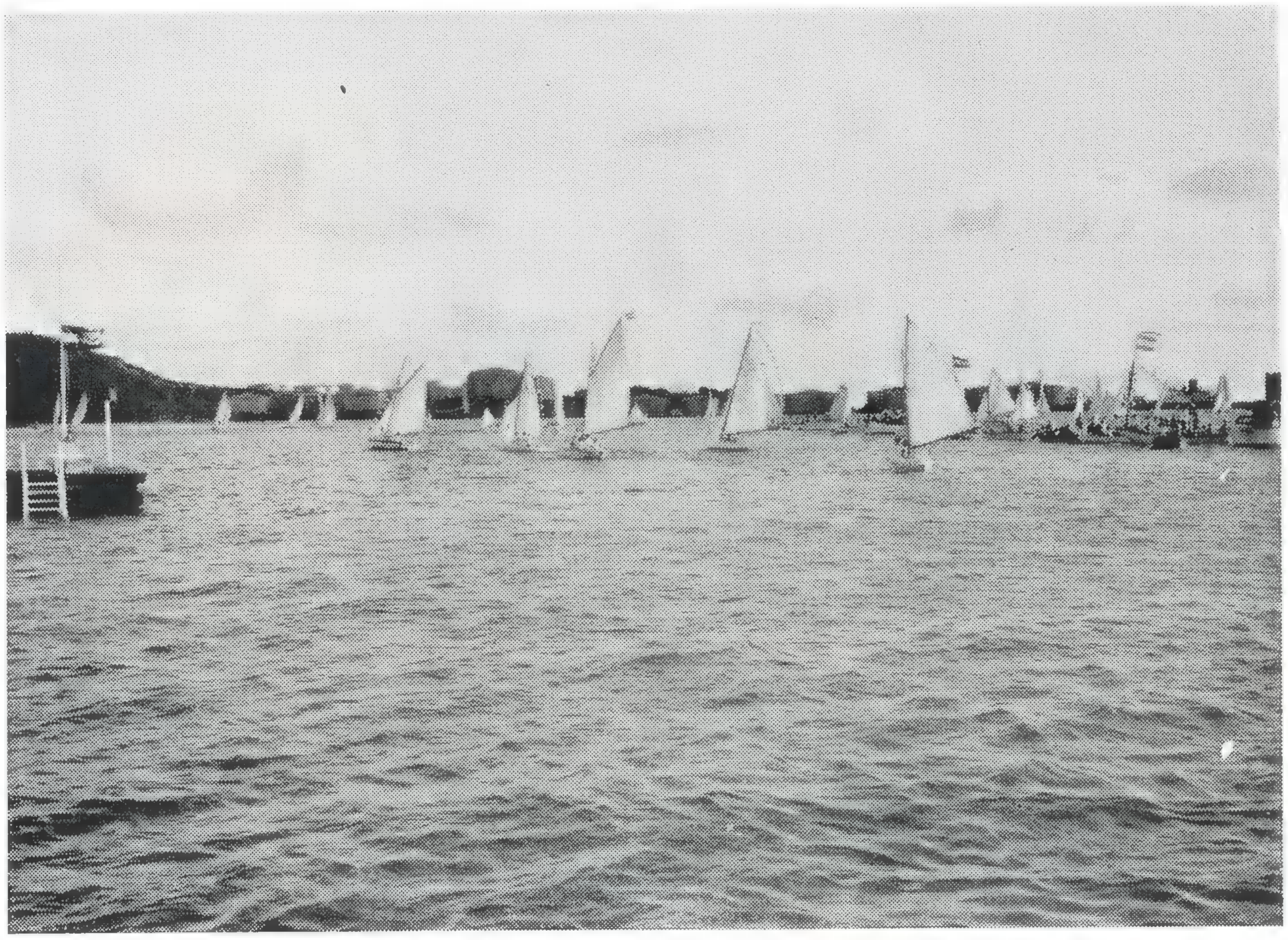
Het culturele leven op de Nederlandse Antillen wordt bevorderd door verschillende instellingen, waarbij het Cultureel Centrum Curaçao en het Cultureel Centrum Aruba, beide zusterinstellingen

van de Sticusa, alsmede de Curaçaose Kunstkring en de Arubaanse Kunstkring een belangrijke plaats innemen. Aan het Cultureel Centrum Curaçao is nog verbonden een Wetenschappelijke Bibliotheek. Curaçao en Aruba hebben elk een zeer behoorlijk voorziene en ingerichte bibliotheek (en filmotheek) en leeszaal. Op Bonaire en de drie Bovenwindse Eilanden zijn eveneens bibliotheken gevestigd.
Waar enigszins mogelijk steunt de overheid de verdere ontwikkeling van het culturele leven in de Nederlandse Antillen. Zo wordt aan verschillende culturele instellingen subsidie verleend.
Wetenschappelijke arbeid wordt o.m. verricht door de Vereniging tot bevordering van de Wetenschap, de Natuur-wetenschappelijke Studiegroep en het *Caraïbisch Marien-biologisch Instituut* (Carmabi), waarvan de directeur tevens fungeert als vertegenwoordiger van de „Wosuna" (Stichting Wetenschappelijk Onderzoek Suriname-Nederlandse Antillen). Het Instituut geniet in het Caraïbisch gebied

Het Curaçaosche Philharmonisch orkest

Aan zeilsport wordt er in de Antillen de laatste tijd veel gedaan

reeds grote bekendheid en reeds hebben enkele buitenlandse biologen voor kortere of langere duur in het Instituut proefnemingen gedaan.

Pers

De Nederlandse Antillen tellen vijf dagbladen t.w. La Prensa (Papiaments en Spaans), Amigoe di Curaçao (Nederlands) Beurs en Nieuwsberichten (Nederlands) en Today (Papiaments en Nederlands), alle op Curaçao verschijnend, alsmede de Arubaanse Courant (Papiaments en Nederlands) op Aruba verschijnend. De Curaçaose dagbladen hebben ook op de andere eilanden hun lezerskring. Hun totale circulatie bedraagt ruim 17.000 exemplaren.
Voorts zijn er nog enkele week- en maandbladen, zoals de Passaat, maandblad van het personeel der N.V. C.P.I.M./C.S.M. (Nederlands, Papiaments, Engels, Spaans en Portugees), Christoffel, een algemeen sociaal-cultureel maandblad voor de Nederlandse Antillen.
Daarnaast hebben de politieke partijen elk hun eigen orgaan.

Sport

De belangrijkste sporten die beoefend worden zijn: voetballen (er bevindt zich op Curaçao en op Aruba een groot stadion); tennissen; zwemmen, zeilen, honkbal, hockey.
Er wordt veel gefotografeerd. Ook zijn er personen, die het onderwater-fotograferen beoefenen.

Kinderen van verschillende leeftijd worden kosteloos tegen kinderverlamming met het Salk-vaccin ingeënt

XI. *Gezondheidszorg*

De Gezondheidszorg op de Nederlandse Antillen staat onder toezicht van de Inspecteur der Volksgezondheid te Willemstad (Curaçao).
De gezondheidstoestand van de bevolking is voor een tropisch land als de Nederlandse Antillen zeer goed te noemen.
Op Curaçao bevinden zich het St. Elisabeth's Gasthuis en het ziekenhuis van de Stichting Sanatorium „Het Groene Kruis", alsmede twee kraamklinieken (incl. hulphospitaaltjes).
Op Aruba bevinden zich het San Pedro Hospitaal en het ziekenhuis van de Lago Oil & Transport Company.
Deze vier ziekenhuizen hebben alle een moderne uitrusting. Op Curaçao bestaan plannen tot de bouw van een Gouvernements-Ziekenhuis. Op Aruba en Curaçao zijn verschillende medische centra opgericht.

Op alle zes eilanden kunnen een of meer Gouvernements-geneeskundigen geraadpleegd worden. Op Curaçao en Aruba zijn daarnaast verschillende artsen en specialisten gevestigd.
Op Curaçao en Aruba bestaan Gouvernements-consultatiebureaux voor zuigelingen. Op alle eilanden houdt tevens het Wit-Gele Kruis consultatiebureaux in stand. Elk eiland heeft een of meer gouvernements-vroedvrouwen voor het verlenen van verloskundige hulp in dienst.

De Centrale Regering heeft op elk der eilanden Aruba en Curaçao een modern ingericht laboratorium.
Naast het Wit-Gele Kruis zijn nog verschillende Stichtingen werkzaam op het gebied der volksgezondheid. In het algemeen worden zij door de overheid gesubsidieerd.
Op Bonaire, St. Maarten, Saba en St. Eustatius zijn kleine, maar goede hospitalen.

XII. *Banken*

Op *Curaçao* zijn, behalve de officiële Curaçaosche Bank, de volgende particuliere banken gevestigd:
Curaçaosche Hypotheekbank,
Spaar- en Beleenbank,
Edwards, Henriquez & Co's Bank (geaffilieerd met de Nederlandsche Handel Mij.),
Hollandsche Bank-Unie,
Maduro & Curiel's Bank.
Daarnaast bezit de Centrale Regering nog een Bouwcredietbank.

Op *Aruba* bevinden zich de volgende particuliere banken:
Aruba Bank
Aruba Commercial Bank (geaffilieerd met de Nederlandsche Handel Mij.).
Hollandsche Bank-Unie.
Op *Bonaire* en de *Bovenwindse Eilanden* zijn geen particuliere banken. Aldaar bemiddelt de Curaçaosche Bank in de handelsgeldbehoefte. Op alle eilanden functionneert de Postspaarbank.

Een pas gebouwde kinderkliniek van het Sint Elizabeth Ziekenhuis

XIII. *Hotels, toeristenorganisaties*
($ 1 = N*f* 3,80)

Curaçao

Er zijn op Curaçao 7 behoorlijke hotels, t.w.:

a. *Hotel Curaçao Intercontinental*, gelegen in het historische Waterfort aan de ingang van de St. Annabaai met een prachtig uitzicht op zee, een eigen zwembad en een casino. Het telt 124 kamers, die alle luchtgekoeld zijn.
b. *Hotel Americano*, met uitzicht op zee en haveningang, Brionplein, 45 kamers.
c. *Hotel Avila*, met uitzicht op zee en eigen zwembad, Penstraat 130, 28 kamers plus enkele suites.
d. *Hotel Bellevue*, gelegen aan het Schottegat, Parera, 45 kamers plus verschillende suites.
e. *Park Hotel*, Frederikstraat 84 (Otrabandawijk).
f. *Hotel Piscaderabaai Club*, met uitzicht op zee en prachtige zwemgelegenheid aan de Piscaderabaai, 68 kamers en suites.
g. *Hotel San Marco*, Passaatstraat, in het centrum van de stad (Pundawijk), 25 kamers.
h. *KLM-hotel*, voor overnachtende luchtreizigers, 20 kamers, gelegen bij het Dr. A. Plesmanvliegveld.

Het geheel van luchtkoeling voorziene hotel „Hotel Curaçao Intercontinental" in het Waterfort werd in oktober 1957 geopend. De eerste steen van dit hotel werd gelegd door Z.K.H. Prins Bernhard tijdens diens laatste bezoek aan de Nederlandse Antillen in oktober 1955.

Voorts zijn er nog enkele familiehotels, o.a. Majestic (van den Brandhofstraat 1–2) 19 kamers, Cerro Bonito (Pietermaaiweg 160), 19 kamers met een zwembad en Hotel Washington (Prinsenstraat 80), 32 kamers. Ook zijn er nog verschillende pensions.

De tarieven van bovenstaande hotels variëren in de allereerste plaats naarmate men gebruik wenst te maken van het zgn. American Plan (A.P.) – kamer plus 3 maaltijden, het zgn. Continental Plan – kamer

Hotel Curaçao Intercontinental in het historische Waterfort te Willemstad biedt een prachtig uitzicht over de Caraïbische Zee

plus ontbijt of het zgn. European Plan (E.P.) – alleen de kamer. Daarnaast is er uiteraard verschil van prijs naarmate men een kamer met of zonder luchtkoeling of een één- of tweepersoonskamer, of een suite betrekt.

Hieronder volgen de dagtarieven per persoon voor éénpersoonskamers met privébad.

	American Plan	Continental Plan	European Plan
Hotel Curacao Intercont.	–	–	$ 13.00–$ 16.00 (zg. season price) en $ 11.00–$ 14.00 (zg. off-season price)
Hotel Americano	$ 10.80 (tot $ 12.00)	–	$ 5.50–$ 7.00
Hotel Avila	$ 14.00	$ 10.00	$ 8.50
Hotel Bellevue	$ 7.00 (tot $ 8.50)	$ 4.75 (tot $ 6.75)	–
Park Hotel	$ 9.50 (tot $ 10.75)	$ 5.00 (tot $ 6.00)	–
Hotel Piscaderabaai Club	$ 14.00 (tot $ 20.00)	$ 7.00 (tot $ 14.00)	–
Hotel San Marco	$ 11.75 (tot $ 14.25)	–	$ 6.50 (tot $ 8.50)
K.L.M. Hotel	–	$ 8.00	–

Aruba

Aruba telt de navolgende behoorlijke hotels:

a. *Basi Ruti Hotel*, gelegen aan het prachtige Palm Beach met uitzicht op zee, 14 kamers, waaronder 3 bungalows van elk 3 kamers. Alle kamers luchtgekoeld.

b. *Strand Hotel*, gelegen halverwege het Prinses Beatrixvliegveld en Oranjestad, met uitzicht op zee, 32 kamers met luchtkoeling.

c. *Scala*, in Oranjestad met 24 kamers. Ook luchtgekoelde kamers verkrijgbaar.

d. *Hotel Marchena* te San Nicolaas met 24 kamers.

De tarieven voor deze hotels (ook met dezelfde variatie als de Curaçaose hotels) zijn als volgt:

	American Plan	Continental Plan	European Plan
Basi Ruti Hotel	$ 15.00 (tot $ 23.—)	$ 10.— (tot $ 18.—)	
Strand Hotel	$ 12.— (tot $ 16.55)	$ 8.— (tot $ 12.50)	
Hotel Scala	$ 12.—	$ 8.—	
Hotel Marchena	$ 11.—	$ 6.75	$ 5.—

Het Basiruti Hotel, gelegen aan de Palm Beach te Aruba

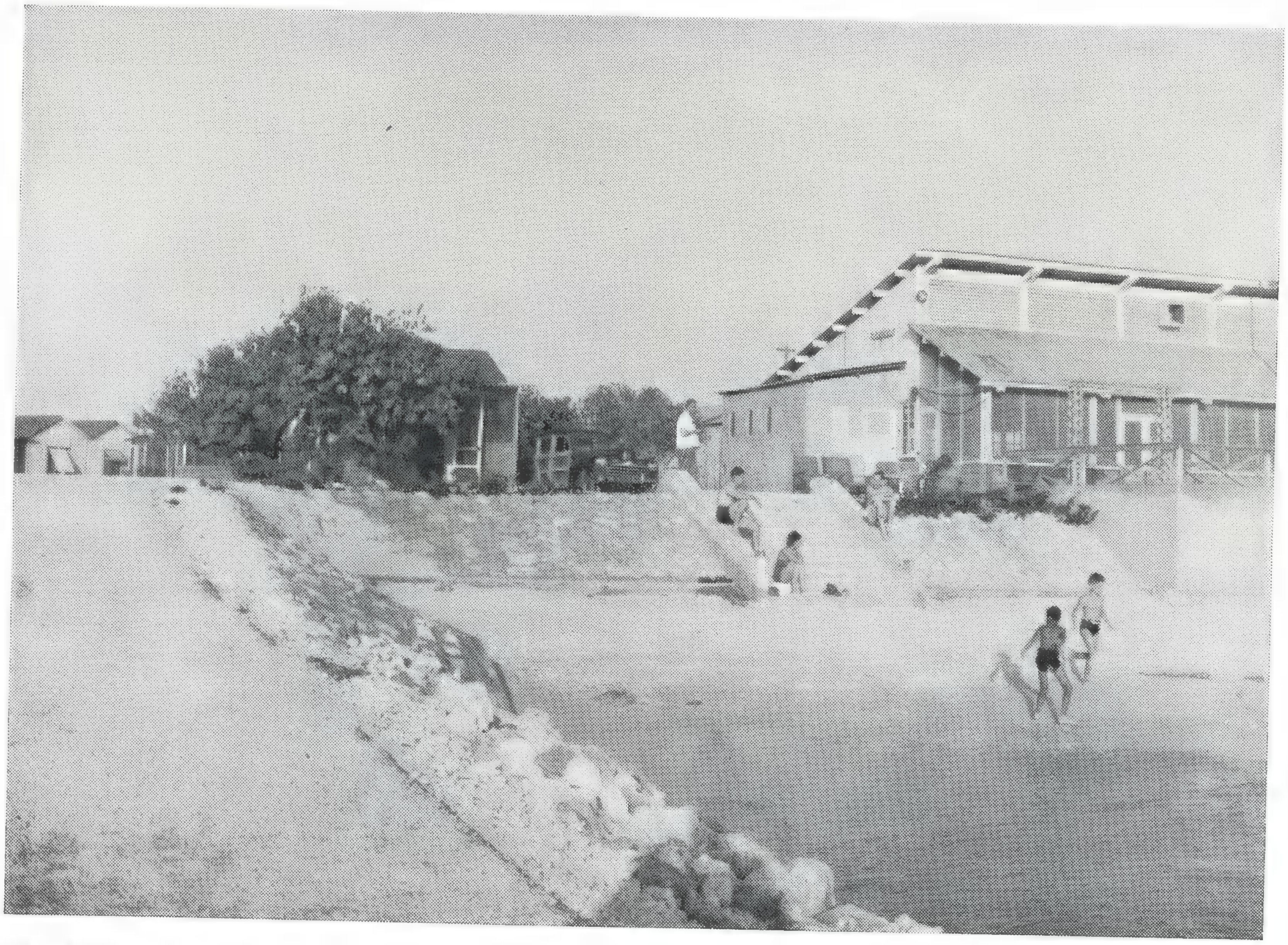
Het Little-Bay Hotel te Sint Maarten

Op Aruba is men aangevangen met de bouw van een nieuw en modern hotel, dat evenals het Hotel Curaçao Intercontinental op Curaçao geheel luchtgekoeld zal zijn. Dit hotel, dat tegen eind 1958 gereed zal komen en de naam zal dragen van „Aruba Caribbean Hotel" zal op de Palm Beach verrijzen.

Bonaire

Bonaire telt slechts één hotel, nl. het *Hotel Zeebad Bonaire*. Dit hotel ligt in de hoofdstad Kralendijk en biedt een prachtig uitzicht op de zee. De tarieven zijn volgens het American Plan en variëren van $ 8.50 tot $ 9.50 per persoon. Voor kinderen gelden speciale tarieven.

Naast het Hotel Zeebad Bonaire bestaan er op Bonaire nog enkele goede pensions waarin men kan logeren.

Hotel Zeebad op Bonaire

St. Maarten

St. Maarten (Nederlands gedeelte) telt twee uitstekende hotels, t.w. het *Little Bay Hotel* gelegen aan de Little Bay met 24 kamers en het *Hotel Lido* gelegen aan de Great Bay met 5 kamers.
De tarieven van het Little Bay Hotel zijn geregeld volgens het American Plan en variëren naarmate het desbetreffend vacantieseizoen.
Het zomertarief (15 april–15 december) per persoon per kamer bedraagt $ 12.00. Het wintertarief (16 december–14 april) bedraagt ongeveer 25 % tot 30 % meer.
Ook het tarief van het Lido Hotel is geregeld volgens het American Plan en bedraagt $ 10.00 tot $ 12.00 per persoon.
Voor kinderen gelden speciale tarieven, terwijl er daarnaast nog gereduceerde tarieven zijn voor een verblijf van 14 dagen of langer.

Saba en St. Eustatius

Op Saba en St. Eustatius heeft men Passagrahans, vanwege de overheid geëxploiteerd. Het tarief, geregeld volgens het American Plan, bedraagt $ 6.25 per persoon. In tegenstelling tot de andere hotels hebben de Passagrahans geen privé bad.
Het Curaçaos Touristenbureau en het Arnbouns Touristenbureau zijn beide overheidsinstellingen en zijn respectievelijk gevestigd te Willemstad en Oranjestad.
Bonaire, St. Maarten, Saba en St. Eustatius hebben Touristencommissies, die kunnen worden aangeschreven via de Gezaghebbers (voor wat betreft Bonaire en St. Maarten) en de Administrateurs (voor wat betreft Saba en St. Eustatius).
In New York is een kantoor van het Centraal Touristen Comité, zijnde het lichaam, dat de werkzaamheden van de zes eilandelijke organisaties coördineert. Adres van het kantoor te New York is: Netherlands West Indies Tourist Bureau, 475 Fifth Avenue, Room 416, New York 17, N.Y.
Bovendien hebben de Nederlandse Antillen in Caracas (Venezuela) een Touristenbureau, Viajes Venezuela, Conde à Carmelitas 2-1, Caracas, (Venezuela).
Het secretariaat van het Comité op de Nederlandse Antillen is in handen van het Hoofd van het Curaçaose Touristen Bureau.

XIV. *Electriciteit, gas- en watervoorziening*

Het electriciteitsbedrijf van de N.V. Overzeese Gas- en Electriciteits-maatschappij* te *Curaçao* levert draaistroom (driefasen-wisselstroom) 220/127 Volt, 50 perioden. (Hetzelfde systeem als 's-Gravenhage) en wel voor:

1. verlichting	één fase	127 Volt
2. huishoudijskasten	één fase	127 Volt
3. kookplaten tot 1000 Watt . .	één fase	127 Volt
4. kookplaten boven 1000 Watt	twee fasen	220 Volt
5. fornuizen	drie fasen	220 Volt geen nul
6. airconditioners tot $1\frac{1}{2}$ pk . .	twee fasen	220 Volt
7. airconditioners boven $1\frac{1}{2}$ pk .	drie fasen	220 Volt
8. motoren tot $\frac{1}{2}$ pk	één fase	127 Volt
9. motoren van $\frac{1}{2}$ pk tot 1 pk .	twee of drie fasen 220 Volt	
10. motoren van 1 tot 3 pk . . .	drie fasen 220 Volt, directe start	
11. motoren boven 3 pk	die fasen 220 Volt, overleg met O.G.E.M. noodzakelijk.	

Voor het aansluiten van grote vermogens is hoogspanningsaansluiting nodig en dient overleg te worden gepleegd met bovengenoemde maatschappij.
Electrische installaties, welke op het electriciteitsnet worden of zijn aangesloten, moeten voldoen aan de plaatselijke installatie-voorschriften.
De electriciteitpijzen op Curaçao zijn verschillend voor:

a. huishoudelijke doeleinden,

b. kantoren, winkels enz.,

c. industrieën.

* Het Nederlandse kantoor van de N.V. Overzeese Gas- en Electriciteitmaatschappij is gevestigd te Rotterdam, Heemraadssingel 226 (telefoon 35660).

a. Tarieven voor huishoudelijke doeleinden

De enkeltarief-meter geeft de verbruiker gelegenheid gedurende het gehele etmaal onbegrensd stroom te gebruiken, waarbij het stroomverbruik in kilo-Watturen (kWh) door een meter wordt geregistreerd. Meterhuur is niet verschuldigd. Het tarief bedraagt:

Indien het kWh verbruik in een maand valt in de groep:	Is het vast bedrag:	Waarvoor men vrij heeft:	Terwijl het oververbruik wordt berekend	
			à 5 ct voor de kWh van:	à 15 ct voor de kWh van:
0 t/m 90	*f* 4,—	20 kWh	21 t/m 50	51 t/m 90
91 „ 150	„ 9,50	50 „	51 „ 100	101 „ 150
151 „ 280	„ 17,—	100 „	101 „ 200	201 „ 280
281 „ 500	„ 30,—	200 „	201 „ 400	401 „ 500
501 „ 700	„ 50,—	400 „	401 „ 600	601 „ 700
701 „ 1240	„ 70,—	600 „	601 „ 1000	1001 „ 1240
1241 „ 1960	„ 114,—	1000 „	1001 „ 1600	1601 „ 1960
1961 „ 2500	„ 180,—	1600 „	1601 „ 2500	–

Boven 2500 kWh per maand, speciale tarieven.

b. Tarieven voor kantoren, winkels, hotels, restaurants, café's en in 't algemeen zakelijke instellingen

Stroomlevering over een enkeltarief-kWh-meter stelt de verbruiker in de gelegenheid gedurende het gehele etmaal onbegrensd stroom te gebruiken, waarbij het stroomverbruik in kWh door een meter wordt geregistreerd. Meterhuur is niet verschuldigd.

Het tarief bedraagt:

Indien het kWh verbruik in een maand valt in de groep:	Is het vast bedrag:	Waarvoor men vrij heeft:	Terwijl het oververbruik wordt berekend	
			à 5 ct voor de kWh van:	à 15 ct voor de kWh van:
0 t/m 150	*f* 10,—	50 kWh	51 t/m 100	101 t/m 150
151 t/m 300	„ 20,—	150 „	151 „ 200	201 „ 300
301 „ 500	„ 37,50	300 „	301 „ 400	401 „ 500
501 „ 750	„ 57,50	500 „	501 „ 600	601 „ 750
751 „ 1300	„ 85,—	750 „	751 „ 1000	1001 „ 1300
1301 „ 2000	„ 142,50	1300 „	1301 „ 1600	1601 „ 2000
2001 „ 2500	„ 217,50	2000 „	2001 „ 2500	–

Boven 2500 kWh per maand speciale tarieven.

c. *Tarieven voor industriële doeleinden*
Vlakmetertarief

Dit tarief is van toepassing op verbruik voor industriële doeleinden, uitgezonderd verlichting, met een aansluitwaarde van ten hoogste 10 Kilo-volt-ampère.

De verbruiker is aan het Electriciteitsbedrijf verschuldigd:

a. een meterhuur van *f* 1,75 per maand bij toepassing van een dubbeltarief-kWh-meter;

b. een verbruiksrecht van 30 cent per verbruikt kWh gedurende de speruren van 6 uur des namiddags tot 12 uur 's nachts van hetzelfde etmaal;

c. een verbruiksrecht per verbruikt kWh buiten de onder b. genoemde speruren, bedragende:

20	cent	per	kWh	voor	de eerste	100	kWh	per maand;			
15	„	„	„	„	„ daaropvolgende	100	„	in die maand;			
9	„	„	„	„	„ „	200	„	„	„	„	
8	„	„	„	„	„ „	200	„	„	„	„	
7	„	„	„	„	„ „	200	„	„	„	„	
6	„	„	„	„	„ overige kWh.						

Gemengd tarief

Dit tarief is van toepassing op verbruik voor industriële doeleinden, uitgezonderd verlichting, met een aansluitwaarde van meer dan 10 Kilo-volt-ampère, doch van ten hoogste 50 Kilo-volt-ampère.
De verbruiker is aan het Electriciteitsbedrijf verschuldigd:

a. een meterhuur van *f* 1,75 per maand bij toepassing van een dubbel-tarief-kWh-meter tot en met een meetbereik van 3 × 100 ampère; een meterhuur van *f* 6,– per maand bij toepassing van een dubbeltarief-kWh-meter met een meetbereik van meer dan 3 × 100 Ampère;
b. een belastingrecht van *f* 2,50 per maand en per 500 Volt-ampère of gedeelte daarvan van de aansluitwaarde;
c. een verbruiksrecht van 25 cent per verbruikt kWh gedurende de speruren van 6 uur 's namiddags tot 12 uur 's nachts van hetzelfde etmaal;
d. een verbruiksrecht per verbruikt kWh buiten de onder c. genoemde speruren, bedragende:

12	cent	per	kWh	voor	de	eerste	100	kWh	per maand
10	,,	,,	,,	,,	,,	daaropvolgende	100	,,	in die maand;
8	,,	,,	,,	,,	,,	,,	200	,,	,, ,, ,,
6	,,	,,	,,	,,	,,	,,	300	,,	,, ,, ,,
5	,,	,,	,,	,,	,,	overige kWh.			

Bijzondere tarieven

Met verbruikers, die over een groter vermogen wensen te beschikken dan 50 Kilo-volt-ampère, kunnen bijzondere overeenkomsten worden gesloten. Voor airconditioning worden speciale tarieven berekend.
De N.V. Electriciteitsmaatschappij „Aruba" op *Aruba* heeft dezelfde spanningen, evenwel met 60 perioden.
Bonaire wordt eveneens door het O.G.E.M.-bedrijf voorzien. Tot nu toe is er een opwek-, tevens verdeelspanning van 220/127 Volt, 50 perioden vierleidersysteem. In Kralendijk wordt gedurende het gehele

etmaal stroom geleverd; in Rincon gedurende de avonduren. In Kralendijk worden dezelfde tarieven als in Curaçao berekend.
Philipsburg (*St. Maarten*) en Oranjestad (*St. Eustatius*) hebben geen dagstroom, en overigens een zeer beperkte electriciteitsvoorziening. Op *Saba* ontbreekt electriciteitsvoorziening.
Gas wordt door de N.V. Curaçaose Petroleum Industrie Maatschappij gefabriceerd onder het merk „Shellane" en door de N.V. Overzeese Gas- en Electriciteitsmaatschappij gedistribueerd en geleverd.
Het wordt in flessen geleverd, die bij de afnemers op de gasinstallatie worden aangesloten. Voor normaal huishoudelijk gebruik worden twee flessen geplaatst, die beurtelings vervangen worden, zodat de afnemer steeds een volle fles in reserve heeft.
Gasapparaten moeten voorzien zijn van branders, speciaal bestemd voor liquified petroleum gas (propaan-type). Apparaten, zoals in Nederland in gebruik voor koolgas, functionneren niet met Shellane. Ombouw van Nederlandse apparaten voor dit gas kan niet op de Antillen geschieden. Nederlandse gasfornuizen moeten derhalve in Nederland omgebouwd worden.
De installatiekosten voor een normaal woonhuis (aansluiting voor fornuis gelijkvloers) zijn op het ogenblik *f* 30,– à *f* 40,–, voor grotere installaties hoger.
Het gas kost per cylinder *f* 15,– inclusief het plaatsen en weghalen. De inhoud is 100 lbs; volgens ervaring is voor het gemiddelde huisgezin de inhoud toereikend voor 8 à 10 weken.

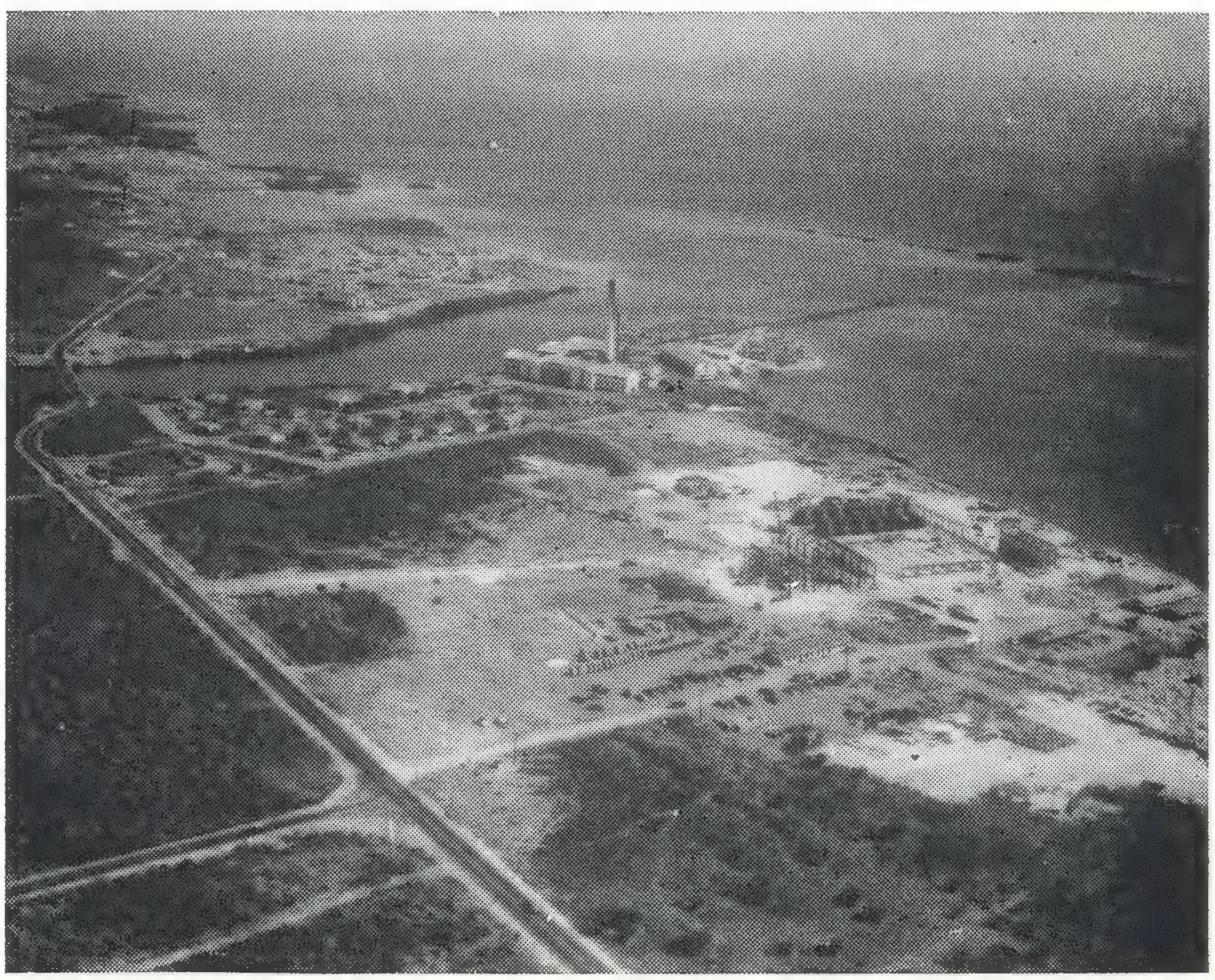
Voor industrieel gebruik wordt het gas op dezelfde wijze en tegen dezelfde prijs geleverd, waarbij zonodig meer dan één fles tegelijkertijd wordt aangesloten. Bij grotere afname is het gewenst vooraf overleg te plegen met de distributie-maatschappij.
Het gas kan door de bovengenoemde O.G.E.M. op alle eilanden der Nederlandse Antillen geleverd worden, met uitzondering van Aruba, waar de levering wordt verzorgd door de Aruba Gas Company.

Watervoorziening

Waterleidingen met huisaansluiting bestaan er op Curaçao, Aruba en Bonaire.

De tarieven van de eilandswatervoorzieningsdiensten zijn als volgt (zonder meterhuur):
Tarief A – Huishoudelijk gebruik:
Curaçao en Aruba (berekend op grondslag van de huurwaarde der woning):

Klasse	Huurwaarde der woning (per maand)	Abonnements-geld (per maand)	Zonder bijbetaling toegestaan (per maand)	Meer verbruik (per kb.m.)
1	*f* 30,– en minder	*f* 3,75	2,5 m³	*f* 2,–
2	boven *f* 30,– t/m *f* 75,–	,, 6,–	4 m³	,, 2,–
3	boven *f* 75,– t/m *f* 125,–	,, 9,–	6 m³	,, 2,–
4	boven *f* 125,– t/m *f* 200,–	,, 12,–	8 m³	,, 2,–
5	boven *f* 200,–	,, 15,–	10 m³	,, 2,–
Bonaire:				
1		*f* 2,50	5 m³	*f* 0,50

Grootste waterdistillatie fabriek ter wereld in aanbouw op Aruba

Tarief B – Bedrijven:
Curaçao en Aruba (klasse 1 is alleen geldig voor percelen, die uitsluitend voor kantoor of winkel worden gebruikt):

Klasse	Huurwaarde der woning (per mnd.)	Abonnements-geld (per maand)	Zonder bijbetaling toegestaan (per maand)	Meer verbruik (per kub.m.)
1		*f* 3,–	2 m^3	*f* 2,–
2		„ 12,–	8 m^3	„ 2,–
3		„ 30,–	20 m^3	„ 2,–
Bonaire:				
1		*f* 2,50	5 m^3	*f* 0,50

N.B.: De afname mag voor elk perceel niet meer dan 5 m^3 per uur bedragen.

Door de Dienst Watervoorziening Curaçao wordt aan de bevolking leidingwater geleverd, bestaande uit 90 % gedistilleerd water gemengd met 10 % grondwater.
Per 31 december 1957 bedroeg het aantal aansluitingen 12.768.
Op Aruba wordt door de Watervoorzieningsdienst aldaar alleen gedistilleerd water geleverd en op het eiland Bonaire alleen grondwater. Het aantal aansluitingen per 31 december 1957 bedroeg te Aruba 8438 en te Bonaire 500.

XV. *Verkeer en vervoer*

Wegennet

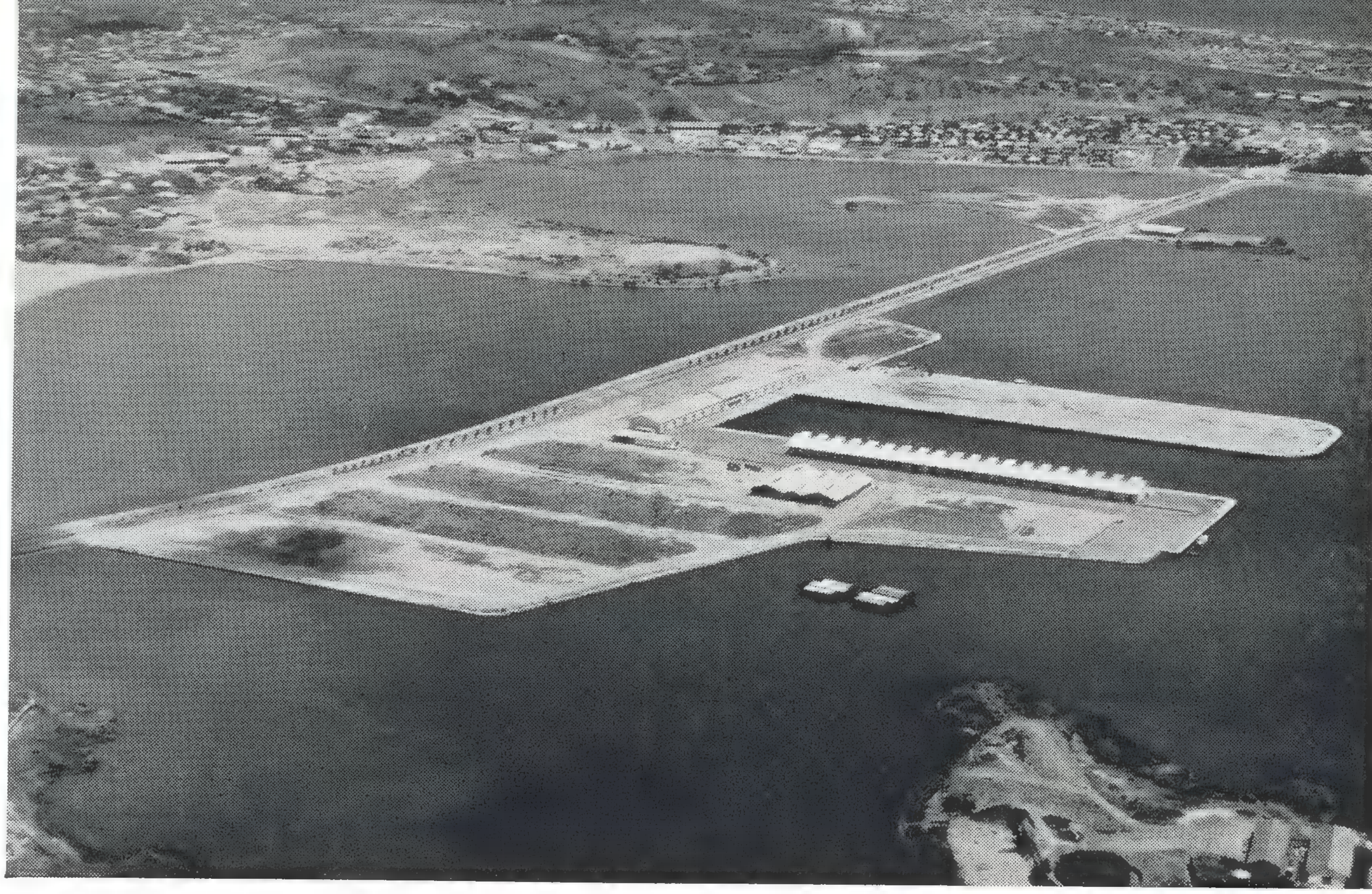
De eilanden Curaçao en Aruba hebben beide een goed wegennet. De lengte van de hoofdwegen, uitgedrukt in km, bedraagt op de verschillende eilanden: Curaçao 365, Aruba 236 (exclusief de wegen op het Lago concern), Bonaire 60, St. Maarten (Ned. gedeelte) 27, Saba 7, St. Eustatius 4. De wegen zijn alle geschikt voor autoverkeer.
Curaçao telt ruim 12.500 personen- en vrachtauto's; Aruba ongeveer 7.000 en Bonaire ruim 250. De Bovenwindse Eilanden hebben naar verhouding een zeer gering aantal auto's.

Radioverkeer

Het radio-telegrafisch en radio-telefonisch verkeer tussen de verschillende eilanden wordt onderhouden door de Lands Radio- en Telegraafdienst. Deze dienst onderhoudt ook de diensten met het buitenland. Echter wordt het radiotelegrafisch verkeer met het buitenland ook onderhouden door de All American Cables & Radio Inc.
In het begrotingsjaar 1957 bedroegen de inkomsten en uitgaven van de Lands Radio- en Telegraafdienst respectievelijk NA*f* 1.732.000,– en NA *f* 1.757.000,–.

Een voorbeeld van moderne wegenbouw in de Nederlandse Antillen

De Rijkseenheid boulevard op Curaçao

Telefoondienst

Ieder eilandgebied heeft zijn eigen Telefoondienst. Curaçao en Aruba hebben automatische telefoon. Op Curaçao en Aruba kost een telefoonabonnement *f* 15,– per maand; de gesprekken worden niet afzonderlijk berekend.
Het aantal telefoontoestellen op Curaçao en Aruba bedraagt respectievelijk ruim 4500 en 1700.
In verschillende wijken van Curaçao en Aruba zijn er straat-telefoons voor kosteloos gebruik door het publiek.

Omroepstations

Curaçao en Aruba hebben respectievelijk vier en twee radioomroepstations. Het zijn alle lange-golf stations.
Hoewel er in de Nederlandse Antillen nog geen televisie uitzendstation bestaat, zijn er de laatste tijd een groot aantal televisietoestellen aangekocht, daar thans de mogelijkheid bestaat de door het televisiestation van Radio Caracas uitgezonden programma's, welke gerelayeerd worden door een relayeerstation in Coro (aan de kust tegenover Curaçao), op Curaçao en Aruba op te vangen.
Het vorig jaar is aan een Amerikaanse ondernemer vergunning verleend tot het opzetten van een televisieuitzendstation op Curaçao.

XVI. *Literatuur*

Hieronder zijn vermeld enige uitgaven van algemene aard, enkele publicaties en periodieken overwegend op economisch en staatkundig terrein, alsmede taalboekjes voor de studie van het Papiaments (*f* = Ned. gld.).

Algemeen

BALEN, W. J. VAN: Ons gebiedsdeel Curaçao, Haarlem, 1938 . . *f* 1,90

BOVENWINDENRAPPORT: uitg. door het Voorlichtingsinstituut v h Welvaartsplan Nederlandse Antillen, Amsterdam, 1954 (2 dln) niet in de handel.

BRAAM, H. L.: Hoe ons land geregeerd wordt. Beknopt overzicht van de staatsinrichting van de Nederlandse Antillen. Willemstad, 1953 . . . . *f* 1,95

GROTE ELSEVIER ATLAS: Dl. 2. Nederlandse Antillen, p. 108–109, Amsterdam–Brussel, 1950 . . . . *f* 27,50

HELSDINGEN, VAN: De Staatsregeling der Nederlandse Antillen, 's-Gravenhage, 1956 . . . . *f* 19,–

HELSDINGEN, VAN: Het Statuut van het Koninkrijk der Nederlanden, 's-Gravenhage, 1957 . . . . *f* 28,–

HISS, Ph. H.: Netherlands America. New York. New York, 1943 *f* 3,50

KRUYTHOFF, Sj.: The Netherlands Windward Islands and a few interesting items on French St. Martin Antigua 1939 . . . . –

LATOUR, M. D.: Onze bovenwindse eilanden: St. Maarten, Saba, St. Eustatius, Willemstad, 1950 . . . . *f* 3,–

MENKMAN, W. R.: De Nederlanders in het Caraïbische zeegebied. Amsterdam, 1942 . . . . *f* 5,90

MONTE, E.: Antilliaans Procesrecht . . . . *f* 15,–

NORDLOHNE, E.: De economisch-geografische structuur der Nederlandse Benedenwindse eilanden. Haarlem, 1951. – (Proefschrift, verkrijgbaar Boekh. W. J. van Hengel, Coolsingel 5c, Rotterdam) . . . . *f* 7,50

ONS KONINKRIJK IN AMERIKA; West-Indië. 's-Gravenhage, 1947 *f* 7,50

GORSIRA, M. P.: De staatkundige emancipatie van de N.A. Den Haag, 1950 . . . . –

GORSIRA, ELLIS en NUYTEN: De zelfstandigheid der eilandgebieden . . . . *f* 9,80

KRAFFT: Atlas van de Nederlandse Antillen en omgeving . . . . *f* 7,80

ORANJE EN DE ZES CARAÏBISCHE PARELEN. Amsterdam, 1948. (2e uitgave 1949) . . . . uitverk.

POLL, W. VAN DE: Nederlandse Antillen; een fotoreportage van

land en volk. 's-Gravenhage, 1950 . . . . *f* 9,90

POLL, W. VAN DE: Fotoboek „Koninklijk Bezoek De Nederlandse Antillen" . . . . *f* 17,–

SURINAME EN DE NEDERLANDSE ANTILLEN; handleiding bij de schooltentoonstelling; uitg. Bureau Onderwijszaken van de Afd. Alg. Zaken van het Kon. Instituut v. d. Tropen, Amsterdam, 1952 . . . . *f* 1,–

TJON SIE FAT, H. C.: Onderzoek naar de sociaal-hygiënische toestand op de Bovenwindse eilanden der Nederlandse Antillen; met een voorwoord van A. A. M. Struycken, Amsterdam 1954 (Proefschrift) . . . . –

HARTOG, J.: Aruba; zoals het was – zoals het werd, van de tijd der Indianen tot op heden. Oranjestad, 1953 . . . . *f* 27,50

HARTOG, J.: Bonaire. Oranjestad, 1958 . . . . *f* 27,50

VERSLAG NEDERLANDSE ANTILLEN. Dl. I. Tekst van het verslag van bestuur en staat. – II. Statistisch jaaroverzicht. 's-Gravenhage, 1954 (betreft het jaar 1951) . . . . –

VERSLAG van de toestand van het eilandgebied Aruba over 1957 . –

VERSLAG van de toestand van het eilandgebied Bonaire over het jaar 1957. Kralendijk, 1954 . . . . –

VERSLAG van het eilandgebied Curaçao. Willemstad, 1957 . . . –

WEST INDIES, THE, and Caribbean year book 1953–1954. London, 1954 . . . . *f* 25,20

WEST-INDISCHE, De gids. Den Haag (verschijnt 4 × per jaar) . . –

THE NETHERLANDS ANTILLES, their geography, history and political, economic and social development. Uitgave van de Regeringsvoorlichtingsdienst der Nederlandse Antillen, Willemstad, 1957 . . . . –

WIT, H. DE: Suriname en de Nederlandse Antillen. 's-Gravenhage, 1951 . . . . *f* 3,50

WALLE, J. VAN DE: De Nederlandse Antillen, land, volk, cultuur. Baarn, 1954 . . . . *f* 22,50

Overwegend economische uitgaven:

CURAÇAO EN ARUBA: economic reports; publ. by Hollandsche Bank Unie. 's-Gravenhage, halfjaarl. . . . . –

DRESDEN, J. GOUDRIAAN en D.: Rapport uitgebracht ten behoeve van het Welvaartsplan Nederlandse Antillen 1946. Curaçao, 1947 . . . . –

WESTERMANN, J. H.: Overzicht van de geologische en mijnbouwkundige kennis der Nederlandse Antillen, benevens voorstellen

voor verdere exploratie. Amsterdam, 1949 . . . . –
ECONOMISCHE STICHTING WEST-INDIË–NEDERLAND (ESWIN), te 's-Gravenhage. Mededelingen . . . . –
HANDELSADRESBOEK Curaçao–Aruba–Bonaire 1950 . . . . . . –
JAARVERSLAG van de Curaçaosche Bank N.V. Willemstad . . . –
JAARVERSLAG van de Hollandsche Bank Unie N.V. Amsterdam . –
JAARVERSLAG van de Kamer van Koophandel, Aruba . . . . . –
JAARVERSLAG van de Kamer van Koophandel en Nijverheid Curaçao . . . . –
LANDEN-DOCUMENTATIE ten behoeve van im- en exporteurs: enige economische en commerciële gegevens betreffende de Nederlandse Antillen; uitg. door de Ned. Handel Mij., Amsterdam . –
MAANDBLAD voor de handel en nijverheid van Curaçao; uitg. door de Curaçaose Vereniging voor handel en nijverheid. Willemstad –
MAANDELIJKSE STATISTISCHE MEDEDELINGEN, uitgave van het Bureau voor de Statistiek (per jaar) . . . . *f* 36,–
STATISTISCH JAARBOEK, uitgave Bureau voor de Statistiek . . . *f* 10,–
N.H.M. – kompas voor de situatie op handelsgebied in Suriname en de Nederlandse Antillen. Uitg. door de Nederl. Handel Mij. N.V. Amsterdam, halfj. . . . . –
BROCHURE bevattende enkele gegevens over de Nederlandse Antillen. (Een uitgave door het Dept. van Ec. Zaken, samengesteld op verzoek van de Voorzitter der Staten van de Nederlandse Antillen in december 1955) . . . . –

PAPIAMENTSE TAAL

GOILO, E. R.: Papiaments leerboek, Willemstad, 1951 . . . . . *f* 10,– uitverk.
JANSEN, G. P.: Diccionario Papiamentu-Hollandes. Willemstad, 1945 . . . . *f* 3,–
JANSEN, G. P.: Nederlands-Papiaments handwoordenboek. Willemstad, 1947. . . . . –
JESURUN-PINTO, N. M.: Nos dushi Papiamento. Heerlen, 1947 . –
VOCABULARY and dialogues English–Papiamento–Dutch; comp. by W. M. Hoyer. Vocabulario Papiamento, 1948 . . . . . . *f* 1,50
WOORDENLIJST en samenspraken Hollands–Papiaments–Spaans samengesteld door W. M. Hoyer. 5e dr. Willemstad, 1946 . . . *f* 3,–

NOTITIES

REGERING ARUBA
Biblioteca Nacional

NOTITIES